T.C

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ – CERRAHPAŞA

ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Z. Belma Gölge

KADINA YÖNELİK YAKIN PARTNER/EŞ ŞİDDETİ İLE DUYGUSAL YEME VE BEDEN ALGISI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PSİKOLOG GAMZE NUR KALENDER

İSTANBUL, 2022

T.C

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ – CERRAHPAŞA

ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Z. Belma Gölge

KADINA YÖNELİK YAKIN PARTNER/EŞ ŞİDDETİ İLE DUYGUSAL YEME VE BEDEN ALGISI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

PSİKOLOG GAMZE NUR KALENDER

İSTANBUL, 2022

Özet

Kadına Yönelik Yakın Partner/Eş Şiddeti ile Duygusal Yeme ve Beden Algısı İlişkisinin İncelenmesi

Bu çalışma, yakın partner ilişkilerinde şiddete maruz kalma durumunun, duygusal yeme ve beden algısı üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 18-62 yaş aralığında romantik ilişkisi olan ve/veya geçmişinde romantik ilişki yaşamış 401 kadın oluşturmaktadır. Rastgele örneklem türünden yararlanılarak Türkiye'nin çeşitli illerinden çevrimiçi olarak katılımcılara ulaşılmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılardan onam alınarak Demografik Bilgi Formu, Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği, Beden Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi için SPSS paket programı kullanılmıştır.

Yakın partner ilişkilerinde fiziksel, sözel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve toplam şiddet puanları ile, gerginlik durumlarında yeme, olumsuz duygularla başa çıkmak için yeme, kendini kontrol edebilme, uyaran karşısında kontrol ve toplam duygusal yeme puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki saptanarak hipotez desteklenmiştir. Yakın partner ilişkilerinde, fiziksel, sözel, psikolojik, cinsel ve toplam şiddet puanları ile olumlu beden algısı puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki saptanarak araştırmanın diğer hipotezi de desteklenmiştir. Ayrıca yapılan regresyon analizleri neticesinde yakın partner/eş şiddetine maruz kalmanın duygusal yeme ve olumsuz beden algısında yordayıcı olduğu tespit edilmiştir.

Yakın partner şiddetinin ve beden algısının yaşa, beden kitle indeksine katılımcının ve partnerinin eğitim düzeylerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Yakın partner/eş şiddeti ile yaş ve beden kitle indeksi arasında pozitif yönlü ve yakın partner/eş şiddeti ile katılımcının ve partnerinin eğitim seviyeleri arasında negatif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır.

Çalışmada, olumlu beden algısı ile yaş ve beden kitle indeksi arasında negatif yönlü korelasyon ve olumlu beden algısı ile katılımcının ve partnerinin eğitim düzeyleri arasında pozitif yönlü korelasyon olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, beden kitle indeksi arttıkça duygusal yeme düzeyinin arttığı belirlenmiştir.

Bu bulgular ışığında yakın partner şiddeti ile duygusal yeme ve olumsuz beden algısı arasındaki ilişki mevcut literatür ile karşılaştırılmıştır.

Anahtar sözcükler: Kadına Yönelik Şiddet, Duygusal Yeme, Beden Algısı, Yakın Partner Şiddeti, Beden Memnuniyetsizliği

Abstract

Research of Relationship Between Intimate Partner/Spousal Violence Against Women and Emotional Eating and Body Image

This study was conducted to examine the effect of intimate partner/spousal violence on emotional eating and body image. The sample of the study consists of 401 women between the ages of 18-62 who have a romantic relationship and/or have had a romantic relationship in the past. By using the random sample type, the participants were reached online from various provinces of Turkey. Demographic Information Form, Violence Against Women Scale, Turkish Emotional Eating Scale, and Body Perception Scale were used in the data collection process by taking informed consent from the participants. SPSS package program was used to analyze the obtained data.

The hypothesis was supported by detecting a positive and significant relationship between physical, verbal, psychological, sexual, economic and total violence scores in intimate partner relationships with eating in situations of tension, eating to cope with negative emotions, self-control, control in the face of stimulus and total emotional eating scores. The other hypothesis of the research was supported by determining a negative significant relationship between physical, verbal, psychological, sexual and total violence scores in intimate partner relationship and positive body image scores. In addition, as a result of regression analyzes, it was determined that exposure to intimate partner/spousal violence was a predictor of emotional eating and negative body image.

Intimate partner/spousal violence and body perception differ according to age, body mass index, and education levels of the participant and partner. It was determined that there was a positive correlation between intimate partner/spousal violence and age and body mass index, and a negative correlation between intimate partner/spousal violence and the education level of the participant and partner. In the study, it was determined that there was a negative

correlation between positive body image and age and body mass index, and a positive correlation between positive body image and education levels of the participant and partner. In addition, in the study, it was determined that the level of emotional eating increased as the body mass index increased.

In the light of these findings, the relationship between intimate partner/spousal violence, emotional eating and negative body image was compared with the existing literature.

Keywords: Violence Against Women, Emotional Eating, Body Image, Intimate Partner Violence, Body Dissatisfaction

Önsöz

Tez çalışmamın başlangıcından itibaren değerli vaktini ayırıp çalışmamın aşamalarında değerli görüşleri ile yardım ve desteğini sunan danışman hocam Doç. Dr. Zeynep Belma GÖLGE'ye

Zaman ayırarak çalışmamın bir parçası olan ve çalışmama katkı sağlayan herkese,

Yüksek Lisans eğitimim boyunca ve tez aşamasında benden desteklerini esirgemeyen arkadaşlarıma,

Hayatımın her anında yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen ailem ile canım kardeşlerim Büşra KALENDER ve Ali Cihan KALENDER'e

En çok da ne zaman ümitsizliğe kapılsam yanımda olan ve beni motive eden kıymetli yol arkadaşım, Raziye KÖSE KIZIL'a teşekkürlerimi sunarım.

Gamze Nur Kalender

İçindekiler

Özet ..... **i**

Abstract ..... **iii**

Önsöz ..... **v**

İçindekiler ..... **vi**

Tablolar ve Şekiller Listesi ..... **x**

Kısaltmalar ..... **xii**

1. Giriş ve Amaç **1**

1.1. Araştırmanın Hipotezleri 2

2. Genel Bilgiler **4**

2.1. Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri 4

2.1.1. Kadına yönelik yakın partner şiddeti 7

2.1.2. Yakın partner şiddeti risk faktörleri 8

2.1.3. Türkiye'de kadına yönelik yakın partner şiddeti 12

2.1.4. Yakın partner şiddeti etkileri 14

2.1.4.1. Kadına yönelik partner şiddeti bireysel etkileri 14

1.1.4.2. Kadına yönelik partner şiddeti toplumsal etkileri 16

2.2. Duygusal Yeme 16

2.2.1. Duygusal yeme davranışının tanımı 18

2.2.2. Duygusal yeme davranışını açıklayan kuramlar 21

2.2.2.1 Psikosomatik Kuram 21

2.2.2.2. İçsel Dışsal Obezite Kuramı 22
2.2.2.3. Kısıtlama Kuramı 23
2.2.2.4. Kaçış Kuramı 24
2.2.3. Duygusal yeme davranışındaki mekanizmalar 24
2.2.3.1. Fizyolojik mekanizmalar 25
2.2.3.2. Psikolojik mekanizmalar 26
2.2.4.Duygusal yeme davranışı ve kadına yönelik partner şiddeti ilişkisi 28
2.3. Beden Algısı 28
2.3.1. Beden algısı kavramı 28
2.3.2. Beden algısının bileşenleri 30
2.3.2.1. Beden gerçekliği 30
2.3.2.2. Beden prezantasyonu 30
2.3.2.3. Beden ideali 30
2.3.3. Beden memnuniyetsizliği 31
2.3.4. Beden algısını etkileyen faktörler 32
2.3.4.1. Cinsiyet 32
2.3.4.2. Yaş 33
2.3.4.3. Ağırlık Durumu 34
2.3.4.4. Aile 35
2.3.4.5. Toplumsal Değerlendirmeler 36
2.3.4.6. Kitle iletişim araçları 37
2.3.5. Beden algısı ve kadına yönelik partner şiddeti ilişkisi 38

2.3.6. Beden algısı ve duygusal yeme ilişkisi 39

3. Gereç ve Yöntem 41

3.1.Araştırmanın Örneklemi 41

3.2.Veri Toplama Araçları 41

3.2.1.Demografik Bilgi Formu 41

3.2.2.Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği 41

3.2.3.Beden Algısı Ölçeği 42

3.2.4.Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği 42

3.3.Veri Toplama Yöntemi 43

3.4.Veri Analizi 43

4.Bulgular 46

4.1. Betimleyici İstatistikler 46

4.1.1. Sosyo-demografik özelliklere, partner öyküsüne ilişkin betimsel istatistikler 46

4.1.2. Ölçekler ve alt ölçeklere ait betimleyici istatistikler 47

4.1.3. Ölçekler ve alt ölçeklere ait güvenilirlik analizi 49

4.2.Hipotezlerin Sınanması 49

4.2.1. KYŞÖ puanları ile TDYÖ puanları arasındaki ilişki 49

4.2.2. KYŞÖ puanları ile BAÖ puanları arasındaki ilişki 52

4.2.3. KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ puanları ile katılımcıların yaşları arasındaki ilişki 53

4.2.4. KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ puanları ile BKİ arasındaki ilişki 54

4.2.5. KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ puanları ile katılımcıların ve partnerlerin/eşlerin eğitim seviyeleri arasındaki ilişki 55

4.2.6. TDYÖ ile BAÖ puanları arasındaki ilişki 60

5. Tartışma 61

5.1. Hipotezlere Dair Tartışma 61

5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları..... 74

6. Sonuç ve Öneriler 76

7. Kaynaklar 78

8. Ekler 104

9. Özgeçmiş 114

Tablolar ve Şekiller Listesi

Tablo I. Değişkenlerin Ölçekler ve Alt Ölçeklerindeki Kolmogrov-Smirrov Test Sonuçları . 45

Tablo II. Değişkenlerin Ölçekler ve Alt Ölçeklerindeki Çarpıklık ve Basıklık Değerleri..... 45

Tablo III. Araştırma Örneklemine İlişkin Demografik Bilgiler..... 46

Tablo IV. Araştırma Örneklemine İlişkin Ölçekler ve Alt Ölçeklere Ait Betimleyici İstatistikler..... 47

Tablo V. Araştırma Örneklemine İlişkin Ölçekler ve Alt Ölçeklere ait Güvenilirlik Analiz Sonuçları..... 49

Tablo VI. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puan ile Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları 50

Tablo VII. Türkçe Duygusal Yeme Ölçeğinin Yordanmasına İlişkin Tek Değişkenli Regresyon Analiz Sonuçları..... 51

Tablo VIII. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puan ile Beden Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları..... 52

Tablo IX. Kadına Yönelik Şiddet Ölçeğinin Beden Algısı Ölçeğini Yordamasına İlişkin Tek Değişkenli Regresyon Analiz Sonuçları 52

Tablo X. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Yaşları ile Ölçeklerden Aldıkları Puanlar Arasındaki Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları 53

Tablo XI. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Beden Kitle İndeksleri ile Ölçeklerden Aldıkları Puanlar Arasındaki Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları 54

Tablo XII. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Alt Ölçekleri ile Beden Algısı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması 56

Tablo XIII. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Partner Eğitim Düzeylerine Göre Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Alt Ölçekleri ile Beden Algısı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması 58

Tablo XIV. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Alt Ölçekler ile Beden Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 60

Kısaltmalar

r : Korelasyon katsayısı

X : Ortalama değer

% : Yüzdelik değer

t : t-testi istatistiki değeri

N : Örneklem/gruptaki örneklem sayısı

F : Varyans değeri

p : Hipotez testlerinde olasılık değeri

Maks. : Maksimum

Min. : Minimum

Ort. : Ortalama

SS : Standart sapma

TDYÖ : Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği

KYŞÖ: Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği

BAÖ: Beden Algısı Ölçeği

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

BKİ : Beden Kitle İndeksi

1. Giriş ve Amaç

Şiddet, Dünya'da ve Türkiye'de oldukça dikkat çeken ve üzerine çokça çalışılan bir konudur. Şiddet denildiğinde akla genellikle fiziksel şiddet gelmektedir. Yapılan çalışmalar şiddetin çok farklı şekillerde uygulanabildiğini göstermektedir. Türkiye'de kadına yönelik şiddet çalışmalarının genellikle eş şiddeti üzerinden yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma, kadına yönelik şiddet olgusunu, yakın partner şiddeti üzerinden incelenmektedir. Aile içi şiddet olgusundan farklı olarak kadına yönelik yakın partner şiddeti; kadınların devam etmekte olan duygusal ilişkisinde ya da geçmişte yaşadığı duygusal ilişki içerisinde yaşadıkları şiddet olgusunu belirtmektir (Uluocak, Gökulu ve Bilir, 2014).

Bu çalışmada, yakın partner/eş tarafından şiddete maruz kalma ile kadınlarda beden algısı ve duygusal yeme davranışları arasındaki ilişki incelenmektedir. Ayrıca yaş, beden kitle indeksi (BKİ), katılımcıların ve partnerlerinin eğitim düzeyine göre kadına yönelik yakın partner/eş şiddetinin, duygusal yeme ve olumlu beden algısının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Türkiye'nin çeşitli illerinde gönüllü olarak katılan katılımcılardan çevrimiçi olarak uygulanan ölçeklerden elde edilen bulgular üzerinden çalışma sonuçlandırılmıştır.

Yakın partner/eş tarafından uygulanan şiddet, kadınların hem fiziksel hem psikolojik olarak etkilenmelerine neden olmaktadır. Alandaki çalışmalar yakın partner/eş şiddeti ile yeme bozuklukları arasında ilişkinin olabileceğini göstermektedir (Barlett, Iverson ve Mitchell, 2017; Muyang, Chang, Jilani ve Yu, 2015; Yıldırım, 2019).

Sheets ve Ajmere (2005) yaptıkları çalışma sonuçlarına göre, yakın partnerler, bireylerin beden memnuniyetsizliğinde birincil kaynak olabilmektedir. Yakın partner şiddetinden sonra mağdurun yaraları iyileşmiş olsa bile beden algısında bozulmalar ve travma sonrası semptomlar meydana gelebilmektedir (Weaver, Elrod ve Kelton, 2019).

Beden algısındaki memnuniyetsizlik yeme bozukluğu psikopatolojisinde temel bir özelliktir ve aynı zamanda yeme bozukluklarının gelişimi için de bir risk faktörüdür (Geller ve diğerleri, 2019; Duarte ve Pinto-Gouveia; 2015; Walker, White ve Srinivasan, 2018). Ayrıca beden algısı, yeme bozuklukları ve duygusal yemenin tedavisinde önemlidir. Buna ek olarak, yeme bozuklukları ve duygusal yemede tekrar nüksetme açısından bir risk faktörüdür (Trentowska, Bender ve Tuschen-Caffier, 2013).

Bu çalışmada şiddet kavramı diğer boyutları ile ele alınarak kadınlara yönelik şiddete karşı farkındalık artırılmak istenmektedir. Bu şekilde kadınların fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak yara almalarının önüne geçmek hedeflenmektedir.

Türkiye'de yapılmış, ulaşılabilen bilimsel araştırmalara bakıldığında kadına yönelik yakın partner/eş şiddeti ile beden algısı ve duygusal yeme ilişkisinin daha önce çalışılmadığı görülmüştür. Bu nedenle konunun araştırılmasının faydalı olduğu düşünülmektedir. Yapılan bu çalışma alanda çalışan uzmanların yapacakları önleme ve mücadele çalışmalarına katkı sunabileceği için önemlidir.

1.1. Araştırmanın Hipotezleri

Hipotez 1: Yakın partner/eş şiddetinin düzeyi arttıkça duygusal yeme davranışı artmaktadır.

Hipotez 2: Yakın partner/eş şiddetinin düzeyi arttıkça olumlu beden algısı azalmaktadır.

Hipotez 3: Katılımcıların yaşları arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme davranışı artmakta, olumlu beden algısı azalmaktadır.

Hipotez 4: Katılımcıların beden kitle indeksleri arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme artmakta, olumlu beden algısı azalmaktadır.

Hipotez 5: Katılımcıların ve partnerlerin/eşlerin eğitim seviyeleri arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme davranışı azalmakta, olumlu beden algısı artmaktadır.

Hipotez 6: Olumlu beden algısı azaldıkça duygusal yeme davranışı artmaktadır.

2. Genel Bilgiler

2.1. Kadına Yönelik Şiddet ve Türleri

Şiddet, gücün, kasıtlı bir şekilde, bir kişiyi ya da grubu hedef alarak fiziksel ve/veya psikolojik zarara, gelişim sorunlarına, ölüme neden olması ya da bunlara neden olacağı yönünde tehdit şeklinde kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Dünya Sağlık Örgütü [WHO], 2002).

Çalışmalar şiddet olgusunun insanlık tarihi kadar eski olduğunu gösterse de şiddete ilişkin tıbbi ve yasal çalışmaların 1800'lü yıllara dayandığı görülmektedir (Arslan, 1998). Şiddet, maruz kalanlara göre: kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet, yaşlıya yönelik şiddet, akranlar arası şiddet, kardeşler arası şiddet, flört şiddeti, engelliye yönelik şiddet, kişinin kendine yönelik şiddeti, mülteci şiddeti, LGBT şiddeti şeklinde sınıflama yapılmaktadır (Polat, 2016). Başlangıçta şiddet ile ilgili çalışmalar, çocuklara yönelik şiddeti konu alırken, 1970'li yıllarda kadın ve yaşlılara yönelik şiddet konusu çalışılmaya başlanmıştır (Arslan, 1998).

WHO, 2002 yılında şiddete yönelik hazırladığı raporda, şiddetin bir sağlık sorunu olduğu ve evrensel olarak görüldüğünü belirtmiştir. Raporda şiddetin tipleri kendine yönelik şiddet, kişilerarası şiddet ve toplu şiddet şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre *kendine yönelik şiddet* kişinin kendisini sakat bırakmaya ve öldürmeye yönelik zarar verici davranışlarda bulunmasıdır. *Kişilerarası şiddet* birbirini tanıyan ya da tanımayan kişiler arasında gerçekleşen şiddet olayını ifade etmektedir, toplu şiddet, sosyal şiddet, ekonomik şiddet ve politik şiddet şeklinde ayrılmıştır. *Sosyal şiddet*, bir araya gelmiş insanlar tarafından suç işlemeye yönelik eylemleri içerir. *Politik şiddet*, daha geniş gruplar tarafından çıkarılan eylemler, çatışmalar, savaşları ifade eder. *Ekonomik şiddet* geniş grupların ekonomik çıkar kazanmak için yaptıkları saldırılardır.

Şiddetten bahsedilince ilk akla gelen fiziksel şiddettir. Ancak şiddet olgusu yalnızca fiziksel olmakla sınırlı değildir. Literatüre bakıldığında şiddet türleri farklı başlıklar altında toplanmaktadır. Şiddet türleri; fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet şeklinde sınıflandırılabilir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü [KSGM], 2016).

Fiziksel şiddet; mağdurun vücut bütünlüğüne yönelik geçici ya da kalıcı olarak hasar verilmesidir. Bireyin acı çekmesine neden olan her türlü saldırı olan fiziksel şiddet, kişinin sağlığına uygun olmayan yerlerde yaşamaya mecbur bırakılmasından kişiyi öldürmeye kadar uzayabilen çeşitli şekillerde uygulanmaktadır.

Cinsel şiddet; kişinin rızası dışında istemediği şekilde cinsel eyleme zorlanmasıdır. Cinsel şiddette yapılan saldırı, kişiyi kontrol etme, sindirme ve tehdit amacı ile cinselliğin kullanılması şeklindedir. WHO, cinsel şiddeti "cinsel eylem gerçekleştirmek amacıyla girişim, istenmeyen cinsel içerikli konuşmalar, birini cinsel amaçlı kullanmak, mağdur ve fail arasındaki ilişkinin niteliğine bakmaksızın, ev ya da iş ortamında kişinin cinselliğine yönelik zorlayıcı yaptırımlar" şeklinde tanımlamıştır.

Psikolojik şiddet; kişinin benlik saygısına zarar veren, psikolojik sağlığını etkileyen taciz edici sözler ve zorbalık davranışlarının uygulanmasıdır. Hakaret etmek, küfretmek, tehdit etmek, eve kapatmak, silah göstermek gibi eylemler psikolojik şiddeti ifade eden eylemlerden bazılarıdır.

Ekonomik şiddet; kişinin parasal kaynaklarının kontrol edilmesi, erişiminin engellenmesi ve bağımlı bir hale getirilmesidir. Kişinin çalışmasına izin verilmemesi, işten atılmaya neden olacak eylemlerde bulunulması, iş bulmayı sağlayacak becerilerin geliştirilmesinin engellenmesi, dilendirilmesi gibi şekillerde ortaya çıkabilen eylemlerdir.

Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi'ne göre, kadına yönelik şiddet; kadına fiziksel, psikolojik ve cinsel olarak acı vereci ve mağduriyetle

sonuçlanacak eylemlerde bulunmayı ya da tehdit edilmeyi, kadının özel ya da kamusal alanda keyfi olarak özgürlüklerinin engellenmesi ve baskı altında tutulmasını içeren şiddet içerikli davranışların tümü olarak tanımlanmıştır (Birleşmiş Milletler [BM], 1993).

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'a göre şiddet; "Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfî engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış" olarak tanımlanmıştır (Resmi Gazete 2012/6284 Madde: 2).

Kadına yönelik şiddetin genellikle sınırlarının belirgin olmadığı ve iç içe geçmiş bir şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Cinsel şiddette yapılan davranışa bağlı olarak fiziksel şiddet barındırabilmektedir. Duygusal ve ekonomik şiddette herhangi bir bulgu çıkmamaktadır. Bu sebeple, kişinin şiddete uğradığını anlaması daha zor olduğu için önlem alınması da daha zor olan şiddet türlerindendir (Kılıç, 2017; Polat, 2016).

Kadına yönelik şiddet pek çok ülkede, etnik yapıda ve çeşitli kültürel gruplarda bireysel, ekonomik ve sosyal olarak farklılaşarak kendini göstermektedir. Her ne kadar bu değişimleri gösterse de genellikle hükmetmek, otorite sağlamak, egemenliği sürdürmek gibi sebeplerle erkek egemen ideolojinin etkisiyle kadına yönelik şiddet ortaya çıkmaktadır (Ayrancı, Günay ve Ünlüoğlu, 2002). Kadına yönelik şiddette pek çok potansiyel fail vardır. Bunlar; ebeveynler, partnerler, eşler, geniş aile üyeleri, işverenler, öğretmenler, devlet çalışanları, polisler, askerlerdir (Watts ve Zimmerman, 2002).

Kadına yönelik şiddet, doğum öncesi dönemden itibaren uygulanmaktadır. Şiddetin döneme göre uygulanış biçimleri şu şekildedir:

Doğum öncesi dönemde: çocuğun kız olduğu öğrenildiğinde anneye şiddetin artması, çocuğun cinsiyeti sebebiyle annenin beslenmesinin engellenmesi, doğum öncesi sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılması, çocuğun kız olması nedeniyle kürtaj yaptırılması, anneye gebeliği boyunca uygulanan şiddet türlerinin bebeğe olan etkileri, annenin çocuk düşürmek için yaptıkları sebebiyle bebeğin ölmesi.

Bebeklik döneminde; kız bebeklerinin beslenmesinin engellenmesi, sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılması, kız bebeğine şiddet uygulanması ve bunun sonucunda bebeğin geçici ya da kalıcı olarak yaralanması ya da ölmesi.

Çocukluk döneminde; sünnet etme, cinsel istismarda bulunma, ensest, fuhuşa zorlama, okula göndermeme, evlendirme, cinsiyete uygun olmadığı düşünülen davranışlar için cezalandırma.

Gençlik ve yetişkinlik döneminde; yakın partner tarafından şiddet türlerine maruz bırakılma, rıza dışında evlendirme, kumalık, berdel, fuhuşa zorlama, erkeklerle ilişki kurmasının yasaklanması, ilişki kurulması durumunda cezalandırma, eğitimini engelleme.

Yaşlılık döneminde; ekonomik olarak bağımlı hale getirme, mülk edinmenin engellenmesi, kadın ve yaşlı olması nedeniyle şiddetin etkilerinin daha çok hissedilmesi, şiddet karşısında destek almanın engellenmesi, genç kadınlarla kıyas yapılması, ailesi tarafından hizmet ve yardım beklenmesi, ihmal, toplumdan soyutlanması (Çakır Parmaksızoğlu, 2011).

2.1.1. Kadına yönelik yakın partner şiddeti

Kadına yönelik şiddet olaylarına bakıldığında şiddet uygulayanların, çoğunlukla yakın ilişkilere sahip kişiler olduğu görülmektedir. Kadına yönelik yakın partner şiddeti, partner ya da eski partner (koca, erkek arkadaş, sevgili) tarafından uygulanmaya devam eden ya da geçmişte uygulanmış şiddet ve taciz anlamına gelmektedir. Yakın partner şiddeti; fiziksel

şiddet, duygusal/psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve kontrol edici davranışlar şeklinde kadınlara erkek partnerleri tarafından uygulanabilmektedir. Fiziksel şiddet vurmak, tekmelemek, dövmek, itmek gibi çeşitli yollarla vücuda zarar vermeyi ifade ederken psikolojik şiddet kişiyi eleştirmek, toplum içerisinde küçük düşürmek, önemsediği şeyleri yok etmekle tehdit etmek gibi çeşitli davranışlarda bulunmaktır. Cinsel şiddet kişileri cinsel eyleme zorlama, cinsellik sırasında zarar verme, kişiyi hamilelikten ya da bulaşıcı hastalıklardan korunmadan ilişkiye zorlamayı içermektedir. Kadının evden çıkmasını engelleme, ailesini ya da arkadaşlarını görmesini engelleme, sadakatsiz olmasından şüphelenme, ne yaptığına dair sürekli bilgi isteme kontrol davranışlarından bazılarıdır (WHO, 2013).

Dünya genelinde, her üç kadından biri yaşamları boyunca birlikte olduğu partneri tarafından şiddete uğramaktadır. Bir çalışmada, 15-49 yaş arasında hali hazırda ilişki yaşamakta olan kadınların %27'sinin partneri tarafından şiddete maruz bırakıldığı bildirilmiştir (WHO, 2021).

WHO'nun (2005), 10 ülkede 24.000'den fazla kadınla yaptığı, kadına yönelik aile içi şiddet sıklığı ve sonuçlarını araştırdığı çalışma sonuçlarına göre, tüm ülkelerde kadına yönelik partner şiddeti yaygın olarak görülmektedir. Ayrıca bu çalışma sonuçlarına göre, kadınlar hayatlarının belli bir döneminde partnerleri tarafından %13 ile %61 oranları arasında fiziksel şiddete, %4 ile %49 oranları arasında ciddi fiziksel şiddete, %6 ile %59 arasında cinsel şiddete, %20 ile %75 arasında suistimale maruz kalmaktadır.

2.1.2. Yakın partner şiddeti risk faktörleri

Kadına yönelik yakın partner şiddetinin kesin olarak kabul edilen bir sebebi yoktur ancak yine de literatür incelendiğinde şiddete zemin hazırlayan çeşitli faktörlerin olabileceği ifade edilmektedir. Kadına yönelik şiddeti, Subaşı ve Akın (2003) şu faktörlere göre sınıflandırmıştır:

Biyolojik faktörler: Çalışmalar seratonin ve norepinefrinin şiddet eğiliminde etkili olabileceğini göstermiştir. Limbik sistem ve şiddet arasında ilişkinin araştırıldığı çalışmalarda görüş ayrılıkları vardır. Androjenin şiddet uygulamada etken olmadığı bulunmuştur. Alkol ve uyuşturucu maddelerle yapılan çalışmalar bu maddelerin şiddet eğilimini artırabileceğini göstermiştir.

Psikososyal faktörler: Çocuğun, yetiştiği evde şiddete tanıklık etmesi ve/veya maruz kalması şiddet eğilimini artıran bir faktör olarak bulunmuştur.

Çevre: Kalabalık ve hava koşullarının şiddet eğilimini artıran sebeplerden olduğu çeşitli çalışmalarda ileri sürülmüştür.

Psikiyatrik bozukluklar: Psikotik bozuklukların şiddet eğilimini artırdığı ve nonpsikotik olan TSSB, borderline ve antisosyal kişilik bozukluğunun şiddet eğilimini artırabileceği görülmüştür.

Sosyoekonomik faktörler: Ataerkil düzen nedeniyle erkeğin kadından üstün görülmesi ve toplumsal cinsiyet rollerinin kadın açısından dezavantajlı olması, kadının şiddet mağduru olmasına zemin hazırlamaktadır. Erkeğin gelir düzeyinin düşük olması, uzun süreli işsizlik yaşaması, güvencesiz çalışması gibi sebepler kadına yönelik şiddeti artırmaktadır. Yoksulluğun olması, şiddetin toplum tarafından paylaşılan ve normal kabul edilen bir değer yargısı olması gibi durumlar da şiddetin sebepleri arasındadır (Bilgel, 2006; aktaran Çakır Parmaksızoğlu, 2011).

Kişinin şiddet uygulamaya devam etmesinde bir etken şiddet uygulandığında elde edilen kazancın şiddetin sebep olacağı zarardan çok daha fazla olmasıdır. Öğrenilen bir davranış olan şiddetin en önemli öğrenme kaynağı, şiddet davranışında bulunan kişinin ailesidir (Bilgel, 2006; aktaran Çakır Parmaksızoğlu, 2011). Yapılan bir çalışmada, partnerin çocukluğunda şiddet görmüş olması kadına uygulanan şiddeti 6 kat artırmaktadır. Partnerin

çocuklukta şiddet öyküsünün varlığı fiziksel ve psikolojik şiddetin sürekli olması riskini en çok artıran sebep olarak bulunmuştur (Güleç Öyekçin, Yetim ve Melih Şahin, 2012).

Kadının çocukluğunda anne ve babası gibi yakın akrabalarından şiddet görmüş olması yakın partner şiddetinde bir risk faktörüdür. Bu durum şiddetin olumlu karşılandığı ya da mesele olarak bakılmadığı ataerkil kültürel yapıda kadının partner şiddetine uğradığında normal karşılaması ve mazur görmesine sebep olabilmektedir. Kadın, partner şiddetine tepki göstermek istese dahi yalnız kalması bu tip toplumlarda olasıdır (Çalışkan ve Çevik, 2018; Uluocak ve diğerleri, 2014). Anne baba arasında şiddetin varlığı kadının şiddete uğramasında risk faktörü olduğu gibi şiddet uygulamasında da risk faktörüdür (Büyükgök, 2007).

Çeşitli araştırmalara göre genç yaş, düşük eğitim seviyesi, düşük akademik başarı, çocuklukta şiddete maruz kalmış olma ya da tanık olma, şiddetli cezalandırılmalara maruz kalma, edinilmiş tutumlar, şiddetin çözüm aracı olarak görüldüğü bir kültürde yetişme gibi unsurlar erkeğin partnerine şiddet uygulama riskini artıran faktörlerdendir. Yakın duygusal ilişkide kadının şiddete uğramasında genç yaş, çocuklukta şiddete tanık olmak ya da maruz kalmak, cinsel istismar öyküsünün olması, annenin şiddete uğrayışına şahit olmak, şiddete karşı kabullenici tutuma sahip olmak, düşük sosyal desteğin olması, ekonomik özgürlüğün olmaması gibi unsurlar risk faktörlerindendir (Heise, 2011; WHO, 2002; WHO, 2010).

Hem kadınların kurban olmalarına hem de erkeklerin şiddet uygulamalarına; ilişkide memnuniyetsizlik, çatışma, ekonomik stres, yoksulluk, erkek egemenliğinin varlığı, kadının düşük sosyoekonomik durumu, yakın partner şiddetine yönelik yaptırımların yetersiz oluşu, toplumda yakın partner şiddetine karşı zayıf yaptırımlarının olması, şiddetin problem çözmede bir yol olarak görülmesi gibi pek çok faktör risk oluşturmaktadır (WHO, 2002; WHO, 2005; WHO, 2010).

Kadına karşı şiddet eğiliminde olan erkeklere bakıldığında bazı özellikler dikkat çekmektedir. Bu kişiler genellikle düşük benlik saygısına sahiplerdir. Engellenme durumunda kolayca sakinliklerini kaybedebilirler. İstismarın ve şiddetin normalleştirildiği ve yaşandığı ailelerde yetişmişlerdir. Şiddet yaşamlarında problem çözme yöntemi olarak kullanılmaktadır. Çoğunlukla anormal seviyelerde kıskançlık ve düşük empati yeteneği görülmektedir. Kadın ve erkek rolleri ve buna bağlı olması gereken davranış kalıpları hakkında katı fikirleri vardır (Subaşı ve Akın, 2009).

Kadına yönelik partner şiddetini etkileyen faktörlerden birisi de eğitim düzeyidir. Kadının ve partnerinin eğitim düzeyi arttıkça şiddet azalmaktadır. Lise ve üzerinde eğitime sahip kadınların okula gitmemiş veya ilköğretim mezunu kadınlara göre daha az partner şiddetine maruz kaldıkları tespit edilmiştir (Büyükyılmaz ve Demir; 2020; İpek ve Ayvaz Kızılgöl, 2019). Bununla birlikte, Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasına (2014) göre, lise mezunu kadınların dörtte birinden fazlası, lisans ve üzeri mezun olan kadınların beşte birinden fazlası partner şiddetine maruz kalmaktadır.

Kadınlara ait mülkiyet oranı dünyanın yarısını kadınların oluşturmalarına rağmen yalnızca %4'tür. Ayrıca kadınlar dünyadaki %60 oranın iş gücünü yüklenmiş durumdayken sadece %10 oranında toplam gelire sahiplerdir. Bu durum kadınların şiddet görmesine zemin hazırlayabilmektedir (Demirer, 2007; aktaran Kara ve Uluç, 2019). Kadının çalışmaması ya da asgari ücret altında çalışması şiddete maruz kalma olasılığını artırmaktadır. Bu kadınlar ekonomik şiddete daha fazla oranda maruz kalmaktadır. Partner ya da eşin aylık geliri arttıkça uygulanan şiddet sözel ve psikolojik olarak uygulanmaktadır (Tokgözlü, 2021).

Türkiye'de yapılan çalışmalarda, bunlara ek olarak hane içinde dörtten fazla kişinin olması, evlilik kararının aile tarafından verilmesi, kadının işsiz olması, sigara kullanımı gibi faktörlerin de kadının şiddete maruz kalmasını belirleyen faktörden olduğu bulunmuştur (Nur, 2012; Tokuç, Ekuklu ve Avcıoğlu, 2010). Kadının, partnerinin ailesi ile sorunlarının olması

şiddete uğramasında bir neden olabilmektedir (Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014).

Evlilik şekline bağlı olarak kadının partner şiddeti görme riski artabilmektedir. Görücü usulü evlenmek, anlaşarak evlenmeye göre partner şiddeti riskini artırmaktadır. Kaçarak ya da kaçırılarak evlenen kadınlarda partner şiddeti bu şekilde evlenmeyen kadınlara göre çok daha fazla yaşanmaktadır. İlişki süresinin şiddet davranışı üzerinde etkili olabileceğine yönelik çalışmalar mevcuttur. İlişki süresi artması fiziksel şiddete uğrama riskini artırabilmektedir (Güleç Öyekçin ve diğerleri, 2012).

Kadının yaşının artması şiddete maruz kalma olasılığını azaltmaktadır. Sağlık durumu da partner şiddetinde risk faktörüdür. Kadının sağlık durumu kötüleştiğinde şiddete uğrama olasılığı artmaktadır (Çalışkan ve Çevik, 2018). Kadının ve partnerinin alkol ve uyuşturucu madde kullanımına bağlı olarak şiddet görme olasılığı artmaktadır (Başkale ve Sözer, 2015; Büyükgök; 2007; İpek ve Ayvaz Kızılgül; 2019).

2.1.3. Türkiye'de kadına yönelik yakın partner şiddeti

Türkiye'de kadın sahip olunan bir varlık olarak görülmektedir. Bunun meşru hale gelmesinde hem konuşulan dilin hem de kültürün etkisi büyüktür. Bu varlık törenler yapılarak istenmekte ve "alındıktan" sonra erkeğin himayesi altına girmektedir. Bu şekilde erkek, kadına ve onun yaşam tarzına müdahale etme hakkına sahip olduğunu düşünmeye başlamaktadır. Bu sebeple kadının herhangi bir yanlış hareketi ya da ayrılma çabası erkeğin kendisine yapılmış bir saldırı olarak değerlendirmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla meşru hale gelen sahip olma durumu kadına yönelik şiddete ve kadın cinayetlerine neden olabilmektedir (Kolburan, 2017).

2006-2007 yıllarında toplamda 1.800 evli kadınla 18 ay boyunca yürütülen çalışma sonuçlarına göre, Türkiye'de her üç kadından birinin yaşamları boyunca en az bir defa fiziksel

şiddete uğradığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada, her on kadından dokuzunun şiddeti mazur görmediği ve kadınların büyük çoğunluğunun yaşanılan aile içi şiddetin kendi içlerinde çözülmesi gereken bir konu olarak algılamadıkları bulgulanmıştır (Altınay ve Arat, 2008).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2008 yılı verilerine göre, kadınların eşlerinden ya da birlikte yaşadıkları partnerlerinden %39.3 oranında fiziksel şiddete, %15.3 oranında cinsel şiddete, %41.9 oranında fiziksel ya da cinsel şiddete, %43.9 duygusal şiddete, %43.9 kontrol edici davranışa maruz kalmaktadır. TÜİK'in, 2014 yılında 7462 kadınla görüşerek elde ettiği verilere göre, Türkiye genelinde her 100 kadından 36'sı hayatları boyunca en az bir kez fiziksel şiddete uğramaktadır (aktaran Yüksel-Kaptanoğlu ve Tarım, 2015).

Her yıl yayınlanan ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini eğitim, sağlık, siyaset ve ekonomi alanlarında genel bir görünüm sağlamak amaçlanan Dünya Ekonomik Formu'nun Küresel Cinsiyet Eşitliği Raporu'na (Global Gender Gap Report [GGGR]) göre 2021 yılında Türkiye'de yaşayan kadınların yaşamında fiziksel şiddetle karşılaşma olasılığının %38 olduğu belirtilmiştir. Bu verilere göre Türkiye'deki kadınların yaklaşık üçte birinin şiddete maruz kaldıkları söylenebilir.

Fiziksel şiddetin yaygınlığına dair UNSTATS verileri incelendiğinde kadınların yakın partnerleri tarafından yaşamları boyunca uğradıkları fiziksel şiddetin özellikle gelişmemiş ülkelerde yüksek olduğu ve Türkiye'nin de %36 gibi bir oranla şiddet yaygınlığının yüksek olduğu ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Bu oran Uganda'da %42,7; Hindistan'da %%35,1; Mısır'da %33,2'dir. Avrupa ülkelerinde bu oran İspanya'da %12; İtalya'da %17; Yunanistan'da %18; Fransa'da %25'tir (UNTATS, 2015). Başka bir çalışmada kadınların yakın partnerleri tarafından, Japonya'da %15; Sırbistan'da %24; Brezilya'da %37; Bangladeş'te %62; Peru'da %69 oranında şiddete maruz kaldığı saptanmıştır (WHO, 2005).

Atman (2003), Amerika Birleşik Devletleri'nde yaptığı bir çalışmada her iki evlilikten birinde şiddetin görüldüğünü tespit etmiştir. Bu çalışmaya göre her yedi saniyede bir, erkek tarafından kadının şiddete uğradığı belirtilmektedir. Çalışma şiddetin son derece yaygın olduğu gözler önüne sermektedir (Gündüz, Aktepe ve Çalışoğlu, 2018).

Türkiye'de kadına yönelik şiddetin sonlanması ve mağdurların korunması için kişilerin başvurabilecekleri çeşitli yerler bulunmaktadır. Bunlar; Alo 183 Sosyal Destek Hattı, 155 Polis İmdat, Jandarma İmdat Hattı, Cumhuriyet Savcılığı, Polis merkezleri, Jandarrma karakolları, Sağlık kuruluşları, Kaymakamlıklar, Valilikler, Belediyeler, Kadın dayanışma merkezleri, Kadın sivil toplum örgütleri (Sargın, 2012).

2.1.4. Yakın partner şiddeti etkileri

Kadına yönelik şiddet toplumda yaygın olarak görünmesine karşın erkeğin birlikte olduğu kadına karşı şiddeti "özel alan"da yaşandığı ve kamusal alanın dışında olduğu düşünüldüğü için görünmezdir. Aile mahrem kabul edilmekte ve üçüncü kişilerce müdahale hakkının olmadığı varsayılmaktadır. Ancak özel alan içinde kabul edilen partner şiddeti kadının hem fizyolojik hem de psikolojik sağlığı üzerinde geçici ya da kalıcı tahribata sebep olmaktadır. Bu etkiler yalnızca kadına değil aile bireylerine ve topluma zarar vermektedir (Çakır Parmaksızoğlu, 2011).

2.1.4.1. Kadına yönelik partner şiddeti bireysel etkileri

Kadına yönelik yakın partner şiddeti, kadınların fiziksel ve zihinsel sağlığını yaralanma durumunda olduğu gibi doğrudan etkileyebildiği gibi, günlük hayatta stres gibi kronik sağlık sorunları ile dolaylı yollarla da etkileyebilir (Bulut, Arslan ve Arslantaş, 2020).

Işıkoğlu (2006) tarafından yapılan çalışmada özellikle evlenme yaşının daha düşük olduğu durumlarda kadınlar şiddete maruz kaldıklarında belirgin şekilde çeşitli psikiyatrik rahatsızlıklar yaşayabildikleri tespit edilmiştir. Söz konusu psikiyarik rahatsızlıklar: somatizasyon bozukluğu, anksiyete bozuklukları, konversiyon bozukluğu, distimik bozukluk,

dissosiyatif bozukluklar şeklinde sıralanabilir. Ayrıca bu çalışma sonuçlarına göre kadın psikiyatri hastalarının yarısında şiddet öyküsünün olduğu ve kadınların intihar girişimlerinin dörtte birinde fiziksel şiddet durumunun olduğu bulgulanmıştır.

TSSB, intihar düşünceleri ve girişimleri, güvensiz seks, madde kullanımı, sigara ve alkol kullanımı, erken yaşta cinsel ilişkiye girmek, istenmeyen gebelikler, cinsel yolla bulaşan hastalıklara maruz kalma vb. uzun vadeli sıkıntılar şiddet mağduru kadınlarda ortaya çıkabilecek sorunlardır. Bunların yanında yakın partneri tarafından şiddete uğrayan kadınlarda konsantrasyon güçlüğü, problem çözme becerisinde düşüş, bunalım, çökkünlük, utanç, yaşama dair anlamsızlık, özgüven eksikliği ve öfke patlamaları gibi durumlar yaşanabilmektedir (Çakır Parmaksızoğlu, 2011; Soyyiğit, 2020).

Yakın partner şiddetini araştırmak üzere kliniğe başvuruda bulunan 1152 kadınla yapılan anket sonuçlarına göre, kadınların %24'ünün sürekli olarak, %54'ün zaman zaman şiddete uğradıklarını bildirmişlerdir. Şiddete sürekli maruz kalan kadınların sürekli olarak şiddete uğramayan kadınlara göre iki kat oranla kalp rahatsızlıkları, kronik ağrılar, depresyon ve diğer psikiyatrik rahatsızlıklar, astım, amfizem, sinir sistemi bozuklukları vb. yaşadıkları bulgulanmıştır. Bu çalışma şiddete maruz kalmanın kadının uğradığı şiddetin kısa ve uzun vadede sağlığını etkilediğini çarpıcı olarak gözler önüne sermektedir (Coker, Paige ve Marry, 2005).

Türkiye'de kadına yönelik şiddetin araştırıldığı bir çalışmaya göre şiddet mağduru kadınların belirli özelliklere sahip oldukları görülmüştür. Bu temel özellikler; ürkeklik, sessizlik, korktuğunda titreme, baş dönmesi, unutkanlık, çok kolay irkilme, taşikardi, halsizlik, umutsuzluk, perdelerli açamama, yalnız dışarı çıkamama, cümle kuramama, yalnız hissetme, plan yapmada güçlük, kendini suçlama, göz teması kuramama, ağlama krizleridir (Güneri, 1996; aktaran Kara ve Uluç, 2019).

Kadına yönelik şiddetinin en dikkat çeken sonucu kadının hayatının sona ermesidir. Son on yıl içerisinde işlenen 1260 kadın cinayetinin analiz edildiği bir çalışmaya göre, öldürülen 1260 kadından sadece 18'i kadının tanımadığı bir erkek tarafından öldürüldüğünü göstermektedir. Geriye kalan 1242 kadın yakınında bulunan tanıdığı erkekler tarafından öldürülmüştür. Ayrıca bu çalışmaya göre kadının ölümüne sebep olan şiddetin büyük oranda kadının mevcut veya eski partneri tarafından yapıldığı görülmüştür (Kara ve Uluç, 2019).

1.1.4.2. Kadına yönelik partner şiddeti toplumsal etkileri

Kadına yönelik şiddet yalnızca mağduru değil tüm toplumu etkileyen bir olgudur. Bunun nedeni kadının yaşadıklarının çevresine doğrudan etki etmesidir. Kadının ruh haline bağlı olarak çocuklarıyla, yakınlarıyla, iş hayatıyla ve diğer insanlarla olan iletişimi etkilenecektir. Bu durumda da kadının mutsuzluğu toplumsal bir travmaya dönüşecektir (Gündüz ve diğerleri, 2018).

Şiddet, insan hakları ihlalidir ve toplumsal sorunlara neden olmaktadır. Toplumsal gelişimin yavaşlaması, verimlilikte azalma, demokratik haklara erişimin azalması gibi sonuçlarla karşılaşılabilmektedir. Şiddet insanların yaşam kalitesini düşürmektedir. Şiddetin önlenmesi, durdurulması ve cezalandırılması için kullanılan kaynakları ülke ekonomisi için kullanılabilecek kaynakları azaltmaktadır. Bu harcamalara örnek olarak şiddet mağduru kadınlar için destek hizmetleri, hastane ve tedavi işlemleri, kadınlar ve çocukları için sığınak hizmetleri, failin cezalandırılması için yapılan işlemler, halkın ve adli personelin konuya dair eğitilmesi gibi harcamalar verilebilir (Çakır Parmaksızoğlu, 2011).

2.2. Duygusal Yeme

Literatürde, "açlık", fizyolojik ve nörolojik bir süreç içeren, iştah ya da algılanan yiyecek ihtiyacını ifade etmektedir (MacCormack, 2016). Temel olarak, açlık, glikoz seviyelerinin vücutta ne zaman düştüğünü ve yiyecek arzusunun veya ihtiyacının algısal

temsilini gösteren karmaşık bir biyokimyasal etkileşim olarak tanımlanır (Smith ve Ferguson, 2008). Beyindeki bazı bölgeler bu sistemde önemlidir. Özellikle hipotalamus açlık sisteminde etkin bir role sahiptir. Hipotalamus vücudun besin alımı ve enerji tüketimi dengesini düzenleyen duyu merkezidir. Hipotalamus aracılığı ile enerji, su ve diğer besinlere olan ihtiyaç açlık ve susama hissi olarak kendini gösterir (Altın, 2017).

Fizyolojik açlık; fizyolojik olarak belirti gösteren semptomlar; mide guruldaması, yorgunluk, baş ağrısı, odaklanmakta güçlük ve halsizlikten biri veya birden fazlasının ortaya çıkmasıdır ve gerçek açıklıktır. Ortalama 4-5 saat besin alınmadığında ortaya çıkmaktadır. Bu açlıkta temel amaç besine ulaşmaktır. Besinin çeşidi türü çok önemli değildir. Duygusal açlık ise fizyolojik açlık olmasa bile duygu duruma göre ortaya çıkan açlık durumudur. Duyguduruma göre beslenen bireyler, açlığın fizyolojik olup olmadığına dair bir ayrım yapma imkanı bulamazlar. Bireylerin yaşadığı duygudurum besin alımını arttırarak veya azaltarak bireyin beslenme düzenini bozabilmektedir (Çolak ve Aktaç, 2019).

Fizyolojik açlık ve duygusal açlığın hem açlık belirtileri hem de açlığı giderme davranışları birbirinden farklıdır. Fizyolojik açlıkta fizyolojik belirtiler mide guruldaması, kan şekerinin düşmesi ve devam eden bir açlık üzerine ortaya çıkmaktayken duygusal açlık ani olarak bir belirti ve açlık süresi oluşmadan ortaya çıkmaktadır. Fizyolojik açlıkta açlığın giderilmesine yönelik enerji ihtiyacını giderecek herhangi bir besin yeme davranışı varken duygusal yemede ulaşılabilecek ne varsa yenilmekte ve genellikle kalori düzeyi yüksek olan besinler tercih edilmektedir (Serin, 2018).

Fizyolojik açlık için tokluk sinyallerini oluşturan bir mekanizma vardır ancak psikolojik açlıkta böyle bir mekanizma yoktur (Ata, Vural ve Keskin, 2014). Yeme davranışı, fizyolojik açlığı doyurmanın yanında doğumdan itibaren, “acı çekme” anlamına gelen açlığın giderildiği bir “rahatlama” kaynağıdır (Tezcan, 2009).

Bireyler, açlık durumunda, beslenme ihtiyaçlarını karşılarken farklı yeme davranışlarında bulunurlar. Yeme davranış ve tutumunun farklılaşmasında birçok faktör rol almaktadır; genetik, hormonal yapı, çevresel etmenler, geçmiş yaşantı, duygudurum, sosyoekonomik ve kültürel düzey, ebeveyn tutumları, beden algısı ve beklenilen ve kabul gören beden imajı, medya bunlardan birkaçıdır (Deveci, Avcıkurt ve Deveci, 2017).

Olumsuz duygular, iştahı inhibe eden çeşitli hormonların salınmasına ve tokluktakine benzer çeşitli mide değişikliklerine yol açtığından, tokluğa benzer bir bedensel duruma neden olur (Blair, Wing ve Wang, 1991). Bu sebeple, olumsuz olarak nitelendirilen duygulara yanıt olarak aşırı yeme eğilimi, biyolojik açıdan şaşırtıcıdır (Wing, Blair, Ebstein ve McDermott, 1990).

2.2.1. Duygusal yeme davranışının tanımı

Aşırı yeme olgusu, insan sağlığı için ciddi bir tehdit haline gelmiştir. Bu nedenle, insanları aşırı yemeye götüren faktörler kapsamlı bir şekilde araştırılmaktadır. Aşırı yeme ile ilişkili olan önemli bir faktör, olumsuz duyguların deneyimidir. Duygular, sadece bilişlerimizi şekillendirmekle kalmaz aynı zamanda çeşitli fizyolojik değişikliklere yol açarlar ve davranış için motivasyon oluştururlar. Aşırı yemede duygular bir faktör olduğunda, bu durum "duygusal yeme" veya "strese bağlı yeme" (Greeno ve Wing, 1994) olarak adlandırılır. (Evers, Dingemans, Junghans ve Boeve, 2018).

Duygusal yeme kavramı, kişilerin, açlığı, olumsuz duygulara eşlik eden fizyolojik durumdan ayırt edemediklerini belirten psikosomatik teoriden (Bruch, 1964) türetilmiştir. Duygusal yeme, fizyolojik açlıktan ziyade öfke, endişe, depresyon gibi olumsuz rahatsız edici duygulara yanıt olarak ortaya çıkar (Macht, 2008; Schwartz ve Brownell, 2004; Walfish, 2004). Duyguların, bilişsel kontrolün bozulması nedeniyle besin alımını arttırdığı varsayılmaktadır (Fairburn, Cooper ve Shafran, 2003). Pek çok çalışma, özellikle olumsuz

duyguların besin tüketimini teşvik ettiğini göstermiştir (Canetti, Bachar ve Berry, 2002; Macht, 2008).

Duygusal yeme teorisinin, iki ana varsayımı bulunmaktadır. Birincisi, olumsuz duygular yeme motivasyonunu artırır ve bunun sonucunda kişi daha fazla yemek yer. İkincisi, yeme davranışı olumsuz duyguların yoğunluğunu azaltır (Agras ve Telch, 1998; Herman ve Polivy, 1975). Bu varsayım, öğrenme teorisi ile ifade edilebilir. Olumsuz duygular, yemek yeme dürtüsü gibi klasik koşullama cevaplarını ortaya çıkarır. Bunu, olumsuz duyguların yoğunluğunun azalmasıyla pekişmiş olan, edimsel yeme cevabı takip eder (Booth, 1994; aktaran Macht ve Simons, 2011).

Bu varsayımı destekler nitelikte, yeme davranışının olumsuz duygunun yoğunluğunu azalttığını gösteren çalışmalar vardır. Pines ve Gal (1977), yaptıkları çalışmada, bir sınav sırasında öğrencilere sandviç ikram etmişlerdir. Çalışma sonucunda, yiyecek almayan kontrol grubuna göre, sandviç yiyen öğrencilerin kaygı düzeylerinde azalma olduğu bildirilmiştir.

Yemek yeme, insanların olumsuz duygularla baş etmek için kullandıkları çok sayıda stratejiden yalnızca biridir. Duygu düzenleme, hem otomatik hem de iradi süreçleri içerir ve duyguların ortaya çıkışlarını, korunmasını, yoğunluğunu ve süresini etkiler (Gross ve Thompson, 2007; aktaran Macht ve Simons, 2011). Otomatik duygusal düzenlemede, duygular, farkındalık olmaksızın ortaya çıkar ve bilinçdışı düzeyde düzenlenir (Parkinson ve Totterdell, 1999). Öte yandan, kişinin kendi kontrolünde olan duygusal düzenleme, kişi tarafından amaca yönelik ve bilinçli olarak uygulanan stratejileri kapsar. Bu stratejiler, bireylerin duygu durumunu değiştirir ve duygu durumundaki değişikliklere göre uygulamaya koyulur ya da uygulamadan kaldırılır (Macht ve Simons, 2011).

Her ne kadar duygusal yeme, iradi yeme stratejilerine uyuyor gözükse de kimi zaman otomatik süreçlerin etkisi altında ortaya çıktığı durumlar da vardır. Bu, özellikle kompülsif

yeme davranışını gözlemlediğimiz olgularda geçerlidir. Bununla birlikte, birçok araştırmacı, bireylerin her seferinde bilinçdışı ve iradi stratejileri bir kombinasyon oluşturacak şekilde birlikte uygulandıklarını tespit etmişlerdir (Parkinson, Totterdell, Briner ve Reynolds, 1996).

Olumlu olarak değerlendirilen duyguların, yeme üzerindeki etkisi, olumsuz duygular kadar iyi çalışılmamıştır. Literatürdeki bazı çalışmalar olumlu duygu ile yeme arasında ilişki olabileceğini ortaya koymaktadır (Cardi, Leppapen ve Terasure, 2015; Macth, Haupt ve Salewsky, 2004). Schlundt, Sbrocco ve Bell (1988), sosyal durumlarda, olumlu duyguların aşırı yeme ile ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Başka bir çalışmada (Patel ve Schlundt, 2001), besin alımının, hem olumlu hem de olumsuz duygular yaşanırken, nötr bir ruh hali ile karşılaştırıldığında daha fazla olduğu görülmüştür.

Macht (2008), olumlu ve olumsuz duyguların, yeme davranışını nasıl etkilediğini, bireysel farklılıkları ve duygu özelliklerini dikkate alan bir modelde özetlemektedir. Macht'nin modelinde, duygu kaynaklı yeme değişiklikleriyle ilgili ampirik bulgulaın tutarsız olduğu belirtilmiştir. Schachter, Goldman ve Gordon'ın (1968) yaptıkları bir çalışmada, normal kilolu katılımcılarda, yoğun duyguların yemeyi bastırdığı bulgulanmıştır. Bununla birlikte, diğer çalışmalarının çoğunda, yoğun duygulara yanıt olarak yemenin azalmadığı bildirilmiştir (Greeno ve Wing, 1994).

Duygusal yemeye karşı kimin risk altında olduğu belirsizliğini korumaktadır. Özellikle, "ölçülü" yiyiciler yani devamlı olarak diyet yapan kişiler, olumsuz duygusal olaylara tepki olarak yeme eğilimindedirler (Hearton, Herman ve Polivy, 1991; Polivy, Herman ve McFarlane, 1994). Bununla birlikte, sağlıklı, kısıtlanmamış bireylerde de duygusal yeme olgusu gözlenmiştir (Macht, 2008; Newman, O'Connor ve Conner, 2007; Nguyen-Rodriguez, Chou, Unger ve Spruijt-Metz, 2008). Kadınlar, diğer yeme bozukluklarında olduğu gibi daha sıklıkla duygusal yeme davranışı yaşamaktadır. Obez bireylerde, kilo

vermek için yardım alan ve zayıflamak için operasyon geçiren kişilerde duygusal yeme daha sık görülmektedir (Girgin, 2018).

Duygusal yeme ile ilgili yapılan bir meta-analizde, besin alımında kısıtlama yapan kişilerde, olumsuz duyguların, besin alımı üzerinde orta düzeyde bir etkisinin olduğunu bildirmişlerdir. Ayrıca, bu çalışma sonuçlarına göre, olumlu duygular, besin alımı üzerinde küçük bir etkiye sahiptir (Evers ve diğerleri, 2018).

Kişiler, ruh hallerini değiştirmek için, ara sıra az miktarda yiyecek atıştırmaktan, aşırı yeme atakları sırasında büyük miktarlarda tüketmeye kadar değişecek şekilde, aldıkları besin miktarını değiştirebilmektedir (Macht ve Simons, 2011).

Bireyler, yaşadıkları duygulara karşı kendilerini korumak adına yemeyi kullanabilmektedir. Duygusal yeme, kişilerin, dikkatin duygulardan yemeye odaklanmasını sağlar ve böylece kişilerin hissettiği duyguların yoğunluğunda azalma olur (Macht ve Simons, 2011). Ancak, bir baş etme yöntemi olarak kullanılan duygusal yeme davranışı, etkin ve sürdürülebilir bir yöntem değildir. Yeme davranışından sonra da duyguların devam ediyor olması bireylerin, duygusal yemeyi tekrarlamasına neden olmaktadır (Uzun, 2021).

2.2.2. Duygusal yeme davranışını açıklayan kuramlar

Araştırmacılar, 1950'lerin sonlarından bu yana, duyguların insanların yeme davranışları üzerindeki etkisi hakkında çeşitli teoriler geliştirmişlerdir (Macht, 2008). Önceki teoriler, obez bireylerde aşırı yemeyi açıklarken, yeni teoriler, normal kilolu kişilerde yeme davranışını açıklamayı amaçlamaktadır. Bu teoriler genel hatlarıyla aşağıda açıklanmaktadır.

2.2.2.1 Psikosomatik Kuram

Psikosomatik Teori (Kaplan ve Kaplan, 1957), obez bireylerin, muhtemelen erken dönemdeki klasik koşullanma nedeniyle, açlığın neden olduğu uyarılma ile olumsuz duygu arasındaki farkı başarılı bir şekilde ayırt etmeyi öğrenmediklerini öne sürer. Olumlu bir ruh

hali uyandırmak ve olumsuz duygulardan uzaklaşmak için yiyecekleri kullanan ebeveynlerin, çocuklarına koşullandırma yoluyla duygusal yemeyi öğrettikleri düşünülmektedir. Buna göre, eğer yiyecek tüketimi düzenli olarak olumsuz duyguların başlangıcını takip ederse, olumsuz duygular her zaman lezzetli yiyeceklerin tüketimi ile eşleştirildiğinden, strese karşı klasik olarak şartlandırılmış bir açlık tepkisi gelişebilir (Bruch 1964).

Psikosomatik teoriye (Bruch, 1961) göre, obez kişiler, duyguları hakkında farkındalığa sahip değillerdir ve duygularını tanıyamamaktadırlar. Bu kişiler, vücutlarında meydana gelen herhangi bir reaksiyonu açlık olarak algılamakta ve aşırı yemeye yönelmektedirler. Bu teoriye göre, kişiler duygulara yanıt olarak yeme davranışında bulunmaktadırlar. Bireyler, içsel olarak neye ihtiyaç duyduklarını anlayamadıkları için dışarıdan gelecek sinyallere ihtiyaç duyarlar (Bruch, 1941).

Bruch'ın teorisi, açlığın yalnızca içgüdüsel bir durum olmadığı aynı zamanda öğrenmenin de etkili olduğu ortaya koymuştur. Kafa karıştırıcı erken dönem yaşantıları, kişilerde, açlık ve tokluk durumlarını tanımayı engellemektedir. Çocuğun erken dönemde, ihtiyaçlarının çok fazla karşılanması, yiyeceğin çocuğu sakinleştirmek için kullanılması, aç hissetmeye fırsat verilmeden çocuğun beslenmesi gibi durumlar ilerleyen dönemde, besinin rahatlama aracı olarak kullanılması ve kişilerin olumsuz duygularla baş etmek için devamlı olarak besin alımına başvurmasına sebep olabilmektedir (Sevinçer ve Konuk, 2013).

Kişiler "duygusal gerilim" ve "rahatsız edici duyumlar ve hisler"e tepki olarak aşırı yeme davranışında bulunmaktadırlar. Kaplan ve Kaplan ile Bruch'un teorileri aynı sonuca çıkmaktadır: obez bireyler, rahatsız edici duygusal durumlara tepki olarak aşırı yemektedir (Canetti, Bachar ve Berry, 2002).

2.2.2.2. İçsel Dışsal Obezite Kuramı

İçsel/Dışsal obezite teorisi (Schachter, Goldman ve Gordon, 1968; Schachter, 1971), obezitenin gelişiminde, duygusal yemenin farklı bir rolü olduğunu öne sürer. Buna göre, sağlıklı bireyler tarafından strese verilen normal tepkinin, stresli durumlarda, içsel fizyolojik stres ipuçlarına yanıt olarak besin alımını azaltmak olduğunu öne sürer. Obez bireylerin iştahlarının, stresten etkilenmedikleri için normal olmadığı ifade edilir.

Bu teori, mide kasılmaları da dahil olmak üzere bir dizi fizyolojik ipucunun 'açlık' olarak tanınmasının öğrenilmiş bir fenomen olduğunu ve normal kilolu insanların mide kasılmalarını uygun şekilde açlık olarak etiketlemeyi öğrendiklerini, oysa aşırı kilolu insanların bunu yapmadığını varsaymıştır. Stres sırasında mide kasılmaları azaldığı için normal kilolu bireyler, stresli olduklarında yemeklerini azaltacaktır. Ancak midedeki bu kasılmaların azalmasının, obez kişilerin yemesi üzerinde bir etkisi olmayacaktır (Canetti ve diğerleri, 2002).

Psikosomatik teoriler, obez kişilerin, stres altındayken anksiyeteyi azaltmak için yemek yemelerini artıracağını tahmin ederken, Schachter'in teorisi, normal kilolu kişilerin, stres altındayken yemek yeme miktarını azaltabileceğini veya artırabileceğini önermektedir. Buna karşın, obez kişilerin, yemeyi azaltmayacağını belirtmektedir. Schachter ve diğerleri (1968) bu öngörüyü doğruladı. Yaptıkları çalışmada, normal kilolu denekler için stresin aç olanlarda yemek yemeyi azalttığını ve aç olmayanlar üzerinde hiçbir etkisi olmadığını, aşırı kilolu deneklerin fizyolojik durumlarından bağımsız olarak aynı miktarda yemek yediklerini bulunmuştur.

2.2.2.3. Kısıtlama Kuramı

İlk olarak Herman ve Mack (1975) tarafından geliştirilen ve Herman ve Polivy (1980) tarafından detaylandırılan kısıtlama teorisine göre, yemek isteği ile bu isteğe direnme çabası arasındaki denge, yeme davranışlarını etkiler. Kısıtlama, bu isteğe karşı koymaya yönelik

bilişsel çabadır. Bu şekilde davranan kişiler, sürekli olarak ne yedikleri konusunda endişelenirler ve şişmanlamamak için gıda alımlarını kronik olarak kısıtlarlar. Bu teoriye göre, kısıtlayarak yiyen kişiler, yoğun duyguları yaşarken, alkol tükettiklerinde, çok yediklerine dair düşünceler geliştirdiklerinde vb. durumlarda geçici olarak kendilerini kontrol etme sistemleri bozulabilmektedir. (Canetti ve diğerleri, 2002).

Yoğun duygular, kısıtlanmış yiyicilerin motivasyonlarını geçici olarak azaltır ve aşırı yemelerine sebep olur. Kısıtlama hipotezi, herhangi bir güçlü duygunun kısıtlanmış yiyicileri engelleyeceğini öngörmesine rağmen, araştırmalar temel olarak kaygı ve depresyonun yeme üzerindeki etkilerine odaklanmıştır (Herman ve Polivy, 1975; Ruderman, 1986).

2.2.2.4. Kaçış Kuramı

Kaçış teorisine (Hearton ve Baumeister, 1991) göre, kişiler, benliğinin tehdit edildiğini düşündükleri durumlarda aşırı yeme davranışında bulunmaktadırlar. Bu sayede, kişilerin dikkati dağılmakta ve kişiler rahatsız edici duygulardan uzaklaşırlar. Bu teoriye göre, rahatsız edici bir durum ile karşılaşan kişiler yemeyi bir kaçış mekanizması olarak kullanmaktadırlar.

Bireyler, kimi zaman problemle yüzleşmeyi uzun ve zorlayıcı buldukları için çözüm bulmak yerine yeme davranışında bulunabilir. Bu da, kişileri zorlayan durum hakkında düşünmelerini engeller (Duval ve Wicklund, 1972). Yaşanılan problemden kaçmak, olumsuz duyguların şiddetini hafifletmektedir. Bu teori, rahatsız edici duygu ve yaşantılardan ne denli kaçıldığına bağlı olarak yeme davranışının arttığını savunur. Yani kişiler, farkındalıktan ne kadar kaçarlarsa o kadar aşırı yeme davranışında bulunurlar (Hearton ve Baumeister, 1991).

2.2.3. Duygusal yeme davranışındaki mekanizmalar

Duygusal yeme, fizyolojik ve psikolojik mekanizmaları içermektedir. Bu mekanizmalar, aşağıda ele alınmaktadır.

2.2.3.1. Fizyolojik mekanizmalar

Duygular ile yeme davranışı arasındaki ilişki, çok çeşitli iç ve dış faktörlerden etkilenmektedir. Besinler, nörotransmitter sistemlerini, hormon seviyelerini ve enerji metabolizmasını etkilemektedir ve bu nedenle kişilerin duygusal durumu değişebilmektedir (Macht ve Simons, 2011).

Duygular, yiyecek arzusunu, miktarını ve türünü belirleyebilmektedir. Kronik stres koşullarında salgılanan kortizol, beyindeki ödül sistemini uyarır ve kortizol, besinin ödül değerini artırabilir (Adam ve Epel, 2007). Günlük yaşamdaki küçük stresörler, stres uyarılma sistemini kronik olarak aktive edilir. Bu durum, aşırı yemeye, lezzetli yiyeceklere duyulan ihtiyaca ve "strese bağlı besin ödül bağımlılığı" na neden olabilir (Torres ve Nowson, 2007). Tatlı ve yağlı yiyecekler, endokrin stres tepkisini baskılayarak kortizol seviyesini azaltmaktadır. Kişiler, tatlı ve yağlı yiyecekleri, duygusal durumlarını iyileştirmek için tüketebilmektedir (Oliver, Wardle ve Gibson, 2000; Wansink, Cheney ve Chan, 2003).

Karbonhidratlar açısından zengin besinlerin alımı, serotonerjik beyin sistemlerinde artan aktiviteye yol açar. Serotonin, yalnızca açlık, ağrı ve uyku ile ilgili değil, aynı zamanda ruh hali ile de ilgili olan önemli bir nörotransmitterdir. Bundan dolayı, karbonhidrat açısından zengin yiyecekler tüketmek depresif ruh halinde bir azalmaya sebep olabilmektedir (Wurtman, 1982).

Gold, MacLeod, Deary ve Frier (1995), kandaki şeker seviyesini manipüle ettikleri çalışmalarında, katılımcıların ruh halleri, normalden daha gergin ve yorgun bir duruma gelmiştir ve daha sonra tekrar normale dönmüştür.

Duygusal beslenmeye katkıda bulunabilecek bir diğer faktör de genetik yapımızdır. Genler, tat duyarlılığı yoluyla duygusal yeme ve yeme bozuklukları gelişiminde etkili olabilmektedir (Macht ve Simons, 2011; Miller ve Reedy, 1990). Son yıllarda yapılan

çalışmalar, genlerin obezite üzerinde etkisine odaklanmıştır. Çalışma sonuçlara göre, genetik yatkınlık ve uygun çevre koşulları bir araya geldiğinde bazı kişiler, aşırı yeme eğiliminde olmaktadır (Levitan ve Davis, 2010).

Cinsiyete bağlı olarak, duyguların kişilerin besin alımını etkileme şekilleri farklılık göstermektedir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, stresin hem kadın hem erkeklerde yeme davranışını etkilediği belirlenmiştir. Çalışma bulgularına göre, erkekler, stresliyken daha az yerken, kadınlar, daha fazla yemektedirler (Bennett, Greene ve Schwartz-Barcott, 2013).

2.2.3.2. Psikolojik mekanizmalar

Duygusal yemenin nedenlerini açıklayan çeşitli çalışmalar mevcuttur. Psikodinamik teoriye göre, duygusal yeme erken beslenme deneyimlerinden kaynaklanmaktadır. Erken çocukluk döneminde, besin alımı, annenin dikkati ve sıcaklığı ile yakından ilişkilidir. Çocuklar, aç ve duygusal olarak uyandırılmış oldukları durumlarda sürekli beslendikleri takdirde, daha sonraki yaşamlarında stresle başa çıkmak için yemek yiyebilirler. Bu şekilde bir öğrenme durumunda yetişkinler, yemeyi, duygusal ve kişilerarası sorunları "çözmek" için bir araç olarak kullanabilirler. Bununla birlikte, duygusal yeme, kişilerde ilerleyen yaşlarda da edinilebilmektedir. Kültürel etkiler duygusal beslenmeye katkıda bulunabilir. Günümüzde, stresin artması ve lezzetli ve kalorisi yüksek besinlerin ulaşılabilir olması, duygusal yemeye yol açabilmektedir (Macht ve Simons, 2011).

Çeşitli çalışma bulguları, duygusal beslenmenin, bireylerin ergenliğe girdikleri zamana kadar strese karşı öğrenilmiş bir tepki olduğunu göstermektedir (Nguyen-Rodriguez ve diğerleri, 2008).

Olumsuz olarak değerlendirilen duyguları yemekle ilişkilendirmeyi öğrenen kişiler, bu duyguları hissettiklerinde, her zaman daha fazla yemeyebilirler. Dahası, bu kişiler, yalnızca

belirli bağlamlarda daha fazla yeme davranışında bulunabilirler. Sonuç olarak, farklı duyguların yeme üzerindeki etkisi, insanlar ve bağlamlar arasında farklılıktan kaynaklanabilmektedir (Altheimer ve Urry, 2019).

Yiyeceklerin tadının, duygu durum üzerinde etkili olduğu çalışmalarda bulunmuştur. Buna göre, yiyecekler keyif verdikleri zaman, kişilerin duygu durumlarını olumlu yönde etkilemektedir (Macht ve Müller, 2007; Macht ve Simons, 2011). Bireyin ödül duyarlılığı, olumsuz duygulara tepki olarak yiyecek seçiminde rol oynayabilir. Duygusal yeme bağlamında, ödüle duyarlı bireyler, lezzetli yiyeceklerin, olumsuz ruh halini düzeltecek bir etkiye sahip olabileceğini öğrenmişlerdir. Çalışmalar, ödül duyarlılığı ile duygusal yeme arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir (Davis, Strachan ve Berkson, 2004; Davis ve diğerleri, 2007).

Yukarıda belirtildiği üzere, duygusal kaynaklı besin değişikliklerine önemli derecede katkı sağlayan birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler dikkate alındığında duyguların, yeme davranışı üzerindeki etkileri beş temel sınıfa ayrılabilir:

1. Besinlerin uyandırdığı duygular, besin seçimini etkiler.

2. Şiddeti veya yoğunluğu yüksek duygular, uyumsuz duygusal tepkilere sebep olur.

3) Şiddeti veya yoğunluğu orta düzeyde olan duygular, yeme motivasyonuna bağlı olarak yemeyi şu şekillerde etkiler:

(a) Kısıtlanmış yemede, olumsuz ve olumlu duygular, bilişsel kontrolün bozulması nedeniyle gıda alımını artırır.

(b) Duygusal yemede, olumsuz duygular, yemeyi düzenlenme eğilimini ortaya çıkarır ve bunun sonucunda tatlı ve yüksek yağlı yiyeceklerin alımını artırır.

(c) Normal yemede, duygular, bilişsel ve motivasyonel özellikleriyle uyumlu olarak yemeyi etkiler.

Düşük uyarılma ya da düşük yoğunluktaki duyguların yemeyi etkilemesi beklenilmez (Macht, 2008).

2.2.4.Duygusal yeme davranışı ve kadına yönelik partner şiddeti ilişkisi

Kadına karşı yakın partner şiddeti, kişilerin yaşamı değiştirebilecek etkileri olabilen yaygın bir sorundur. Hayatta kalanlar için, yakın partner mağduriyeti, hem kısa hem de uzun vadeli olumsuz etkilere sebep olmaktadır. Literatüre bakıldığında, yakın partner şiddeti ile yeme bozuklukları arasında ilişkinin olduğunu gösteren çalışmalar vardır (Barlett ve diğerleri 2017; Muyang, ve diğerleri, 2015; Yıldırım, 2019). Bununla birlikte, duygusal yeme ile yakın partner şiddeti ilişkisinin incelendiği çalışma sayısı kısıtlıdır.

Yapılan bir çalışma sonucuna göre, kadınlarda yakın partner şiddeti arttıkça, artan duygu düzenleme bozukluğu, dürtüsellik ve kontrol kaybı yeme yollarıyla daha fazla yiyecek bağımlılığı belirtisi bildirmişlerdir (Jacques-Tiura, Lanni, Anderson ve Naar, 2021).

Yakın ilişkilerdeki psikolojik şiddetin incelendiği, yaşları 20-60 arasında olan 270 kadınla yapılan çalışma sonuçlarına göre, yakın ilişkilerdeki psikolojik şiddet, duygusal yemeyi yordamaktadır. Çalışmada, artan psikolojik şiddetin sosyal desteğin azalmasına neden olduğu bildirilmiştir (Kunter, 2021).

2.3. Beden Algısı

2.3.1. Beden algısı kavramı

Beden algısı ile ilgili çalışmalar, önceleri beyin hasarı nedeniyle ortaya çıkan algı değişiklikleri konularıyla sınırlıyken Schilder, beden algısının yalnızca organik bir süreç olmadığını ve diğer insanlarla kurulan ilişkinin beden algısında etkili olabileceğini

belirtmiştir. Beden algısı, bireyin fiziksel deneyimi, duygu durumu ve çevresel faktörlere göre değişen dinamik bir yapıdır (Grogan, 2006).

Beden algısı, çok boyutlu bireysel bir kavramdır (Evans, Roy, Geiger, Werner ve Burnett, 2008). Schilder (1935), beden algısını, kişinin kendi bedenin üç boyutlu bir şeması olarak tanımlamıştır. Kişilerarası, çevresel ve zamansal faktörler beden algısı gelişimine katkıda bulunmaktadır. İnsanların, kişinin nasıl göründüğüne dair ifadeleri ve kişinin bu ifadelere verdiği tepkiler (kişilerarası faktörler), kişinin ne şartlarda ve nerede büyüdüğü (çevresel faktörler), kişi için önemli olan olayların ne zaman yaşandığı (zamansal faktörler) beden algısı gelişimi için önemlidir (aktaran McGrath ve Mukerji, 2000). Beden algısı, Schilder'e (1950) göre, "zihnimizde oluşturduğumuz kendi bedenimizin resmi yani bedenimizin bize nasıl göründüğüdür".

Bedenin işlevleriyle ilgili durumlar beden algısını etkilemektedir. Organların çalışması, regl, idrar ve dışkılama gibi fizyolojik mekanizmalar, bu mekanizmalara dışsal faktörlerin etkileri vb. konular beden algısı ile yakından ilişkilidir (Aslan, 2004). Bireyin, kendi bedeni, onun parçaları ve işleyişi ile ilgili tutumları, kişinin kendilik algısı ve kimlik kavramı üzerinde etkilidir (Tezcan, 2009).

Cash ve Szymanski'e (1995) göre, beden algısı, değerlendirme ve yatırım şeklinde iki farklı unsurdan oluşmaktadır. Değerlendirme, kişilerin görünümlerine dair düşünce ve inançlarını ifade etmektedir. Yatırım ise kişilerin istediği görünüme ulaşmak için gösterdikleri davranışları açıklamaktadır.

Rudd ve Lennon (2000) ise, beden algısını oluşturan iki unsurun algısal unsur ve tutumsal unsur olduğunu ifade etmektedir. Algısal unsur, kilomuzu, özelliklerimizi, hareketlerimizi ve performansımızı nasıl "gördüğümüzü" ifade erken; tutumsal unsur, bunlar hakkında ne hissettiğimiz ve duygularımızın davranışlarımızı nasıl yönlendirdiği ile ilgilidir.

2.3.2. Beden algısının bileşenleri

1990 yılında Price, beden algısının, beden gerçekliği (bedenimizi algılayış biçimimiz), beden prezantasyonu (bedenimizi topluma nasıl gösterdiğimiz) ve beden ideali (bunların değerlendirildiği iç standart) şeklinde üç bileşenden oluştuğunu ifade etmiştir (aktaran Özaltın, 2003).

2.3.2.1. Beden gerçekliği

Beden gerçekliği, bedeni nesnel olarak ele alabildiğimiz, genlerle gelen ve sonradan beslenme ile şekillenen fiziksel hammaddedir. Bireylerin, uzun, kısa, zayıf, şişman, sivilceli vs. şeklinde ifade edilmesi beden gerçekliğini ifade eder. Beden gerçekliği, kişilerin ait oldukları gruba bağlıdır. Örneğin, bazı toplumlarda uzun kabul edilen başka bir toplumda kısa olarak sayılabilir (Özaltın, 2003).

Beden gerçekliği, dinamik bir yapıdır. Bedenin parçaları, genetik kod ile belirlenip çevresel faktörlerle zamanla değişime uğrar. Beden gerçekliğindeki bu değişimler yaşamın belli dönemlerinde daha büyük bir önem arz eder. Örneğin ergenlikte yaşanan çeşitli bedensel değişimler, kişilik algısında ve duygularda derin etkilere sebep olmaktadır (Özaltın, 2003).

2.3.2.2. Beden prezantasyonu

Beden prezantasyonu, sosyal hayatta beden görünümümüzü nasıl sunduğumuzu ifade eder. Giyim tarzımız, duruşumuz ve eylemlerimiz ile bunu gerçekleştiririz (Özaltın, 2003). Beden prezantasyonu, beden idealinden etkilenip beden gerçekliğini değiştirebilir. Duygu, niyet ve iradeyi yansıtır (Souto and Garcia, 2002).

2.3.2.3. Beden ideali

Beden gerçekliği ve beden sunumu, devamlı olarak bedenin nasıl görünmesi ve nasıl olması gerektiğine dair bir ideal ile kıyaslanır. Bu kıyas sonucunda kişilerde mutsuzluk ve çeşitli rahatsızlıklar görülebilir. Beden ideali, sabit bir düşünce değildir. Yaşamın tüm

dönemlerinde değişime uğramaktadır. Çoğunlukla bilinçsizce oluşur ve sadece kişinin kendisi değil arkadaşları, ebeveynleri ve toplum evrensel bir beden ideali belirleyebilir (Özaltın, 2003)

Beden idealinin oluşması yaşamın ilk yıllarında başlamaktadır. Bebek, kendi bedenini başkaları ile kıyaslamaya başladığı andan itibaren beden ideali zamanla oluşur. Çocukluk dönemi, beden idealine dair pek çok düşüncenin geliştiği dönemdir. Oyun sayesinde çocuk bedeni ile ilgili pek çok durumu keşfeder (Özaltın, 2003).

2.3.3. Beden memnuniyetsizliği

Beden memnuniyetsizliği, bireyin kendi bedeni ile olmak istediği beden arasında fark olması durumunda ortaya çıkmaktadır (Aslan, 2004). Son yıllarda beden memnuniyetsizliğinin arttığı göze çarpmaktadır. Özellikle kadınlar arasında, olumsuz beden algısı yaygın olarak gözlenmektedir (Tarakcı, 2019).

Bedenlerinden memnun olan kişiler, kişilerarası ilişkilerinde daha güvenli iken beden memnuniyetsizliği olan kişiler devamlı olarak huzursuz, güvensiz ve değersiz hissedebilmektedirler (Tezcan, 2009).

Beden memnuniyetsizliği üç şekilde olabilir; İlkinde, kişilerin gerçekte olan beden şekli ile algıladıkları beden şekli arasında tutarsızlık olabilir. İkincisinde, kişinin gerçek bedeni ile ideal bedeni arasında tutarsızlık olabilir. Bu durum, genelde, bireylerin kültürel olarak belirlenmiş beden idealini içselleştirdiklerinde olmaktadır. Üçüncü olarak, kişiler bedenleri ile ilgili negatif hisler ve düşüncelere sahip olabilir. Burada, beden ve bedenin parçalarına yönelik olumsuz değerlendirmeler vardır (Gitau, 2014).

Beden algısı, bireysel sağlık konusunda pek çok bozukluğun gelişmesinde önemli bir rol oynar. Beden memnuniyetsizliği, benlik saygısının azalması, düşük özgüven, depresif ruh hali ve çeşitli psikiyatrik bozuklukların yaşanmasına neden olmaktadır (Hamurcu, Öner,

Telatar ve Yeşildağ, 2015; Sarwer, Wadden ve Foster, 1998). Ayrıca intihar düşünceleri (Kim ve Kim, 2019), yaşam kalitesinde ve işlevsellikte bozulmalar olumsuz beden algısı ile ortaya çıkabilmektedir (Mond ve diğerleri, 2013).

Beden memnuniyetsizliği, ergenlerde oldukça sık görülür. Yapılan çalışmalar, ergen kızların %26 ile %46 oranında, erkeklerin %12 ile %26 oranında bedenlerinden memnun olmadıklarını göstermiştir (Bearman, Presnell, Martinez ve Stice, 2006; Bucchianeri, Arikian, Hannan, Eisenberg, ve Neumark-Sztainer, 2013; NeumarkSztainer, Goeden, Story ve Wall, 2004; Presnell, Bearman ve Stice, 2004; Stice ve Whitenton, 2002).

2.3.4. Beden algısını etkileyen faktörler

Beden algısı, öznel bir değerlendirmedir ve her zaman gerçek ile uyumlu olmayabilir (Ata ve diğerleri, 2014). Beden algısı kavramını anlamak için ilgili faktörlerin beden algısı üzerinde etkilerini anlamak oldukça önemlidir. Beden algısı üzerinde, mikro ve makro düzeydeki çeşitli çevresel faktörler doğrudan ya da dolaylı olarak etkili olmaktadır (Evans, Roy, Geiger, Werner ve Burnett, 2008; Tarakçı, 2019).

2.3.4.1. Cinsiyet

Beden algısını etkileyen önemli faktörlerden birisi cinsiyettir. Çalışmalar yaştan bağımsız olarak kadınların bedenleri konusunda erkeklere göre daha ilgili olduklarını ortaya koymaktadır (Güzel, 2016). Çalışmalar, çocukluk, ergenlik ve yetişkinlikte, olumlu beden algısının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğunu göstermiştir (Çiftçi, 2012; Davison ve McCabe, 2006; Lowery ve diğerleri, 2005; Pokrajac ve Zivcic, 2005). Ayrıca, olumsuz beden algısı kadınlarda erkeklere kıyasla yaşam kalitesi üzerinde daha olumsuz etkiye sahiptir (Choate, 2005).

Kilolu olmak, kişilerin cinsiyetine göre farklı anlamlara gelmektedir. Erkeklere göre zayıf olmak olumlu bir anlam taşırken kadınlar için bu olması gereken bir durumdur.

Kadınlar, toplum için güzel ve ideal şeklinde görülen çeşitli kalıplara erkeklerden daha fazla adapte olmaktadır (Furnham, Badmin ve Sneade 2002).

Fazla kilolu kadınlar ve erkeklerle yapılan çalışmalara göre, kadınların erkeklerden daha fazla beden memnuniyetsizliği yaşadığı bildirilmiştir. Cash ve Hicks'in (1990) yaptıkları çalışmada, normal kilolu erkekler, normal kilolu kadınlar, fazla kilolu erkekler ve fazla kilolu kadınları gruplandırarak kendilerini normal kilolu ve fazla kilolu şeklinde sınıflandırmalarını istemişlerdir. Çalışma sonucuna göre, kişilerin kendilerini değerlendirmesi gerçek ağırlıklarından ziyade beden algısı ve yemek yeme davranışı ile bağlantılı bulunmuştur. Fazla kilolu kadınlar kendilerini fazla kilolu olarak sınıflandırmaktadır ve beden memnuniyetsizliği yaşamaktadırlar. Buna karşın fazla kilolu erkekler kendilerini daha az oranda fazla kilolu olarak sınıflandırmakta ve daha az beden memnuniyetsizliği yaşamaktadırlar.

Yaşları 15-17 arasında 531 lise öğrencisi ile yapılan bir çalışmada, kızların erkeklere oranla bedenlerinden daha az hoşnut oldukları bulunmuştur. Çalışmada olumsuz beden algısı ile ilişkili olarak kız ergenler %43 oranında, erkek ergenler %18 oranında zayıf olmayı istediklerini bildirmişlerdir (Örsel, Canpolat, Akdemir ve Özbay, 2004).

2.3.4.2. Yaş

Beden algısı, kişinin kendisini kendi olmayandan ayırmaya başladığı ilk andan itibaren şekillenmektedir. Fiziksel özelliklerin önemli olduğunu çocuk, çok erken yaşlarda fark eder. Çocuk öykü kitaplarında kahramanlar, güzel/yakışıklı ve güçlü kişilerdir. Genellikle film ve dizi karakterleri güzel fiziğe sahiplerdir (Tezcan, 2009).

Çocuğun, ailesi ile kurduğu iletişim sayesinde, zihninde kendisine yönelik bir imaj oluşmaya başlar. Çocuk okula başladığında, kendisi ve görünüşü ile ilgili aldığı geri bildirimler bu imajı zamanla değiştir (Aslan, 2004; Çiftçi, 2012).

Beden algısı yaşam boyunca değişse de özellikle ergenlik dönemi beden algısı ile ilgili değişimin çok hızlı bir şekilde yaşandığı dönem olarak karşımıza çıkmaktadır (Aslan, 2004). Ergenlik dönemindeki kız ve erkeklerin vücutları yalnızca hızlı bir şekilde büyümekle kalmaz, genel oranlarında değişiklikler olur (Adams, 1995; aktaran Doğan, Bayhan, Yükselen ve Işıtan, 2018). Kişiler bu dönemde fiziksel olarak hızlı bir değişim yaşamanın yanında bilişsel ve sosyal olarak da hızlı bir gelişim yaşarlar. Ergenlikte yaşanan bu değişimlerle nasıl başa çıkacakları konusunda kişiler çeşitli sıkıntılar yaşayabilirler. Ergenler, bu dönemde kendilerini diğerleri ile kıyaslayıp kendileri hakkında diğerlerinin fikirlerine itibar ederler. Ergenlik beden algısı ile ilgili sorunların yoğun olarak yaşandığı bir dönemdir (Aslan, 2004; Tural Büyük ve Özdemir, 2015; Uskun ve Şabaplı, 2013).

Beden memnuniyetsizliği düzeyi, bedenin yetişkinlikte ne ölçüde değişim gösterdiğine bağlı olarak her zaman yaşla birlikte azalmayabilir (Mellor, Fuller-Tyszkiewicz, McCabe ve Ricciardelli, 2010). Avustralya'da farklı yaş gruplarında beden memnuniyetsizliklerinin araştırıldığı bir çalışmada, 30-49 yaş arası katılımcılar daha genç yaştaki katılımcılara göre, bedenlerinden daha az memnun oldukları bildirilmiştir (Tiggemann ve Stevens, 1999). Webster ve Tiggemann (2003), yaptıkları çalışmada olumsuz beden algısının, orta yaş grubunda (35-49 yaş arası), genç yetişkin (20-34 yaş arası) ve daha yaşlı yetişkinlere (50-65 yaş arası) kıyasla daha yüksek düzeyde olduğunu bulmuşlardır.

2.3.4.3. Ağırlık Durumu

Beden algısı ile ilgili çalışmalarda kimi zaman araştırmacıların beden kitle indeksinden (BKİ) yararlandıkları görülmektedir. BKİ kişinin kilosunun, boyunun karesine bölünmesi ile elde edilir. Bulunan değer, 18,5'in altındaysa düşük kilolu, 18,5-24,9 arasındaysa normal kilolu, 25-29,9 arasındaysa fazla kilolu, 30-34,9 arasındaysa I. derece obez, 35-39,9 arasındaysa II. derece obez, 40'ın üzerindeyse III. derece obez olarak sınıflandırılır (WHO). Obez bireylerle yapılan çalışmalar, BKİ'nin beden

memnuniyetsizliğinde etkili olduğunu göstermektedir (Caldwell, Brownell, Denise ve Wilfley, 1997).

BKİ artışıyla beraber, beden ile ilgili olumsuz düşünceler çocukluktan genç erişkinliğe kadar artmakta ve kişiler daha fazla beden memnuniyetsizliği yaşamaktadırlar (Bucchianeri ve diğerleri, 2013).

Gençlerde ve genç yetişkinlerde yeme davranışının araştırıldığı, 1455 kişinin katıldığı 15 yıllık boylamsal bir çalışmada, beden memnuniyetsizliğinin 15 yıl içinde ağırlık artışına bağlı olarak arttığı görülmüştür (Wang ve diğerleri, 2019).

Çalışmalar, beden algısı ve BKİ arasında bazen tutarsızlık olabildiğini bildirmişlerdir. Bireyler, özellikle genç yaşlarda, kendi bedenlerine dair yanlış algıya sahip olabilmektedir. Bu tutarsızlık iki şekilde ortaya çıkmaktadır. BKİ'ne göre normal kiloda olmalarına rağmen kişiler, kendilerini zayıf ya da daha kilolu olarak düşünebilirler. Bu durum, beden memnuniyetsizliği ve mental sağlıkta bozulmalara sebep olabilmektedir (Jang, Ahn ve Jeon, 2018; Park, Shin ve Baek, 2020).

2.3.4.4. Aile

Aile içinde, görüşler, beklentiler sözlü ve sözsüz mesajlar beden algısı oluşumunu etkiler. Ebeveynler, fiziksel görünümü önemsediklerinde çocukta bir ölçüt oluşturur. Örneğin görünümüne çok dikkat eden, fiziksel çekicilik ile ilgili rekabetçi olan ya da devamlı olarak diyet yapan anneler kızlarına rol model olabilir ve beden algılarını olumsuz etkileyebilir. Çocuklarda, "farklı olmak" ve "daha iyi görünmek" ile ilgili yoğun baskıya maruz kalmak, bedenlerinin hayatlarındaki en önemli kişiler için kabul edilemez olduğunu düşündürtebilir. Öte yandan, iltifat eden ve çocuklarının görünüşü ile ilgili çok fazla yorum yapmayan aileler, daha olumlu vücut algısı gelişimine sebep olur (Cash, 2012).

Ebeveynler tarafından yapılan bedene yönelik eleştiriler, vücut memnuniyetsizliğine sebep olmaktadır. Özellikle aileler, çocuklar ergenlik dönemine girerken çocuklarının fiziksel özellikleri, yemek yeme şekilleri, davranışları vb. durumlar için sıklıkla olumsuz mesaj içeren ifadeler kullanıp daha az olumlu eleştiri yapmaktadırlar. Bu da ergenlerde beden algısına yönelik kaygıyı artırmaktadır (Çiftçi, 2012).

2.3.4.5. Toplumsal Değerlendirmeler

Bireylerin, kendi bedenleri ve başkalarının bedenlerinde çeşitli değişiklikleri fark etmeleri ve yorumlamalarında kültürün önemli bir etkisi vardır. Kişiler, sağlıklı olmakla hasta olmayı, engelli olmakla engelli olmamayı ayırt etmeyi, bedenin hangi kısımlarının açık kalmasının toplum tarafından uygun bulunacağını, herhangi bir hastalık durumunu algılamayı ve ifade etmeyi kültür sayesinde bilebilmektedir (Helman, 2001; aktaran Aslan, 2004).

Görünüş ile ilgili değerlendirmeler ve görünüşe verilen değer, içinde bulunulan zaman ve topluma göre değişmektedir. Eski dönemde kadınların kilolu halleriyle daha fazla beğeni aldıkları bilinirken günümüzde kadınların zayıf ve narin olması daha çok teşvik edilmektedir (Tezcan, 2009). Bedenin sosyal yapısı, farklı toplumlarda ya da aynı toplumdaki gruplarda değişiklik gösterebilir (Aslan, 2004).

Özellikle Batı kültürü, zayıf bedeni, çekici olarak yansıtırken Asya topluluklarında, zayıflık, çekici olarak algılanmamakta hatta fakirlik ve sağlık sorunlarının göstergesi olarak düşünülmektedir. Batı kültürünün aksine Doğu kültüründe çekici kadın, daha yuvarlak hatlı ve dolgun vücutlu olarak ifade edilir (Xiaojing, 2017).

Kişilerin, beden ağırlıkları konusunda algıları ve bedenlerinden memnun olma düzeyleri etnisiteye göre farklılık göstermektedir. Etnik azınlıklar ve eğitimsizler beden ağırlıklarını daha fazla oranda yanlış değerlendirmektedir (Johnson, Bouchard, Newton, Ryan ve Katzmarzyk, 2009; Dorsey, Eberhardt ve Ogden, 2009). Bir çalışmada, BKİ'nin beden

memnuniyeti konusunda beyaz kadınları, Afrikalı Amerikalı kadınlara oranla daha fazla etkilediği bulunmuştur (Caldwell ve diğerleri, 1997).

Türkiye'de, yaşları 13 ve 16 arasında değişen 320 ergenle yapılan bir çalışmada, katılımcıların beden algılarında, kişilerin yakın arkadaşlarının, karşı cinsteki en yakın arkadaşlarının ve medyanın yorumunun etkili olduğu bildirilmiştir (Doğan ve diğerleri, 2018).

Beden algısı, kişilerin beslenme, diyet ve egzersiz alışkanlıkların etkilemektedir (Şenlik, 2019). Lise öğrenceleri ile yapılan bir çalışmada, zayıflamak için sosyokültürel açıdan en önemli faktörün aynı cins arkadaş baskısı olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmaya göre ergenlerin diyete başlamada %43,8 oranında medya ve magazinden; %21,9 oranında arkadaşlarından ve %8,2 oranında hekim ve diyetisyenden yardım aldıkları bulunmuştur (Demir, 2006).

2.3.4.6. Kitle iletişim araçları

Kitle iletişim araçlarında idealize edilmiş vücut görüntüleri, özellikle kadınlar üzerinde olumsuz etkilere sebep olmaktadır. Bu görüntüler, vücut memnuniyetsizliğinin yaygınlığını artırmaktadır (Mills, Polivy, Herman ve Tiggemann, 2002). Kişiler, medyada idealize edilmiş beden imgelerine maruz kaldıklarında kendi görümleri hakkında daha olumsuz değerlendirme yapma eğiliminde olmaktadır. Bazı araştırmalar, son derece çekici kişilere maruz kalan kişilerin, çekici olmayan kişilere maruz kalan kişilere göre kendi çekiciliğini daha düşük derecelendirdiğini göstermektedir (Cash, Cash ve Butters, 1983).

Günümüzde, reklamlarda ve modada özellikle dişil bedenin varlığı ön planda yer almaktadır. Kadın bedeni, gençlik, zayıflık, sağlık, diyet gibi kavramlarla nesne haline getirilmektedir. Buna göre, kadının, doğru vücut oranları, sağlıklı saçlar, güzel kıyafet ve ayakkabılar ile "normal" bir görünümde olacağı düşünülmektedir. Kadınların, doğru ve

normal olarak algıladıkları kişiler magazin dergilerinde gördükleri modellerdir (Tarakcı, 2019).

2.3.5. Beden algısı ve kadına yönelik partner şiddeti ilişkisi

Yakın partner şiddeti ve etkileri ile ilgili literatürde pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak yakın partner şiddetinin beden algısı ve beden memnuniyetsizliği ile ilişkisinin incelendiği çok az çalışma vardır (Davidson ve Gervais, 2015). Yakın partnerler, beden memnuniyetsizliğinde çoğu zaman birincil kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır (Bakır ve Kalkan, 2019).

Nesneleştirme teorisi (Fredricson ve Roberts, 1997), fiziksel görünüşün diğer niteliklere kıyasla benlik kavramı için daha önemli olduğunu ifade etmektedir. Nesneleştirme teorisine göre, cinsel nesneleştirme, "bir kadının cinsel uzuvları veya işlevleri kişiliğinden ayrıldığında, salt araç statüsüne indirildiğinde veya sanki onu temsil edebilecekmiş gibi kabul edildiğinde" ortaya çıkar. Hem kadınlar hem de erkekler cinsel nesneleştirmeye maruz kalabilse de kadınlar bunu erkeklerden daha fazla deneyimlediklerini bildirmektedir (Fredrickson ve Roberts, 1997). Nesneleştirme teorisi ışığında incelendiğinde, yakın partner şiddeti, beden memnuniyetsizliği, görünümle ilgili kaygı, bedenden utanç duyma, madde kullanımı ve depresyon gibi olumsuz sonuç yaratan durumlarla ilişkili bulunmuştur (Davidson ve Gervais, 2015).

Üniversiteli kadınlar arasında, partner şiddetinin beden algısı üzerine ilişkisinin incelendiği çalışma sonuçlarına göre, yakın partner şiddeti beden algısının değişmesi ile ilişkili bulunmuştur. Hem yakın partner şiddeti hem cinsel şiddet, kadınların beden memnuniyetsizliği ve utancına neden olmaktadır (Davidson ve Gervais, 2015).

Erken gelişimsel dönemde kazanılan bedenle kurulan bağlantıyı cinsel saldırı azaltmaktadır. Bilişsel açısından da bozulmuş beden algısı, rasyonel olmayan düşünceler,

gerçekçi olmayan beklentiler ve yanlış açıklamalar sonucu gelişir. Beden algısı ile depresyon intihar ve yeme bozukluğu çalışmalarında bu durum belirgindir. Beden bir nefret objesi, acının sembolü ve yaşanan istismarın hatırlatıcısı olarak algılanabilir. Dahası, bu istismarı yapan kişiye olan duygular (örneğin, öfke, nefret vb.) kişinin kendi bedenine dönebilir ve olumsuz sonuçları artırır (Maltsberger, 1993).

Cinsel ve fiziksel saldırılar, kadınların ve kız çocuklarının bedenlerine ve dolayısıyla bedenleriyle ilişki biçimlerine ciddi zararlar verebilmektedir. Kadınların ve kız çocuklarının, şiddete maruz kaldığı durumlarda, şiddet mağdurları, vücutlarını daha az kendilerine ait ve daha çok başkalarına ait hissetmişlerdir (Crouter, Manke ve McHale, 1995; Fredrickson ve Roberts, 1997; Tolman ve Porche, 2000).

Weaver, Resnick, Kokoska ve Etzel (2007), 56 yakın partner şiddeti mağduru kadın ile yaptıkları çalışmada, yakın partner şiddeti, beden algısı ve travma sonrası stres bozukluğu ilişkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, görünümle ilgili kalıcı yaralanma durumunda kişilerde beden algısında bozulma ve travma sonrası stres bozukluğu semptomları saptanmıştır. Ayrıca çalışmada, şiddetin düzeyi arttıkça TSSB ve beden memnuniyetsizliği şiddetinin arttığı bulunmuştur.

Partneri tarafından, cinsel istismara uğramış kadınlar, daha fazla kilo memnuniyetsizliği, olumsuz beden algısı ve düşük özgüven yaşamaktadırlar (Kremer, Orbach ve Rosenbloom, 2013).

2.3.6. Beden algısı ve duygusal yeme ilişkisi

Beden algısı ile yeme bozukları arasında ilişki olduğunu gösteren pek çok çalışma vardır (Duarte ve Pinto-Gouveia; 2015; Legenbauer ve diğerleri, 2014; Walker, White ve Srinivasan, 2018). Çalışmalar, beden memnuniyetsizliği ve duygusal yeme arasında ilişkinin olabileceğini göstermektedir (Brytek-Matera, Czepczor-Bernat ve Modrzejewska, 2021;

Geller ve diğerleri, 2019; Özkan, 2017; Rahme ve diğerleri, 2020; Wyssen, Bryjova, Meyer ve Munsch, 2016).

Nernekli'nin (2017), 308 öğrenci ile yaptığı çalışmada, beden algısı ile duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bildirilmiştir. Beden algısıyla ilgili kaygılı olan kişilerin daha çok duygusal yeme davranışında bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca BKİ yüksek kişilerin duygusal yeme düzeylerinin de daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Wardle ve diğerlerinin (1992) duygusal yeme ile ilgili yaptıkları çalışmada, duygusal yeme davranışında bulunan ergenlerin kendilerini daha şişman hissettiklerini ve BKİ düşük olmasına rağmen yemek yeme konusunda üzgün hissettiklerini ortaya koymuşlardır.

3. Gereç ve Yöntem

3.1.Araştırmanın Örneklemi

Araştırma evrenini Türkiye vatandaşı 18-65 yaş aralığında romantik ilişkisi olan ve/veya geçmişte romantik ilişkisi olan kadınlar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi, Türkiye'deki 18-62 yaş aralığında romantik ilişkisi olan ve/veya geçmişte romantik ilişkisi olmuş okur-yazar ve internet erişimi olan 401 kadından oluşmaktadır. Örneklem oluşturulurken kartopu ve rastgele örneklem türünden yararlanılarak Türkiye'nin çeşitli illerinden katımcılara çevrimiçi olarak sosyal medya grupları aracılığıyla ulaşılmıştır. Örneklemin evreni temsil gücünü arttırmak için her eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyden katılımcıya ulaşılmıştır.

3.2.Veri Toplama Araçları

Araştırmada, katılımcıların ve partnerlerinin sosyodemografik özelliklerine ve ilişki sürelerine ilişkin bilgileri elde etmek amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanan "Demografik Bilgi Formu", katılımcıların bedeninden duyduğu memnuniyetsizlik düzeyini ölçmek amacıyla "Beden Algısı Ölçeği", partner tarafından uygulanan kadına yönelik şiddet düzeyini ölçmek için "Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği", duygusal yeme davranışını değerlendirmek amacıyla "Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği" uygulanmıştır.

3.2.1.Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanmış olan formda katılımcılara dair sosyo-demografik verileri elde etmek amaçlanmaktadır. Formda yaş, boy, kilo, katılımcının ve yakın partnerin/eşin eğitim durumu, kişilerin algıladığı gelir durumu, partneri/eşi ile yaşadığı romantik ilişkinin süresine yönelik sorular bulunmaktadır (Ek-3).

3.2.2.Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği

Kılıç (1999) tarafından kadına yönelik partner/eş şiddetinin düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin fiziksel, cinsel, sözel, psikolojik ve ekonomik şiddet olmak üzere 5 alt ölçeği bulunmaktadır. Katılımcılar belirtilen davranışlara ne sıklıkla maruz kaldıklarını 3'lü likert tipi ölçek üzerinde "hiçbir zaman", "bazen", "her zaman" seçenekleri arasından belirlemektedirler. Ölçek 50 maddeden oluşmakta ve her alt ölçek için 10 maddeyle ölçüm sağlanmaktadır. Ölçeğin tamamının puanı kadına yönelik şiddet düzeyinin puanını vermekte ve her bir alt ölçek bağımsız olarak tek başına kullanılabilmektedir. Artan puanlar daha yüksek düzeyde kadına yönelik şiddete karşılık gelmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.94, alt ölçeklerinin ise; fiziksel şiddet 0.74, sözel şiddet 0.84, cinsel şiddet 0.74, ekonomik şiddet 0.73 ve psikolojik şiddet 0.71 olarak hesaplanmıştır (Kılıç, 1999).

3.2.3.Beden Algısı Ölçeği

BAÖ 1953 yılında Secord ve Jourand tarafından geliştirilmiş, 1989 yılında Hovardaoğlu tarafından geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır. Ölçek 40 madde içermekte olup, her bir madde bir organ ya da bedenin bir bölümü (kol, bacak, yüz gibi) ya da bir işlevi (cinsel faaliyet düzeyi gibi) ile ilgilidir. Her bir madde için 1'den 5'e kadar değişen puanlar alınmakta ve "Hiç beğenmiyorum", "Beğenmiyorum", "Kararsızım", "Beğeniyorum" ve "Çok beğeniyorum" şeklinde yanıt seçeneği bulunmaktadır. Ölçeğin toplam puanı 40 ile 200 arasında değişmekte olup, ölçekten alınan toplam puanın artması, kişinin vücut bölümlerinden ya da işlevinden duyduğu memnuniyetin artmasını, puanın azalması ise memnuniyetin azalmasını belirtmektedir. Ölçeğin kesme puanı 135 olup, 135 altında puana sahip olanlar beden algısı düşük grup olarak tanımlanmıştır. Hovardaoğlu tarafında üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada ölçeğin iki yarım güvenirliği 0.75, madde test korelasyonu 0.45 ile 0.89 arasında ve ve Cronbach Alpha katsayısı 0.91 olarak belirlenmiştir (Hovardaoğlu, 1992).

3.2.4.Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği

Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği (TDYÖ), bireylerin duygu durumundaki değişimlerin yeme davranışı üzerindeki etkisini belirlemek için Bilgen tarafından 2018 yılında geliştirilmiştir, Geçerlik ve güvenirlik çalışması 96 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçek 30 maddeden oluşan likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin güvenilirlik hesaplanması sonucunda, testin tamamı için Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur. TDYÖ'nin geçerliliği açıklayıcı faktör analizi ile denenmiştir. Öz değeri 1' den büyük olan 4 faktör oluşmuştur. Faktör puanlarına bakıldığında güvenirlik katsayıları; "gerginlik durumlarında yeme" faktörü için 0.944, "olumsuz duygular ile başa çıkabilme için yeme" faktörü için 0,926, "kendini kontrol edebilme" faktörü için 0.794 ve "uyaran karşısında kontrol" faktörü için 0.636 olarak belirlenmiştir (Bilgen, 2018). Artan puanlar duygusal yeme düzeyinin yükseldiğini ifade etmektedir. TDYÖ toplam puanının 75 ve üzeri olması hedonik açlık varlığını göstermektedir.

3.3.Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada, yakın partner/eş tarafından şiddete maruz kalma ile kadınlarda beden algısı ve duygusal yeme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Aralarında ilişki aranacak değişkenler sembolleştirilirler ve bu sembolleştirme ilişkisel bir çözümlemeye olanak verecek veri çiftleri şeklinde yapılır. Tarama yoluyla bulunan ilişkiler bir neden-sonuç ilişkisi veremezler ancak bir değişkenin durumunun bilinmesi halinde ötekinin kestirilmesine yardımcı olurlar (Karasar, 2005; aktaran Yalçın, 2017).

3.4.Veri Analizi

İstatistiksel analiz SPSS 22.0 (Statistical Programme Social Sciences) paket programı ile yapılmıştır. Anket formları ile elde edilen veri setinin güvenilirliğini ölçmek amacıyla güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenilirlik analizi için Alfa katsayısı (Cronbach's Alpha)

kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımı tespitinde Kolmogrow-Smirrov testi uygulanmış olup ayrıca basıklık ve çarpıklık katsayıları değerlendirilmiştir. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ±1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, ve Demirel, 2017). Verilerin değerlendirilmesinde nitel veriler (örneğin katılımcıların eğitim düzeyi) için frekansları ve yüzdeleri verilmiştir. Nicel veriler için tanımlayıcı istatistiksel methodlardan, aritmatik ortalama ve standart sapma, ortanca değerleri ile minimum ve maksimum değerleri verilmiştir. İki bağımsız grup karşılaştırmalarında normal dağılım gösteren verilerde tek yönlü varyans analizi testi normal dağılım göstermeyen verilerde Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Sürekli değişkenler arası ilişki normal dağılım gösteren verilerde Pearson korelasyon analizleri normal dağılım göstermeyen verilerde Spearman korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Kadına Yönelik Şiddet Ölçeğinin ve Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Beden Algısı Ölçeği üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla tek değişkenli doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Tüm istatistiksel hesaplamalar, %95 güven aralığında, $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Ölçek ve alt ölçek puanlarının normallik sınamasında Kolmogrov-Smirov testi (Tablo I) ve çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayısı (Tablo II) değerleri kullanılmıştır.

Tablo I'de yer alan Kolmogrov-Smirov testi sonuçlarına göre katılımcıların ölçeklere verdikleri cevap puanları normal dağılım göstermemektedir.

Tablo I. Değişkenlerin Ölçekler ve Alt Ölçeklerindeki Kolmogrov-Smirrov Test Sonuçları

Ölçekle ve alt Ölçekler	Madde sayısı	İstatistik değeri	p
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	50	0,193	<0,001
Fiziksel şiddet alt ölçeği	10	0,483	<0,001
Sözel şiddet alt ölçeği	10	0,207	<0,001
Psikolojik şiddet alt ölçeği	10	0,180	<0,001
Cinsel şiddet alt ölçeği	10	0,253	<0,001
Ekonomik şiddet alt ölçeği	10	0,198	<0,001
Duygusal Yeme Ölçeği	30	0,090	<0,001
Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği	11	0,097	<0,001
Olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği	10	0,119	<0,001
Kendini kontrol edebilme alt ölçeği	6	0,084	<0,001
Uyaran karşısında kontrol alt ölçeği	3	0,092	<0,001
Beden Algısı Ölçeği	40	0,046	0,038

Ölçeklerin çarpıklık ve basıklık katsayıları Tablo II'de yer almaktadır. Sonuçlara göre, duygusal yeme ölçeği ve alt ölçekleri ile beden algısı ölçeği için (Skewness) ±1 sınırları içinde kalması sebebiyle Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve alt ölçekleri ile Beden Algısı Ölçeği puanlarının normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediğini görülmektedir. Ancak Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ve alt ölçekleri normal dağılım göstermemektedir.

Tablo II. Değişkenlerin Ölçekler ve Alt Ölçeklerindeki Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçekle ve alt Ölçekler	Madde sayısı	Skewness (Çarpıklık)	Basıklık (Kurtosis)
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	50	1,969	0,122
Fiziksel şiddet	10	4,650	0,122
Sözel şiddet	10	1,697	2,853
Psikolojik şiddet	10	1,455	2,278
Cinsel şiddet	10	2,102	4,983
Ekonomik şiddet	10	1,657	3,044
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	30	0,432	-0,769
Gerginlik Durumlarında Yeme	11	0,528	-0,555
Olumsuz Duygularla Başa Çıkabilme	10	0,546	-0,652
Kendini Kontrol Edebilme	6	0,194	-0,662
Uyaran Karşısında Kontrol	3	-0,067	0,122
Beden Algısı Ölçeği	40	-0,407	0,243

Sürekli veriler $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma, minimum ve maksimum değerile değerlendirilmiştir.

4.Bulgular

Bu bölümde elde edilen veriler, betimleyici istatistikler, hipotezlerin sınanması ve diğer analizler olmak üzere değerlendirilmiştir.

4.1. Betimleyici İstatistikler

4.1.1. Sosyo-demografik özelliklere, partner öyküsüne ilişkin betimsel istatistikler

Tablo III. Araştırma Örneklemine İlişkin Demografik Bilgiler

		f	%
Yaş, yıl	**$\bar{X}$ ± SS (Min-Maks)**	31,08±8,37 (18-62)	
	18-28	203	50,6%
	29-38	128	31,9%
	39 ve üzeri	70	17,5%
	Toplam	**401**	**100,0%**
Eğitim Durumu, n(%)	İlköğretim	26	6,5%
	Lise	36	9,0%
	Üniversite	256	63,8%
	Yüksek Lisans	69	17,2%
	Doktora	14	3,5%
	Toplam	**401**	**100,0%**
Partner Eğitim Durumu, n(%)	İlköğretim	26	6,5%
	Lise	56	14,0%
	Üniversite	260	64,8%
	Yüksek Lisans	46	11,5%
	Doktora	13	3,2%
	Toplam	**401**	**100,0%**
Aylık gelir, n(%)	Geliri yok	81	20,2%
	Düşük	37	9,2%
	Orta	190	47,4%
	Orta üstü	69	17,2%
	Yüksek	24	6,0%
	Toplam	**401**	**100,0%**
İlişki Süresi, yıl	**$\bar{X}$ ± SS (Min-Maks)**	7,46 ± 8,05 (1-39 yıl)	
BKİ, kg/m^2	**$\bar{X}$ ± SS (Min-Maks)**	23,49±4,53 (15,82-51,90)	
	<24,9	286	71,7%
	25-29,9	75	18,8%
	>30	38	9,5%
	Toplam	**401**	**100,0%**

Sürekli veriler $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma, minimum ve maksimum değer ile değerlendirilirken kategorik veriler sayı (yüzde) ile değerlendirilmiştir.

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo III'de yer almaktadır. Çalışmaya katılan kadın katılımcının yaş aralığı 18-62 yaş, yaş ortalaması 31,08±8,37 yaştır. Katılımcıların yarısını 18-25 yaş aralığındaki katılımcılar oluşturmaktadır. Katılımcıların %6,5'i ilköğretim, %9,0'u lise, %63,8'i üniversite, %17,2'si yüksek lisans ve %3,5'i doktora mezunudur.

Katılımcıların partnerlerinin %6,5'i ilköğretim, %14'ü lise, %64,8'i üniversite, %11,5'i yüksek lisans ve %3,2'si doktora mezunudur. Aylık gelir dağılımına bakıldığında; %20,2'sinin geliri bulunmamakta iken %9,2'si düşük gelir, %47,4'ü orta düzeyde gelir, %17,2'si orta üstü düzeyde gelir ve %6,0'sı yüksek gelire sahiptir. Katılımcıların ilişki süresi 1 ile 39 yıl arasında değişmekte olup ilişki süresi ortalaması 7,46 ± 8,05 yıldır. Katılımcıların BKİ 15,82kg/m^2 ile 51,90 kg/m^2 arasında değişmekte olup BKİ ortalaması 23,49±4,53 kg/m^2'dir. Katılımcıların %71.7'si BKİ'ni 24.9 kg/m^2 ve altı olarak bildirmiştir.

4.1.2. Ölçekler ve alt ölçeklere ait betimleyici istatistikler

Tablo IV. Araştırma Örneklemine İlişkin Ölçekler ve Alt Ölçeklere Ait Betimleyici İstatistikler

Ölçekle ve alt Ölçekler	Madde sayısı	$\bar{X}$	SS	Ortanca	Min	Maks
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	50	63,01	13,85	58	50	126
Fiziksel şiddet alt ölçeği	10	10,38	1,33	10	10	20
Sözel şiddet alt ölçeği	10	13,21	3,88	12	10	29
Psikolojik şiddet alt ölçeği	10	13,77	3,87	13	10	30
Cinsel şiddet alt ölçeği	10	12,26	3,00	11	10	27
Ekonomik şiddet alt ölçeği	10	13,39	3,31	13	10	28
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	30	74,32	25,26	72	34	141
Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği	11	25,51	10,32	24	11	55
Olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ö.	10	23,44	10,52	22	10	50
Kendini kontrol edebilme alt ölçeği	6	16,03	4,72	16	6	28
Uyaran karşısında kontrol alt ölçeği	3	9,34	2,58	9	3	15
Beden Algısı Ölçeği	40	137,83	25,45	140	45	196

Sürekli veriler $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma, minimum ve maksimum değerile değerlendirilmiştir.

Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği (KYŞÖ), Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği (TDYÖ) ve Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ve alt ölçeklerden aldıkları puanlar tablo IV'de yer almaktadır. Çevrim içi olarak toplanan verilerde her maddenin işaretlenmesi zorunlu tutulmuştur. KYŞÖ, 5 alt ölçekten ve toplam 50 sorudan oluşmaktadır. Her bir alt ölçekte 10'ar soru yer almaktadır. Ölçekten en düşük 50 puan, en yüksek 150 puan, her bir alt ölçekten en düşük 10 puan, en yüksek 30 puan alınmaktadır. Katılımcıların KYŞÖ'den aldıkları puan 50-126 puan arasında olup ortalaması 63,01±13,85 puan, fiziksel şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan 10-20 puan arasında olup ortalaması 10,38±1,33 puan, sözel şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan 10-29 puan arasında olup ortalaması 13,21±3,88 puan, psikolojik şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan 10-30 puan arasında olup ortalaması 13,77±3,87 puan, cinsel şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan 10-27 puan arasında olup ortalaması 12,26±3,00 puan ve ekonomik şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan 10-28 puan arasında olup ortalaması 13,39±3,31 puan şeklindedir.

TDYÖ, 4 alt ölçek ve 30 sorudan oluşmaktadır. TDYÖ'nin alt ölçekleri sırasıyla 11, 10, 6 ve 3 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten en düşük 30 puan, en yüksek 150 puan alınmaktadır. Katılımcıların TDYÖ'den aldıkları puan 34 -141 puan arasında olup ortalaması 74,32±25,26 puan, gerginlik durumlarında yeme alt ölçeğinden aldıkları puan 11-55 puan arasında olup ortalaması 25,51±10,32 puan, olumsuz duygularla başa çıkabilmek için yeme alt ölçeğinden aldıkları puan 10-50 puan arasında olup ortalaması 23,44±10,52 puan, kendini kontrol edebilme alt ölçeğinden aldıkları puan 6-28 puan arasında olup ortalaması 16,03±4,72 puan ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeğinden aldıkları puan 3-25 puan arasında olup ortalaması 9,34±2,58 puan şeklindedir.

BAÖ, 40 sorudan oluşmakta olup ölçekten en düşük 40 puan, en yüksek 200 puan alınmaktadır. Katılımcıların BAÖ'den aldıkları puan 45 -196 puan arasında değişmekte olup ortalaması 137,83±25,45 puandır.

4.1.3. Ölçekler ve alt ölçeklere ait güvenilirlik analizi

Tablo V. Araştırma Örneklemine İlişkin Ölçekler ve Alt Ölçeklere ait Güvenilirlik Analiz Sonuçları

	Madde sayısı	Cronbach alfa katsayısı
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	50	0,953
Fiziksel şiddet alt ölçeği	10	0,844
Sözel şiddet alt ölçeği	10	0,887
Psikolojik şiddet alt ölçeği	10	0,861
Cinsel şiddet alt ölçeği	10	0,814
Ekonomik şiddet alt ölçeği	10	0,771
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	30	0,964
Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği	11	0,935
Olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği	10	0,950
Kendini kontrol edebilme alt ölçeği	6	0,764
Uyaran karşısında kontrol alt ölçeği	3	0,667
Beden Algısı Ölçeği	40	0,940

KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ ile alt ölçeklerden elde edilen Cronbach alpha katsayıları Tablo V'te yer almaktadır. Ölçeklerin uygulanan güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach alpha katsayıları 0,964 ile 0,667 arasında değişmektedir.

4.2.Hipotezlerin Sınanması

Hipotez 1: Yakın partner/eş şiddetinin düzeyi arttıkça duygusal yeme davranışı artmaktadır.

4.2.1. KYŞÖ puanları ile TDYÖ puanları arasındaki ilişki

Katılımcıların KYŞÖ ve alt ölçekleri ile TDYÖ ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için Speaman korelasyon analizi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo VI'da yer almaktadır.

Tablo VI. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puan ile Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

		KYŞÖ	FŞ	SŞ	PŞ	CŞ	EŞ
TDYÖ	**r**	0,240*	0,235*	0,227*	0,218*	0,227*	0,227*
	p	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
GDY	**r**	0,217*	0,214*	0,200*	0,210*	0,200*	0,216*
	p	<0,001	0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
ODBŞ	**r**	0,202*	0,250*	0,205*	0,193*	0,198*	0,194*
	p	<0,001	<0,001	<0,001*	<0,001	<0,001	<0,001
KKE	**r**	0,260*	0,173**	0,247*	0,213*	0,243*	0,223*
	p	<0,001	0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001
UKK	**r**	0,167**	0,134**	0,127***	0,137**	0,161**	0,154**
	p	0,001	0,007	0,011	0,006	0,001	0,002

r: Spearman korelasyon katsayısı*p< 0,001**p<0 ,01***p<0 ,05

Katılımcıların TDYÖ toplam puanı ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.240, p<.0001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r=0.235, p<0.001), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.227, p<0.001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.218, p<0.001), cinsel şiddet alt ölçeği (r= 0.227, p<0.001) ve ekonomik şiddet alt ölçeği (r=0.227, p<0.001) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

TDYÖ'nin "gerginlik durumlarında yeme" alt ölçeği puanı ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.217, p<0.001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r= 0.214, p<0.001), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.200, p<.0001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.210, p<0.001), cinsel şiddet alt ölçeği (r= 0.200, p<0.001) ve ekonomik şiddet alt ölçeği (r=0.216, p<0.001) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

TDYÖ'nin "olumsuz duygularla başa çıkabilmek için yeme" alt ölçeği puanı ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.202, p<0.001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r= 0.250, p<0.001), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.205, p<0.001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.193, p<0.001), cinsel şiddet alt ölçeği (r= 0.198, p<0.001) ve ekonomik şiddet alt ölçeği (r= 0.194, p<0.001) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

TDYÖ'nin "kendini kontrol edebilme" alt ölçeği puanı ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.260, p<0.001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r= 0.173, p<0.001), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.247, p<0.001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.213, p<0.001), cinsel şiddet alt ölçeği (r= 0.243, p<0.001) ve ekonomik şiddet alt ölçeği (r= 0.223, p<.0001) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

TDYÖ'nin "uyaran karşısında kontrol" alt ölçeği puanı ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.167, p 0,001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r= 0.134, p 0.007), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.127, p 0.001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.137, p0.006), cinsel şiddet alt ölçeği (r= 0.161, p 0.001) ve ekonomik şiddet alt ölçeği (r= 0.154, p 0.002) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular sonucunda kadına yönelik şiddet düzeyi arttıkça duygusal yeme davranışının arttığı belirlenmiştir.

KYŞÖ'nin TDYÖ üzerindeki etkisine ilişkin tek değişkenli doğrusal regresyon analizi sonuçları tablo VII'de verilmiştir.

Tablo VII. Türkçe Duygusal Yeme Ölçeğinin Yordanmasına İlişkin Tek Değişkenli Regresyon Analiz Sonuçları

Bağımsız Değişken	B	SH.	β	t	p
Sabit Terim	41,462	5,645		7,345	**<0,001**
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	0,522	0,088	0,286	5,960	**<0,001**
R= 0,286	R^2=0,082	F=35,524	p=<0,001		

KYŞÖ TDYÖ toplam varyansın yaklaşık %8,2'sini açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde, kadına yönelik şiddet duygusal yeme için anlamlı bir yordayıcıdır (β:0,286, p:<0,001). Yakın partner/eş şiddetinin düzeyi artması duygusal yeme davranışını arttırmaktadır.

Hipotez 2: Yakın partner/eş şiddetinin düzeyi arttıkça olumlu beden algısı azalmaktadır.

4.2.2. KYŞÖ puanları ile BAÖ puanları arasındaki ilişki

KYŞÖ ve alt ölçekleri ile BAÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek için Speaman korelasyon analizi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo VIII'de yer almaktadır.

Tablo VIII. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puan ile Beden Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

		KYŞÖ	FŞ	SŞ	PŞ	CŞ	EŞ
Beden Algısı Ölçeği	r	-0,201*	-0,103*	-0,185*	-0,209*	-0,201*	-0,151**
	p	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	0,002

r: Spearman korelasyon katsayısı *p< 0,001**p<0 ,01***p<0 ,05

BAÖ puanı ile KYŞÖ toplam puanı (r= -0.201, p<0.001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r= -0.103, p<0.001), sözel şiddet alt ölçeği (r= -0.185, p<0.001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= -0.209, p<0.001), cinsel şiddet alt ölçeği (r= -0.201, p<0.001) ve ekonomik şiddet alt ölçeği (r= .-0,151, p 0.002) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular sonucunda kadına yönelik şiddet düzeyi arttıkça olumlu beden algısı düzeyinin azaldığı belirlenmiştir.

Katılımcıların KYŞÖ ve alt ölçeklerinin BAÖ üzerindeki etkisine ilişkin tek değişkenli regresyon analizi sonuçları Tablo IX'de verilmiştir.

Tablo IX. Kadına Yönelik Şiddet Ölçeğinin Beden Algısı Ölçeğini Yordamasına İlişkin Tek Değişkenli Regresyon Analiz Sonuçları

Bağımsız Değişken	B	SH.	ß	t	p
Sabit Terim	174,478	5,629	-	30,994	<0,001
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	-0,582	0,087	-0,316	-6,664	**<0,001**
R= 0,316	R^2=0,100	F=44,41 p=<0,001			

KYŞÖ BAÖ toplam varyansın yaklaşık %10'unu açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde, kadına yönelik şiddet beden algısı için anlamlı bir yordayıcıdır (β:-0,316, p:<0,001).

Hipotez 3: Katılımcıların yaşları arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme davranışı artmakta, olumlu beden algısı azalmaktadır.

4.2.3. KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ puanları ile katılımcıların yaşları arasındaki ilişki

Katılımcıların KYŞÖ ve alt ölçekleri, TDYÖ ve alt ölçekleri ve BAÖ ile yaş arasındaki ilişkiyi belirlemek için Speaman korelasyon analizi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo X'de yer almaktadır.

Tablo X. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Yaşları ile Ölçeklerden Aldıkları Puanlar Arasındaki Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

	Yaş	
	r	**p**
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	0,165*	<0,001
Fiziksel şiddet alt ölçeği	0,166**	0,002
Sözel şiddet alt ölçeği	0,200*	<0,001
Psikolojik şiddet alt ölçeği	0,214*	<0,001
Cinsel şiddet alt ölçeği	0,098***	0,050
Ekonomik şiddet alt ölçeği	0,057	0,256
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	-0,041	0,417
Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği	-0,042	0,400
Olumsuzduygularla başa çıkma alt ölçeği	-0,027	0,583
Kendini kontrol edebilme alt ölçeği	0,001	0,985
Uyaran karşısında kontrol alt ölçeği	-0,118***	0,018
Beden Algısı Ölçeği	-0,146**	0,003

r: Spearman korelasyon katsayısı *p< 0,001**p<0 ,01***p<0 ,05

Yaş ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.165, p<0.001), fiziksel şiddet alt ölçeği (r= 0.166, p<0.002), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.200, p<0.001), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.214, p<0.001), cinsel şiddet alt ölçeği (r= -0.098, p 0.05) puanları arasında pozitif yönlü ve düşük

düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş ile ekonomik şiddet alt ölçeği (r= 0.057, p 0.256), TDYÖ (r= -0.041, p 0.417), gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği (r:-0,042 p:0.400), olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği (r:-0,027 p:0,583), kendini kontrol edebilme alt ölçeği (r:0,001 p:0,985) puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaş ile uyaran karşısında kontrol alt ölçeği (r:-0.118 p:0,018) ve BAÖ (r:0,146 p:0,003) puanları arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular sonucunda yaş arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyinin arttığı, uyaran karşısında kontrol alt ölçeğinin azaldığı ve olumlu beden algısı düzeyinin azaldığı belirlenmiştir.

Hipotez 4: Katılımcıların beden kitle indeksleri arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme davranışı artmakta, olumlu beden algısı azalmaktadır.

4.2.4. KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ puanları ile BKİ arasındaki ilişki

KYŞÖ ve alt ölçekleri, TDYÖ ve alt ölçekleri ve BAÖ ile BKİ arasındaki ilişkiyi belirlemek için Speaman korelasyon analizi uygulanmıştır ve sonuçları tablo XI'de yer almaktadır.

Tablo XI. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Beden Kitle İndeksleri ile Ölçeklerden Aldıkları Puanlar Arasındaki Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

	Beden Kitle İndeksleri	
	r	**p**
Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği	0,112***	0,025
Fiziksel şiddet alt ölçeği	0,061	0,219
Sözel şiddet alt ölçeği	0,133**	0,007
Psikolojik şiddet alt ölçeği	0,129***	0,010
Cinsel şiddet alt ölçeği	0,098***	0,050
Ekonomik şiddet alt ölçeği	0,017	0,736
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	0,352*	<0,001
Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği	0,302*	<0,001
Olumsuz duygularla başa çıkma alt ölçeği	0,327*	<0,001
Kendini kontrol edebilme alt ölçeği	0,402*	<0,001
Uyaran karşısında kontrol alt ölçeği	0,173*	<0,001
Beden Algısı Ölçeği	-0,222*	<0,001

r: Spearman korelasyon katsayısı *p< 0,001 **p<0 ,01 ***p<0 ,05

BKİ ile KYŞÖ toplam puanı (r= 0.112, p0.025), sözel şiddet alt ölçeği (r= 0.133, p0.007), psikolojik şiddet alt ölçeği (r= 0.129, p0.010), cinsel şiddet alt ölçeği (r= 0.098, p 0.05), puanları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. BKİ ile fiziksel şiddet alt ölçeği (r= 0.061, p 0.219) ve ekonomik şiddet (r= 0.017, p 0.736) puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. BKİ ile TDYÖ (r:0.352, p:<0.001), gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği (r:0.302, p:<0.001), olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği (r:0.327, p:<0.001), kendini kontrol edebilme alt ölçeği (r:0.402, p:<0.001) ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeği (r:-0.173p:<0.001) puanı arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. BKİ ile BAÖ (r:-0.222 p:<0.001) puanı arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular sonucunda BKİ arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyi ve duygusal yeme düzeyinin arttığı olumlu beden algısı düzeyinin azaldığı belirlenmiştir.

Hipotez 5: Katılımcıların ve partnerlerin/eşlerin eğitim seviyeleri arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme davranışı azalmakta, olumlu beden algısı artmaktadır.

4.2.5. KYŞÖ, TDYÖ ve BAÖ puanları ile katılımcıların ve partnerlerin/eşlerin eğitim seviyeleri arasındaki ilişki

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların eğitim düzeylerine göre KYŞÖ, TDYÖ ve alt ölçekleri ile BAÖ'den aldıkları puanları karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır ve testin sonuçları Tablo XII'de verilmiştir. Tek yönlü varyans analizi veya Kruskal-Wallis testi sonucu anlamlı bulunan post hoc ikili karşılaştırma sonuçları notasyonlar ile gösterilmiştir.

Tablo XII. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Alt Ölçekleri ile Beden Algısı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

	Eğitim Düzeyi				
	İlköğretim ve lise mezunu (n:62)	**Üniversite mezunu (n:256)**	**Yüksek lisans ve doktora mezunu (n:83)**	**p**	**Posthoc**
	$\bar{X}$ **± SS**	$\bar{X}$ **± SS**	$\bar{X}$ **± SS**		
Kadına Yönelik Şiddet Ö.	76,63 ±20,67	59,76 ±9,10	62,84 ±13,67	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001,** c:0,999
Fiziksel şiddet alt ölçeği	11,11 ±2,30	10,18 ±0,74	10,45 ±1,56	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:0,012**, c:0,822
Sözel şiddet alt ölçeği	17,05 ±5,41	12,29 ±2,78	13,17 ±3,75	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001**, c:0,516
Psikolojik şiddet alt ölçeği	17,58 ±5,36	12,93 ±2,84	13,52 ±3,68	**<0,001** $^{\Phi}$	a:**<0,001, b:<0,001,** c:0,999
Cinsel şiddetalt ölçeği	14,94 ±4,47	11,55 ±1,83	12,46 ±3,39	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001**, c:0,999
Ekonomik şiddet alt ölçeği	15,95 ±4,85	12,81 ±2,59	13,25 ±3,01	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:0,001**, c:0,992
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	77,15 ±24,63	73,49 ±25,37	74,77 ±25,53	0,585 $^{\beta}$	-
Gerginlik durumlarında yeme a.ö.	25,68 ±9,38	25,32 ±10,53	25,98 ±10,43	0,873 $^{\beta}$	-
Olumsuz duygularla başa çıkabilme a.ö.	23,66 ±10,29	23,10 ±10,48	24,34 ±10,84	0,638 $^{\beta}$	-
Kendini kontrol edebilme a.ö.	18,32 ±5,00	15,80 ±4,60	15,01 ±4,34	**<0,001** $^{\beta}$	**a:<0,001, b:<0,001**, c:0,177
Uyaran karşısında kontrol a.ö.	9,48 ±2,80	9,27 ±2,57	9,45 ±2,46	0,778 $^{\beta}$	-
Beden Algısı Ölçeği	126,58 ±33,21	139,51 ±23,50	141,06 ±22,50	**0,001** $^{\beta}$	**a:<0,001, b:0,001**, c:0,625

Sürekli veriler $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma ile değerlendirilmiştir. Tek yönlü varyans analiz $^{\beta}$ *veya kuskalwallis testi* $^{\Phi}$ *sonucu anlamlı bulunanlar LSD veya conover-man ikili karşılaştırma testi uygulanmış olup;*

a:İlköğretim ve lisansa karşı Üniversite,

b: İlköğretim ve lisansa karşı Yüksek lisans ve doktora,

c: Lisansa karşı Yüksek lisans ve doktora grupları arası karşılaştırmayı ifade etmektedir.

Uygulanan Kruskal-Wallis testi sonucuna göre eğitim düzeyleri arasında KYŞÖ ve Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği alt ölçeklerinden fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeklerinde alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacı ile Post-Hoc Conover-Iman testi yapılmış olup sonuçlara göre; ilköğretim ve lise mezunu olanların KYŞÖ ve alt ölçeklerinden fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede yüksektir.

Uygulanan tek yönlü varyans analizi testi sonucuna göre, eğitim durumuna göre TDYÖ, gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği, olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeğinden alınan puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Kendini kontrol edebilme alt ölçeği açısından ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacı ile Post-Hoc LSD testi yapılmış olup sonuçlara göre; ilköğretim ve lise mezunu olanlarının kendini kontrol edebilme alt ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede yüksektir.

Uygulanan tek yönlü varyans analizi testi sonucuna göre, eğitim durumuna göre BAÖ açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu anlaşılmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacı ile Post-Hoc LSD testi yapılmış olup sonuçlara göre; ilköğretim ve lise mezunu olanların beden algısı ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede düşüktür.

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların partner eğitim düzeylerine göre KYŞÖ, TDYÖ ve alt ölçekleri ile BAÖ"den aldıkları puanları karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır ve testin sonuçları Tablo XIII'da verilmiştir.

Tablo XIII. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Partner Eğitim Düzeylerine Göre Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Alt Ölçekleri ile Beden Algısı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

	Partner Eğitim Düzeyi				
	İlköğretim ve lise mezunu (n:82)	**Üniversite mezunu (n:260)**	**Yüksek lisans ve doktora mezunu (n:59)**	**p**	**Post hoc**
	$\bar{X}$ ± **SS**	$\bar{X}$ ± **SS**	$\bar{X}$ ± **SS**		
Kadına Yönelik Şiddet Ö.	74,72 ±20,15	60,47 ±9,71	57,90 ±9,24	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001,** c:0,086
Fiziksel şiddet alt ölçeği	11,02 ±2,21	10,19 ±0,75	10,31 ±1,47	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:0,001,** c:0,999
Sözel şiddet alt ölçeği	16,38 ±5,33	12,55 ±3,04	11,71 ±2,20	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001,** c:0,276
Psikolojik şiddet alt ölçeği	17,00 ±5,14	13,12 ±3,02	12,17 ±2,57	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001,** c:0,069
Cinsel şiddet alt ölçeği	14,51 ±4,44	11,71 ±2,10	11,54 ±2,38	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001,** c:0,382
Ekonomik şiddet alt ölçeği	15,80 ±4,64	12,90 ±2,54	12,17 ±2,44	**<0,001** $^{\Phi}$	**a:<0,001, b:<0,001,** c:0,057
Türkçe duygusal yeme ölçeği	73,02 ±25,59	75,04 ±24,99	72,95 ±26,28	0,741 $^{\beta}$	-
Gerginlik durumlarında yeme a.ö.	24,49 ±9,48	25,80 ±10,38	25,66 ±11,24	0,601 $^{\beta}$	-
Olumsuz duygularla başa çıkabilme a.ö.	22,72 ±10,67	23,66 ±10,39	23,49 ±10,97	0,780 $^{\beta}$	-
Kendini kontrol edebilme a.ö.	16,77 ±5,28	16,11 ±4,60	14,63 ±4,18	**0,026** $^{\beta}$	a:0,269, **b:<0,008, c:0,029**
Uyaran karşısında kontrol a.ö.	9,05 ±2,56	9,47 ±2,58	9,17 ±2,58	0,369 $^{\beta}$	-
Beden algısı ölçeği	126,77 ±31,38	140,67 ±23,69	140,71 ±19,20	**<0,001** $^{\beta}$	**a:<0,001, b:0,001,** c:0,991

Sürekli veriler $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama, SS: Standart Sapma ile değerlendirilmiştir. Tek yönlü varyans analiz $^{\beta}$ *veya Kuskal-Wallis testi* $^{\Phi}$ *sonucu anlamlı bulunanlar LSD veya Conover-man ikili karşılaştırma testi uygulanmış olup;*

a:İlköğretim ve lisans vsÜniversite,

b: İlköğretim ve lisans vsYüksek lisans ve doktora,

c: Üniversite vs Yüksek lisans ve doktora grupları arası karşılaştırmayı ifade etmektedir.

Uygulanan Kruskal-Wallis testi sonucuna göre partner eğitim düzeyleri arasında KYŞÖ ve kadına yönelik şiddet alt ölçeklerinden fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeklerinden alınan puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacı ile Post-Hoc Conover-Iman testi yapılmış olup sonuçlara göre; ilköğretim ve lise mezunu olanların KYŞÖ ve kadına yönelik şiddet alt ölçeklerinden fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite mezunu hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede yüksektir.

Uygulanan tek yönlü varyans analizi soncuna göre, partner eğitim düzeylerine göre TDYÖ, gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği, olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeğinden alınan puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Kendini kontrol edebilme alt ölçeği açısından ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacı ile Post-Hoc LSD testi yapılmış olup sonuçlara göre; yüksek lisans ve doktora mezunu olanların kendini kontrol edebilme alt ölçeğinden aldıkları puan hem ilköğretim ve lise mezunu hem de üniversite olanlara göre anlamlı derecede düşüktür.

Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre, partner eğitim düzeylerine göre BAÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu anlaşılmıştır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacı ile Post-Hoc LSD testi yapılmış olup sonuçlara göre; ilköğretim ve lise mezunu olanların beden algısı ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede düşüktür.

Hipotez 6: Olumlu beden algısı azaldıkça duygusal yeme davranışı artmaktadır.

4.2.6. TDYÖ ile BAÖ puanları arasındaki ilişki

Katılımcıların TDYÖ ve alt ölçeklerinden aldıkları puan ile BAÖ puanı arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi üzere uygulanmıştır ve sonuçları Tablo XIV'da yer almaktadır.

Tablo XIV. Çalışmaya Dahil Edilen Katılımcıların Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği ve Alt Ölçekler ile Beden Algısı Ölçeği Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Uygulanan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Beden Algısı Ölçeği	
	r	**p**
Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği	-0,312*	<0,001
Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği	-0,247*	<0,001
Olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği	-0,267*	<0,001
Kendini kontrol edebilme alt ölçeği	-0,360*	<0,001
Uyaran karşısında kontrol alt ölçeği	-0,316*	<0,001
r: Pearson korelasyon katsayısı *p< 0,001**p<0 ,01***p<0 ,05		

Katılımcıların BAÖ ile TDYÖ toplam puanı (r=.312, p<.001), kendini kontrol edebilme alt ölçeği (r=-0.360, p<0.001) ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeği (r=-0.316, p<0.001) puanları arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu, duygusal yeme ölçeğinin gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği (r=-0.247, p<0.001) ve olumsuz duygularla başa çıkabilmek için yeme alt ölçeği (r=-0.267, p<0.001) puanları arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, duygusal yeme düzeyinin artması olumlu beden algısını azaltmaktadır.

5. Tartışma

Bu araştırmada, kadına yönelik yakın partner/eş şiddeti ile duygusal yeme ve beden algısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca yaş, BKİ, katılımcının ve partnerinin eğitim düzeylerinin kadına yönelik yakın partner şiddeti, duygusal yeme davranışı ve olumlu beden algısı üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Bu bölümde, araştırmanın sonuçları literatürdeki bilgilerle karşılaştırılacaktır.

5.1. Hipotezlere Dair Tartışma

Araştırmanın birinci hipotezi, kadına yönelik yakın partner şiddeti düzeyi arttıkça, duygusal yeme durumunun artacağı yönündedir. Çalışma sonuçlarımıza göre, katılımcıların KYŞÖ ile fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeklerinden aldıkları puan ile TDYÖ ve gerginlik durumlarında yeme, olumsuz duygularla başa çıkabilmek için yeme, kendini kontrol edebilme ve uyaran karşısında kontrol alt ölçekleri arasındaki her bir karşılaştırma için pozitif yönlü düşük düzey bir ilişki olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda, katılımcıların kadına yönelik şiddet ölçeği ve alt ölçeklerin duygusal yeme ölçeği üzerindeki etkisine ilişkin tek değişkenli regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre, KYŞÖ TDYÖ'nin toplam varyansın yaklaşık %8,2'sini açıklamaktadır. Buna göre, kadına yönelik şiddet duygusal yeme için anlamlı bir yordayıcıdır. Bu bulgular sonucunda kadına yönelik şiddet düzeyi arttıkça duygusal yeme davranışının arttığı belirlenmiştir ve hipotez desteklenmiştir.

Literatüre bakıldığında, yakın partner şiddeti ile yeme bozuklukları arasında ilişkinin olduğunu gösteren çalışmalar vardır (Barlett ve diğerleri, 2017; Muyang ve diğerleri, 2015; Yıldırım, 2019). Bununla birlikte, duygusal yeme ile yakın partner şiddeti ilişkisinin incelendiği çalışma sayısı oldukça kısıtlıdır. Yapılan bir çalışma sonucuna göre, kadınlarda

yakın partner şiddeti arttıkça, duygu düzenleme bozukluğu, dürtüsellik ve duygusal yeme davranışında artışın olduğu saptanmıştır. (Jacques-Tiura ve diğerleri, 2021). Türkiye'de partner şiddeti ile duygusal yeme ilişkisinin araştırıldığı bir tane teze ulaşılmıştır. En az 1 aydır romantik ilişkisi olan 270 kadın ile yapılan bu çalışmaya göre, psikolojik şiddetin duygusal yeme ile düşük düzey pozitif yönlü ilişkisi olduğu görülmüştür (Kunter, 2021). Çocukluktan itibaren bireyin şiddet, ihmal ve istismara maruz kalması travmaya neden olmaktadır (Herman, 2007; aktaran Uluer, 2021; Weaver ve diğerleri, 2019). Travmatik olaylar kişilerde duygu düzenleme güçlüğüne sebep olabilir. Duygu düzenleme, kişilerin olumsuz duygularla başa çıkabilmesi için belli stratejiler kullanması olarak açıklamaktadır. Kişiler, duygu düzenleme güçlüğü yaşadıklarında işlevsel olmayan yollar denemektedir. Bu yollardan biri de duygusal yemedir (Karaoğlu ve Erzi, 2019). Kasar (2019) erişkin kadınlara yönelik yaptığı çalışmasında, kadınlarda duygu düzenleme güçlüğü düzeyi arttıkça gerginlik durumunda yeme, duygularla başa çıkmak için yeme, kendini kontrol edebilme, uyaran karşısında kontrol edebilme durumlarının da arttığını tespit etmiştir. Yakın partner şiddetinin travmatik bir deneyim olması ve kadınlarda duygu düzenleme güçlüğüne neden olabileceğinden dolayı duygusal yeme ile pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın "Yakın partner/eş şiddetinin düzeyi arttıkça olumlu beden algısı azalmaktadır." yönündeki ikinci hipotezi test etmek için yapılan analizler sonucunda, Beden Algısı Ölçeği puanı ile Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği toplam puanı, fiziksel şiddet alt ölçeği, sözel şiddet alt ölçeği, psikolojik şiddet alt ölçeği, cinsel şiddet alt ölçeği ve ekonomik şiddet alt ölçeği puanları arasında pozitif yönlü düşük düzey anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Katılımcıların kadına yönelik şiddet ölçeği ve alt ölçeklerinin beden algısı ölçeği üzerindeki etkisine ilişkin tek değişkenli regresyon analizi sonuçlarına göre, kadına yönelik şiddet ölçeği duygusal yeme ölçeği toplam varyansın yaklaşık %10'unu açıklamaktadır. Buna göre, kadına yönelik şiddet beden algısı için anlamlı bir yordayıcıdır. Bu bulgular sonucunda, kadına

yönelik şiddet düzeyi arttıkça olumlu beden algısı düzeyinin azaldığı belirlenmiştir ve ikinci hipotezimiz doğrulanmıştır.

Yakın partner şiddeti ve etkileri ile ilgili literatürde pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak yakın partner şiddetinin olumlu beden algısı ile ilişkisinin incelendiği çok az çalışma vardır. Bir çalışmada, üniversiteli kadınlar arasında, partner şiddetinin beden algısı üzerine ilişkisi incelenmiştir ve yakın partner şiddeti beden algısının değişmesi ile düşük düzey ilişkili bulunmuştur. Hem yakın partner şiddeti hem cinsel şiddet, kadınların beden memnuniyetsizliği yaşamasına neden olmaktadır (Davidson ve Gervais, 2015).

Weaver ve diğerleri (2007), 56 yakın partner şiddeti mağduru kadın ile yaptıkları çalışma sonucunda, saldırı nedeniyle görünümle ilgili kalıcı yaralanma durumunda kişilerde beden algısında bozulma saptanmıştır. Ayrıca çalışmada, yakın partner şiddeti ile olumsuz beden algısı arasında yüksek düzey ilişki bulunmuş olup şiddetin düzeyi arttıkça olumsuz beden algısı düzeyinin arttığı bildirilmiştir. Başka bir çalışmaya göre, partneri tarafından cinsel istismara uğramış kadınlar, partnerinden şiddet görmeyen kadınlara kıyasla daha fazla kilo memnuniyetsizliği ve olumsuz beden algısı yaşamaktadırlar (Kremer ve diğerleri, 2013). Romantik ilişkilerde şiddet ve istismarı deneyimlemek, kişilerde travmaya sebep olur. Travma bireyin kendisini, başkalarını ve dış dünyayı algılamasını, yargılamasını etkiler ve bireyin bilişsel süreçlerinde değişikliklere sebep olabilir (Yıldırımlı ve Tosun, 2012). Travma bireylerin kendisine olan güvenini ve kendini algılama biçimini olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Çeşitli çalışmalarda travmatik olay yaşayan kişilerin yaşamayanlara göre benlik saygısının düşük olduğu bulunmuştur (Ataoğlu, Ataoğlu ve Ankaralı, 2019). Yaşanan travmatik deneyimler kişide sürekliliği olan bir kendilik algısı ile farkındalık oluşmasını bozabilmek ve eleştiriye duyarlılığı arttırabilmektedir. Bu da kişilerin dışarıdan gelen yorumlara ve değerlendirmelere karşı daha duyarlı olmalarına sebep olmaktadır (Yöyen, 2017). Bireyin kendisini olumlu ya da olumsuz değerlendirişi ve kendi bedeninden

hoşnutluğu benlik saygısı ile ilişkilidir (Hamurcu, 2014). Bedensel eksiklikler, fiziksel rahatsızlıklar, şekil bozuklukları gibi sebepler ile kişiler kendilerini yetersiz hissedebilmekte, benlik saygıları düşebilmekte ve beden algısında bozulmalar görülebilmektedir (Kelleci, 1998). Sonuç olarak, travma benlik saygısında düşüşe ve bilişsel bozulmalara sebep olur. Düşük benlik saygısı ve çarpıtılmış bilişler kişinin kendisi ve bedeni ile ilgili memnuniyetsizliğini arttırır.

Literatürde, yaş ile partner şiddeti arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğunu gösteren çalışmalar olmakla birlikte tam tersi yaşla birlikte arttığını gösteren çalışmalar da mevcuttur. Rivara ve diğerleri (2009), 3533 kadınla yaptıkları çalışmada, kadınların %42'si 18 yaşından itibaren en az bir kez yakın partner şiddetine maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Bu çalışmaya göre, 26-30 yaş arasındaki kadınların yakın partner şiddetinde en riskli grupta olduğu ve yaşın artmasıyla birlikte şiddetin azaldığı bulgulanmıştır. Fiziksel şiddet için en riskli yaşların ise, 21-26 yaş olduğu ve 50 yaş üzeri kadınlara kıyasla partner şiddeti görme riskinin 7 kattan daha fazla olduğu görülmüştür. Donanma çalışanları ile yapılan başka bir çalışmada, 17-29 yaş aralığının flört şiddetine maruz kalma açısından daha riskli olduğu ve 30 yaş sonrasında şiddet riskinin azaldığı bulgulanmıştır (Merrill, Crouch, Thomsen, Guimond ve Milner, 2005). Türkiye'de yapılan bir çalışma sonuçları da buna paralel olarak 30 yaşından sonra şiddetin azaldığını göstermektedir (Uluocak ve diğerleri 2004). Cinal (2018), medeni durumu bekar olan ve yaşamı boyunca en az bir flört ilişkisi yaşamış olan toplam 321 katılımcıyla yaptığı çalışma sonucunda, flört şiddeti ile yaş arasında poztif yönlü düşük düzey bir ilişki bulmuştur. Çalışmamız sonuçlarına göre, yaş ile KYŞÖ toplam puanı, fiziksel şiddet alt ölçeği, sözel şiddet alt ölçeği, psikolojik şiddet alt ölçeği, cinsel şiddet alt ölçeği puanları arasında pozitif yönlü düşük düzey anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yaş ile ekonomik şiddet alt ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna göre, yaşla birlikte partner şiddetinin arttığını söylemek mümkündür. Araştırmamızın bulguları sonucunda yaşın artmasıyla yakın

partner şiddetinin de artmasında yaşça büyük kişilerin daha ataerkil ve geleneksel tutum sergilemeleri sebebiyle şiddete maruz kalmaları halinde kabullenmeleri ve bununla ilgili bir değişiklik yapmamaları ile açıklanabilir. Yaşlı erişkinlerin daha genç erişkinlere göre yakın ilişkilerinde sağlıklı bir ilişkinin nasıl olacağına dair bilgi eksikliğinin olması da şiddet ile ilişkili bir sebep olarak düşünülmektedir.

Yaş ile duygusal yeme arasında ilişkinin olmadığını (Kalabaş, 2021; Nernekli, 2017; Uzun, 2021) gösteren çalışmalar olduğu gibi negatif yönlü ilişkinin varlığını gösteren çalışmalar da (Arslantaş, Dereboy ve İnalkaç, 2021; Bal, 2021; İnakaç ve Arslantaş, 2021; Özdemir, 2015) literatürde mevcuttur. Bal (2021) toplam 319 yetişkin bireyle yaptığı çalışmada, yaş ile duygusal yeme arasında negatif yönlü düşük düzey ilişki saptamıştır. Yani bu çalışmaya göre yaş arttıkça duygusal yeme düşmektedir. Başka bir çalışma sonucuna göre, katılımcılar yaşlarına göre genç (18-24 yaş), orta yaşlı (24-49 yaş) ve yaşlı (50-68) olarak kategorilere ayrılmışlardır. Çalışmanın bulgularına göre, gençlerin duygusal yeme puanları hem orta yaşlıların duygusal yeme puanlarından hem de yaşlıların duygusal yeme puanlarından anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (Özdemir, 2015). Yaptığımız çalışmada, yaş ile uyaran karşısında kontrol alt ölçeği arasında negatif yönlü düşük düzey ilişki bulumuştur. Yaş arttıkça katılımcıların uyaran karşısında yemek yeme isteğini kontrol altına alma düzeyleri artmaktadır. Gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği, olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği, kendini kontrol edebilme alt ölçeği ve duygusal yeme toplam puanları arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde, duygusal yeme ile dürtüsellik arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Akkol, 2018; Aytın, 2014; Ertekin, 2019). Dürtüsellik düzeyleri yüksek olan bireylerin duygularını düzenlemek amacıyla yemek yiyerek kısa süreli bir rahatlama sağladığı görülmektedir (Gözegir, 2020). Uyan'nın (2014) çalışmasında yaş ile dürtüsellik arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu yani yaş artıkça dürtüsellik düzeyinin azaldığı tespit edilmiştir.

Yaş arttıkça dürtüsellikte ve uyaranlara tepkide azalmanın olması, çalışmamızda bulduğumuz yaşın artması ile uyaran karşısında yemek yeme isteğini kontrol altına alma düzeylerinin artmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Okumuşoğlu (2017), yaşları 21 ile 63 arasında değişen 110 kadın katılımcı ile yaptığı çalışma sonucunda, yaş ile olumlu beden algısı arasında negatif yönlü düşük düzey ilişki saptamıştır. Benzer şekilde, Çiftçi (2012) çalışmasında, yaşları 16 ile 18 arasında değişen üniversite öğrencilerinde, kişilerin yaşları ile olumlu beden algıları arasında negatif yönlü düşük düzey korelasyon saptamışlardır. Yaptığımız bu çalışma, yaş arttıkça olumlu beden algısının azaldığına işaret eden yukarıda sözü edilen literatür bulgularıyla paralellik göstermektedir. Yaşla birlikte bedende çeşitli değişimler görülmekte ve fiziksel güç azalmaktadır. Kadının genç ve zayıf görünmesinin yakın çevresi ve toplum tarafından önemsenmesi özellikle kadınların yaşlılık ve menopoz sürecinde bedenlerinde değişimler yaşandığında bedenleri ile ilgili memnuniyetsizliğe neden olabilir. Bu sebeplerle yaş ile birlikte bedendeki değişimlere bağlı olarak olumsuz beden algısının arttığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, yaptığımız çalışma bulgularına göre yaş arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyinin ve uyaran karşısında yemek yeme isteğini kontrol edebilme düzeyinin arttığı ve olumlu beden algısının azaldığı belirlenmiştir ve üçüncü hipotezimiz kısmen doğrulanmıştır.

Literatüre bakıldığında, BKİ ile yakın partner şiddeti arasındaki ilişkiye dair farklı sonuçların olduğu görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1.449 kadından oluşan bir örneklemle yapılan çalışmada, BKİ ile yakın partner şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olmadığını bulgulanmıştır (Mathew, Marsh, Smith, ve Houry, 2012). 2011 yılında 5.015 Mısırlı kadın ile üzerinde yapılan bir araştırmaya göre ise yakın partner tarafından uygulanan psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet ile yüksek BKİ ilişkilendirilmiştir (Yount ve Li, 2011). Başka bir çalışmada, yakın partner şiddeti ile BKİ arasında negatif yönlü düşük düzey bir

ilişkinin olduğu görülmüştür (Ferreira ve diğerleri, 2015). Çalışmamızda, BKİ ile KYŞÖ toplam puanı, sözel şiddet alt ölçeği, psikolojik şiddet alt ölçeği, cinsel şiddet alt ölçeği puanları arasında pozitif yönlü düşük düzey bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, BKİ ile fiziksel şiddet alt ölçeği ve ekonomik şiddet alt ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Psikolojik ve sözel şiddette herhangi bir bulgu çıkmamaktadır. Bu durumda kişilerin bu tür şiddete uğradıklarında şiddeti anlaması ve önlem alması çok daha zorlaşabilmektedir (Kılıç, 2017; Polat, 2016). Çalışmamız sonucunun bu şekilde çıkmasında, BKİ'nin kadın bedeninde idealize edilen görüntü ile bağlantılı olması ve özellikle psikolojik, sözel ve cinsel şiddet bulgularının fiziksel ve ekonomik şiddete göre daha az görünür olması nedeniyle bu şiddet türlerinin tercih edilmesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Bazı çalışma sonuçlarına göre BKİ ile duygusal yeme arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Gözegir, 2020; Özvurmaz, Mandıracıoğlu ve Lüleci 2018; Yıldırım, Uskun ve Kurnaz, 2017). Başka çalışma sonuçlarında ise bunun tersine BKİ ile duygusal yeme arasındaki ilişkinin olduğu ve BKİ yüksek olan bireylerin BKİ normal olan kişilere kıyasla duygusal yeme düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Nernekli'nin (2017), 308 öğrenci ile yaptığı çalışmada, BKİ ile duygusal yeme arasında pozitif yönlü orta düzey bir ilişki olduğu bulunmuştur. Çalışmamızda, BKİ puanları ile duygusal yeme düzeyleri arasında ilişki incelenmiş olup BKİ ile duygusal yeme arasında pozitif yönlü düşük düzey ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde araştırma sonuçlarındaki farklılıkların örneklem grubunun ve metodolojinin farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir. BKİ yüksek bireylerin olumsuz bir duygu yaşadıklarında daha fazla yemek yeme davranışında bulunduklarını gösteren sonuçların duygu düzenleme ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Bireyler, olumsuz olarak değerlendirilen duygularının etkisini azaltmak için yemek yeme davranışında bulunabilirler (Canetti ve diğerleri, 2002; Macht, 2008). Nolan, Halperin ve Geliebter (2010), bu durumun kilo alımına yol açarak BKİ'de artışa neden olabileceği ileri

sürmüşlerdir. BKİ ve duygusal yeme arasında olan pozitif yönlü ilişkinin kişilerin duygu düzelenme için yeme davranışında bulunması ve zaman içerisinde pekişmesi (Macht ve Simons, 2011) sebebiyle kilo alınması sonucunda olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda BKİ ile olumlu beden algısı arasında negatif yönlü düşük düzey ilişki bulunmuştur. Literatür incelendiğinde, çalışmamızla paralel olarak BKİ yükseldikçe olumsuz beden algısı düzeyinin yükseldiği görülmektedir (Duarte, ve PintoGouveia, 2015; Ferreira ve diğerleri, 2015; Kelly ve Stephen, 2016). Gençlerde ve genç yetişkinlerde yeme davranışının araştırıldığı, 1455 kişinin katıldığı 15 yıllık boylamsal bir çalışmada, olumsuz beden algısının 15 yıl içinde ağırlık artışına bağlı olarak arttığı görülmüştür (Wang ve diğerleri, 2019). Gür (2020) 213 kadınla yetişkin kadınlarda öz duyarlılığın ile beden algısının duygusal yeme arasındaki ilişkisini incelediği çalışma sonucunda, BKİ düzeyi yüksek olan katılımcıların olumlu beden algısının düşük olduğunu tespit etmiştir. Çalışmalar kadınların bedenleri konusunda erkeklere göre daha ilgili olduklarını ortaya koymaktadır (Güzel, 2016). Erkeklere göre zayıf olmak olumlu bir anlam taşırken kadınlar için bu olması gereken bir durumdur. Kadınlar, toplum için güzel ve ideal şeklinde görülen çeşitli kalıplara erkeklerden daha fazla adapte olmaktadır (Furnham ve diğerleri, 2002). Kadınların zayıf olmayı, olması gereken bir durum olarak görmesi ve güzel olmayı zayıf olmakla özdeşleştirdiği için BKİ arttığında bedenlerini beğenmedikleri ve olumsuz beden algısı düzeyinin arttığı düşünülmektedir. Bu bulgular sonucunda BKİ arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyinin ve duygusal yeme davranışının arttığı, olumlu beden algısının azaldığı belirlenmiştir ve hipotez desteklenmiştir.

Kadınların, yakın partner şiddetine maruz kalmasıyla eğitim düzeyinin ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Büyükyılmaz ve Demir, 2016; Uluocak ve diğerleri, 2014; Utkan, 2019). Örneğin, Dasre, Greulich ve İnan (2017), yaşları 15-59 arasında değişen 6125 evlenmiş kadınla yaptıkları çalışmada, kadına yakın olduğu erkek tarafından son 12 ay içerisinde uygulanan şiddeti araştırmışlardır. Analiz sonucunda, kadınların yüksek öğrenim

görmesinin ve resmi işlerdeki istihdamın kadınları yakın partner şiddetinden koruduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Başka bir çalışma sonucunda, kadının yüksek eğitim görmesinin şiddet görme olasılığını azalttığı görülmüştür. Eğitim düzeyi lise ve üzerinde olan kadınlar, eğitim düzeyi ilköğretim ve hiç okula gitmemişlere göre daha az şiddete maruz kalmışlardır (İpek ve Ayvaz Kızılgöl, 2019). Brezilya'da, eş şiddeti ile sosyoekonomik faktörler arasındaki ilişkinin araştırıldığı, yaşları 18-60 arasında 532 kadınla yapılan bir çalışmada, yüksek eğitim seviyesindeki kadınların eşleri tarafından şiddet görme olasılıklarının düşük olduğu belirlenmiştir (Bohana, Gabera, Noto, Vieira ve Laurenço, 2019). Yaptığımız çalışmada, benzer sonuçlar elde edilerek, ilköğretim ve lise mezunu olanların KYŞÖ ve kadına yönelik şiddet alt ölçeklerinden fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre daha yüksektir. Kişinin eğitim seviyesi arttıkça kendi bireyselliğinin farkında olup kendisine yapılan şiddet davranışlarına farkındalığının artacağı ve tepki verebileceği düşünülmektedir. Ayrıca eğitim seviyesi yükseldikçe olası bir ayrılık durumunda ekonomik özgürlüğünü kazanma ve iş bulma konularında daha şanslı olabileceği ve bu sebeple şiddet görme durumunda ilişkiyi bitirmekte daha az zorlanacağı düşünülmektedir. Bu sayede şiddetin tekrarlanma olasılığının da düşeceği düşünülmektedir.

Yaptığımız çalışma sonucunda, eğitim durumuna göre TDYÖ, gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği, olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeğinden alınan puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. Analiz sonucuna göre yalnızca kendini kontrol edebilme alt ölçeği açısından ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Buna göre; ilköğretim ve lise mezunu olanlarının kendini kontrol edebilme alt ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede yüksektir. Yaptığımız çalışmaya benzer şekilde duygusal yeme ile eğitim düzeyi arasında ilişkinin olmadığını gösteren çalışmalar

mevcuttur (Dönmez, 2018; Erensoy, 2018; Kalabaş, 2021; Özdemir, 2015). Bununla beraber, literatürde eğitim durumunun duygusal yeme üzerinde etkili olduğunu ve bireylerin düşük eğitim seviyesine sahip olmasının duygusal yeme açısından bir risk oluşturabileceğini gösteren Bal'ın (2021) yaptığı çalışmada, doktora mezunu olan bireylerin duygusal yeme ve kısıtlayıcı yeme düzeylerinin lise, önlisans, lisans ve yüksek lisans mezunu bireylere oranla daha düşük olduğunu saptamıştır. Başka bir çalışmanın sonuçları bunun tam tersini ifade etmektedir. Yaşları 20-45 yaş aralığındaki 387 kadın ve erkek katılımcıyla yapılan çalışmada, romantik ilişki içerisinde olan eğitim durumu lisansüstü olan katılımcıların eğitim düzeyi yükseldikçe duygusal yeme davranışı görülme sıklığının arttığı saptanmıştır (Uzun, 2021). Beslenme ile ilgili bilgi, tutum, beceri ve davranışlar; besinin tüketiminde etkili olmaktadır. Bireylerin eğitim seviyesinin yükselmesi, bilgiye ulaşımını ve farkındalığını artırmakta ve bireyin bilinçli besin seçimini etkilemektedir (Yavuz, 2020). Çalışmamızda eğitim düzeyi yüksek olan katılımcıların besin konusunda bilgi seviyesinin, eğitim düzeyi düşük olanlara göre daha fazla olması ve bu sayede daha bilinçli seçimler yapabilmesi nedeniyle kendini kontrol edebilme alt ölçeği ile eğitim düzeyi arasında ilişki bulunduğu düşünülmektedir.

Eğitimin beden algısı üzerine etkisini incelediğimizde, bir çalışmada bireylerin eğitim durumu ve olumlu beden algısı arasında bir ilişki bulunmuş olup, çalışma bulgularına göre eğitim düzeyi arttıkça olumlu beden algısı da artmaktadır. Bu çalışmanın sonucuna göre okuryazar olmayanların yaklaşık yarısının olumlu beden algısının düşük olarak tespit edilmiştir ve bu da beden algısı en düşük olan gruptur (Karakuş, 2016). Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde yaşayan 160 kadın ile yapılan bir çalışma sonucuna göre lise ve altı eğitim düzeyindeki katılımcıların beden algısının daha negatif olduğu saptanmıştır (Tarakcı, 2019). Bizim çalışmamızda da literatürü destekler şekilde katılımcıların eğitim durumları ile olumlu beden algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çalışmamız sonuçlarına göre; ilköğretim ve lise mezunu olanlarının beden algısı ölçeğinden aldıkları puanın hem üniversite hem de

yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Buna göre eğitim düzeyi arttıkça olumlu beden algısının da arttığı söylenebilir. Eğitim düzeyinin artışı, bireylerin güzellik normları, toplumun beden tahakkümü gibi tartışmalar konusunda farkındalığını arttırmakta ve güzellik normlarını sorgulamalarına yol açmaktadır. Bu da eğitim düzeyi yüksek bireylerin bedenlerini daha olumlu algılama olasılığını arttırmaktadır. Sonuç olarak, yaptığımız çalışma bulgularına göre katılımcının eğitim düzeyi arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyinin azaldığı, yemek yeme konusunda kendini kontrol edebilme düzeyinin ve olumlu beden algısının arttığı belirlenmiştir ve dördüncü hipotezimiz kısmen doğrulanmıştır.

Literatürde, bazı çalışmalarda, yakın partner/eş şiddeti ile eşin/partnerin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Açıkgöz, 2014; Çetiner, 2006; Utkan, 2019). Fakat Lense ve Klasen (2017) ve Dasre ve diğerlerinin (2017), yaptıkları çalışmalarda, partnerin eğitim seviyesi yükseldikçe kadının şiddete maruz kalmasının azaldığını bildirmişlerdir. Çeşitli çalışmalar eğitimin artması ile şiddet uygulama olasılığının düştüğünü bildirmekle beraber Altınay ve Arat (2018) çalışmalarında, yüksek öğrenim görmüş erkeklerin de şiddet uyguladıklarını ve yüksek öğrenim görmüş altı erkekten birinin partnerine fiziksel şiddet uyguladığını bulgulamışlardır. Çalışma sonuçlarımız eş/partner şiddeti ile partnerin eğitim düzeyi arasında ilişkinin olduğunu göstermektedir. İlköğretim ve lise mezunu partneri olan kadınların, kadına yönelik şiddet ölçeği ve kadına yönelik şiddet alt ölçeklerinden fiziksel şiddet, sözel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet alt ölçeğinden aldıkları puan hem üniversite mezunu hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede yüksektir. Ataerkil düzen nedeniyle erkeğin kadından üstün görülmesi ve toplumsal cinsiyet rollerinin kadın açısından dezavantajlı olması, kadının şiddet mağduru olmasına zemin hazırlamaktadır (Çakır Parmaksızoğlu, 2011). Çalışmalar, şiddetin çözüm aracı olarak görüldüğü bir kültürde yetişmenin erkeğin partnerine şiddet uygulama riskini arttırdığını göstermektedir (WHO, 2002; WHO, 2005; WHO, 2010). Kişilerin eğitim düzeyleri arttıkça

öfkeyi ifade ediş şekilleri değişmekte ve duygu düzenleme becerileri artmaktadır (Sekizkardeş, 2021). Partnerin eğitim seviyesin artması durumunda kişilerin bir çatışma ile karşılaştığında duygu düzenlemesi yapabileceği ve şiddeti kullanmayacağı düşünülmektedir.

Tarakcı (2019), kadınlarda erken dönem uyumsuz şemalar, beden algısı ve cinsel doyum arasındaki ilişkiyi incelediği 160 kadın ile yaptığı çalışmada, eşin eğitim durumu ile beden algısı arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Bizim çalışmamızda ise partneri ilköğretim ve lise mezunu olanların beden algısı ölçeğinden aldıkları puan partneri hem üniversite hem de yüksek lisans ve doktora mezunu olanlara göre anlamlı derecede düşüktür. Beden algısında özellikle yakın çevrenin yorumlarının etkili olması olumlu beden algısı üzerinde etkilidir. Yakın partnerler kişilerin olumsuz beden algısında bir kaynak olabilmektedir (Bakır ve Kalkan, 2019). Bu sebeple partnerin eğitim düzeyi arttıkça beden üzerinde daha uygun çerçevelenmiş ve yapıcı yorumlar yapabilir ve bu da kadınların beden algılarını olumlu yönde etkileyebilir.

Çalışmamızda, partner eğitim düzeylerine göre TDYÖ, gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği, olumsuz duygularla başa çıkabilme alt ölçeği ve uyaran karşısında kontrol alt ölçeğinden alınan puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Yalnızca kendini kontrol edebilme alt ölçeğinde yüksek lisans ve doktora mezunu olanların aldıkları puan hem ilköğretim ve lise mezunu hem de üniversite olanlara göre anlamlı derecede düşüktür. Bizim çalışmamızla benzer olarak Kunter (2021) partner eğitimi ile duygusal yeme arasında ilişkiyi inceleyen çalışma bulgularına göre duygusal yeme ile partner eğitim seviyesi arasında ilişkinin olmadığını saptamıştır. Duygular ile yeme davranışı arasındaki ilişki, pek çok faktörlerden etkilenmektedir. Besinler, nörotransmitter sistemlerini, hormon seviyelerini ve enerji metabolizmasını etkilemektedir ve bu nedenle kişilerin duygusal durumu değişebilmektedir (Macht ve Simons, 2011). Kronik stres koşullarında salgılanan kortizol, beyindeki ödül sistemini uyarır ve kortizol, besinin ödül değerini

artırabilir (Adam ve Epel, 2007). Çalışmamız bulgularında, yakın partner eğitimi ile duygusal yeme arasında ilişki bulunmaması ile ilgili olarak, besinler ile duygu arasındaki bu gibi fizyolojik ilişkiler sebebiyle bireylerin duygusal yeme davranışında bulunduğunu ve partnerleriyle ilişkili faktörlerin görece fizyolojik faktörlerden daha az etkisinin olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak, partner eğitim düzeyi arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyinin azaldığı, kendini kontrol edebilme düzeyinin ve olumlu beden algısının arttığı belirlenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, katılımcıların ve partnerlerinin eğitim düzeyi arttıkça kadına yönelik şiddet düzeyinin azaldığı; yemek yeme konusunda kontrol düzeyinin arttığı; olumlu beden algısının arttığı belirlenmiştir ve "Katılımcıların ve partnerlerin/eşlerin eğitim seviyeleri arttıkça yakın partner/eş şiddetinin düzeyi ve duygusal yeme davranışı azalmakta, olumlu beden algısı artmaktadır." yönündeki beşinci hipotezimiz kısmen desteklenmiştir.

Bireylerdeki olumsuz beden algısının duygusal yeme ile pozitif yönlü bir ilişkisi vardır (Duarte ve Pinto-Gouveia, 2014; Geller ve diğerleri, 2018; Wyssen ve diğerleri, 2016). Özkan'ın (2017) yaşları 14-20 arasında olan öğrencilerin olumsuz beden algısı düzeyleri ile duygusal yeme davranışları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışma sonuçlarına göre, fiziksel görünümlerinden memnun olmayan öğrencilerin fiziksel görünümlerinden memnun olanlara göre daha fazla duygusal yeme davranışında bulunduklarını bildirmişlerdir. Başka bir çalışma sonucuna göre, çalışmaya katılan aşırı kilolu bireylerde ve normal vücut ağırlığına sahip bireylerde, yüksek düzeyde duygusal yeme ve düşük düzeyde dikkatli yemeye dayalı olarak yüksek düzeyde beden memnuniyetsizliğinin yaşandığı görülmüştür (Brytek Matera ve diğerleri, 2021). Türkiye'de Nernekli'nin (2017), 308 öğrenci ile yaptığı çalışmada, beden algısı ile duygusal yeme arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bildirilmiştir. Olumsuz beden algısı olan kişilerin daha çok duygusal yeme davranışında bulunduğu saptanmıştır. Çalışmamızda, katılımcıların beden algısı puanları ile kendini kontrol edebilme alt ölçeği, uyaran karşısında kontrol alt ölçeği, gerginlik durumlarında yeme alt ölçeği, olumsuz

duygularla başa çıkabilmek için yeme alt ölçeği ve duygusal yeme ölçeği toplam puanları arasında negatif yönlü düşük düzey anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Olumlu beden algısı azaldığında duygusal yeme düzeyi artmaktadır. Bu bulgular sonucunda, "Olumlu beden algısı azaldıkça duygusal yeme davranışı artmaktadır." yönündeki altıncı hipotezimiz doğrulanmıştır.

5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmamızın bazı sınırlıkları bulunmaktadır. Öncelikle yakın partner eş şiddeti oldukça hassas bir konu olması nedeniyle katılımcıların tetiklenmelerine neden olmuş olabilir. Bu nedenle geçmişte yaşanan ya da hala yaşanmakta olan şiddet deneyimi ile ilgili soruları yanıtlamak sonuçları değiştirmiş olabilir. Yakın partner şiddeti deneyimi kişilerin paylaşmaktan çekindikleri bir konu olabilir ve bu da çalışma sonuçlarını etkileyebilir.

Araştırmanın başka bir kısıtlılığı da ulaşılan katılımcılarla ilgilidir. Araştırmada hedeflenen katılımcı yaş aralığı 18-65 yaştır. Veriler incelendiğinde yaş ortalamasının 31,28 olduğu, 30-65 yaş aralığında 70 katılımcının bulunduğu görülmektedir. Yaş aralıklarından 30-65 yaş grubunun kısmen az olması araştırmanın sınırlılıklarındandır.

Araştırma evrenini romantik ilişkisi olan ve/veya geçmişte romantik ilişkisi olmuş kadınlar oluşturmaktadır. Geçmişte yaşanılan romantik ilişkiye yönelik veri paylaşımında kişiler yaşananları yanlış hatırlamış olabilir bu da çalışmayı etkilemiş olabilir.

Araştırma çevrimiçi tabanlı veri toplama ile yapıldığından araştırmaya katılan internet kullanımı mevcut kişilere ulaşılmıştır. Okur-yazarlık seviyesi az ve internet kullanımı kısıtlı veya olmayan bireylere ulaşılamadığından çalışma bu konuda sınırlılıklara sahiptir. Katılımcılardan cevaplamaları istenen ölçek sorularının görece fazla olması ve ölçek maddeleri anlamanın zor olması nedeniyle birçok katılımcının ölçekleri tamamlamaması bir diğer sınırlılıktır.

Son olarak, romantik ilişkisi olan ya da geçmişte olmuş kadınlardan oluşan katılımcı profilinde, duygusal yeme davranışı ve beden algısı ilişkisi incelenmiştir fakat bu bağlamda, olası başka stresörlerin varlığı, çocuğun varlığı, flört dönemindeki çiftlerin birlikte veya farklı evlerde yaşama durumu gibi faktörlerin çalışma kapsamınca incelenmemiş olması verilerin genellenebilirliğini kısıtlamaktadır. Bu çalışmanın yukarıda değinilen sınırlılıklar dikkate alınarak değerlendirilmesi ve ileride yapılacak olan çalışmalarda bunlara dikkat edilmesi yapılacak çalışmalara fikir oluşturması açısından önem arz etmektedir.

6. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, araştırmamızın bulguları, kadınların, yakın partneri tarafından şiddete maruz kalması, duygusal yeme ve olumsuz beden algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Yakın partner/eş şiddetine maruz kalmanın duygusal yeme ve olumsuz beden algısında yordayıcı olduğu görülmektedir. Duygusal yeme düzeyinin artmasının olumlu beden algısını azalttığı görülmüştür. Yakın partner/eş şiddeti ile yaş arasında pozitif yönlü ve yakın partner/eş şiddeti ile katılımcının ve partnerinin eğitim seviyeleri arasında negatif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır. Ayrıca çalışmada, olumlu beden algısı ile yaş arasında negatif yönlü korelasyon ve olumlu beden algısı ile katılımcının ve partnerinin eğitim düzeyleri arasında arasında pozitif yönlü korelasyon olduğu görülmüştür. Çalışma sonucunda BKİ arttıkça kadına yönelik psikolojik, sözel ve cinsel şiddet düzeylerinin ve duygusal yeme düzeyinin arttığı olumlu beden algısı düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Genel olarak çalışmamızın bulguları araştırma öncesi hipotezlerimizi destekler nitelikte çıkmıştır.

Çalışmanın sonuçları, kadına yönelik yakın partner şiddetine maruz kalmayla ilgili risk faktörleri ve şiddete maruz kalmanın sonuçlarıyla ilgili literatüre katkı sağlamayı amaçlamıştır. Son dönemde oldukça dikkatleri çeken duygusal yeme ve olumsuz beden algısında, partner şiddetinin de bir faktör olduğunu göstermek açısından çalışmanın literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu araştırmanın sonuçları, oldukça tartışmalı bir konu olan kadına yönelik yakın partner/eş şiddetiyle ilgili önleyici çalışmaların gerekliliğini göstermektedir. Şiddet mağduru kadınların farklı alanlardan uzmanlar ile desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın kadına yönelik yakın partner şiddeti duygusal yeme ve beden algısı kavramlarının birlikte araştırıldığı oldukça sınırlı çalışmanın olduğu dikkate alınarak değerlendirildiğinde, kuramsal ve pratik katkıları olduğu söylenebilir. Ayrıca, bu üç kavramı

birlikte ele alan ilk çalışma olmasının ileride yapılacak çalışmalara öncülük etmesi ve fikir oluşturması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu tez çalışmasında, romantik ilişkisi olan ya da geçmişte romantik ilişkisi olmuş kadınların yakın partner şiddeti, duygusal yeme düzeyleri ve olumlu beden algısı üzerinden değerlendirilmiş; değişkenlerin birbirleri ile olan ilişkisi ayrıntılı şekilde ele alınmıştır. İleriki çalışmalarda erkek katılımcılar da dahil edilerek bir çalışma yapılması çalışmanın cinsiyetler arasında farklılık yaratıp yaratmadığı konusunda katkı sağlayabilir. Öte yandan, yaş sınırlamasının daha geniş bir aralıkta tutulması, daha fazla katılımcıya erişim ve demografik değişkenlerin eşit oranlarda olmasına dikkat edilmesi örneklemin genellenebilirliği için önem arz etmektedir. İleriki çalışmalarda, ölçeklerin hem çevrimiçi şekilde hem de yüzyüze uygulanması okur-yazar olmayan katılımcılara ulaşılmasını sağlayabilir. Çalışmalarda uygulanan testlerin daha kısa olması yapılacak olan çalışmalarda veri kaybını azaltabilir.

Alanda çalışan uzmanlar tarafından kliniğe duygusal yeme ve olumsuz beden algısı ile başvuran danışanlar değerlendirilirken, çalışma bulguları göz önünde bulundurularak etkileyen faktörler incelenebilir. Bunun da hem şiddete maruz kalan kişiler için önleyici hem de tedavi planı açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu durumlarda başvuran kişiler ile karşılaşıldığında farklı alanlarda uzman kişiler ile birlikte çalışmanın da sürece olumlu etkisi olacağı düşünülmektedir.

7. Kaynaklar

Adam, T. C. ve Epel, E. S. (2007). Stress, eating and the reward system. *Physiology & Behavior*, 91(4), 449–458. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2007.04.011

Açıkgöz, H. O. (2014). *Zonguldak il merkezinde kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığı, şiddet türleri, şiddet algısı ve kadınların şiddete yönelik tutumları* [Tıpta uzmanlık tezi]. Bülent Ecevit Üniversitesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Zonguldak.

Agras, W. S. ve Telch, C. F. (1998). The effects of caloric deprivation and negative affect on binge eating in obese binge-eating disordered women. *Behavior Therapy*, 29(3), 491–503. https://doi.org/10.1016/s0005-7894(98)80045-2

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. (2012, Mart). Resmi Gazete. (Sayı:6284).

Akkol, Ö. (2018). *Genç yetişkin kadınlarda yeme tutumlarının dürtüsellik ve öz duyarlık ile ilişkisi* [Yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Altheimer, G. ve Urry, H. L. (2019). Do emotions cause eating? The role of previous experiences and social context in emotional eating. *Current Directions in Psychological Science,* 28(3), 234–240. https://doi.org/10.1177/0963721419837685

Altınay, A. G. ve Arat, Y. (2008). *Türkiye'de kadına yönelik şiddet*, 2. Baskı, Punto Baskı Çözümleri, İstanbul.

Arslan, D. (1998). Aile *içinde kadına yönelik şiddet ve İstanbul kadın misafirhanesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, D. (2004). Beden algısı ile ilgili sorunların yaratabileceği beslenme sorunları. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, Cilt 13(9), 326.

Ata, A., Vural, A. ve Keskin, F. (2014). Beden algısı ve obezite. *Ankara Medical Journal*, 14(3), 74-78.

Ataoğlu, B. B., Ataoğlu, A. ve Ankaralı, H. (2019). Travmatik yaşantıların benlik saygısı üzerine etkisi. *Düzce Tıp Fakültesi Dergisi*, 21(3), 186-191. https://doi.org/10.18678/dtfd.536936

Atman, Ü. C. (2003). Kadına yönelik şiddet; Cinsel taciz / ırza geçme, *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi,* 12(9), 333-335.

Ayrancı, Ü., Günay, Y. ve Ünlüoğlu, İ. (2002). Hamilelikte aile içi eş şiddeti: Birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3,75-87.

Aytın, N. (2014). *Ergenlerde yeme tutumları ile sorun çözme eğilimleri ve ebeveyne bağlanma arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Bakır, A., ve Kalkan, M. (2019). Siber flört istismarı beden imgesi ve benlik saygısı arasındaki ilişki. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2 (2), 21-51.

Bartlett, B. A., Iverson, K. M. ve Mıtchell, K. S. (2017). Intimate partner violence and disordered eating among male and female veterans. *Psychiatry Research*, 260, 98-104. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.11.056

Başkale, H. ve Sözer, A. (2015). Eşinden/partnerinden şiddet gören kadınların şiddet algısı ve mağduriyet nedenleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(6), 468-474. https://doi.org/10.5455/pmb.1-1433339980

Bates, M. L., Schuler, R. S., Islam, F. ve Islam, K. M. (2004). Socioeconomic factors and processes associated with domestic violence in rural Bangladesh. *International Family Planning Perspectives,* 30(4), 190- 199. https://doi.org/10.1363/3019004.

Bearman, S. K., Presnell, K., Martinez, E. ve Stice, E. (2006). The Skinny on Body Dissatisfaction: A Longitudinal Study of Adolescent Girls and Boys. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(2), 217–229. https://doi.org/10.1007/s10964-005-9010-9

Bennett, J., Greene, G. ve Schwartz-Barcott, D. (2013). Perceptions of emotional eating behavior. A qualitative study of college students. *Appetite,* 60, 187–192. https://doi.org/10.1016/j.appet.2012.09.023

Bilgen, Ş. S. (2018). *Türkçe duygusal yeme ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenirliği çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Birleşmiş Milletler, (1993), Kadınlara Karşı Şiddetin Tasviye Edilmesine Dair Bildirge. A/RES/48/104, December 20.

Blair, E. H., Wing, R. R. ve Wald, A. (1991). The effects of laboratory stressors on glycemic control and gastrointestinal transit time. *Psychosomatic Medicine*, 53(2), 133-143. https://doi.org/10.1097/00006842-199103000-00003

Bohana, C. M. F., Gebara, P. F. C., Noto, R. A., Vieira, T. M. ve Lourenço, M. L. (2019). Socioeconomic factors and ıntimate partner violence: A household survey. *Trends in Psychology,* 27(1), 205-218. https://doi.org/10.9788/TP2019.1-15

Bruch, H. (1941). Obesity in Childhood and Personality Development. *Obesity Research*, 5(2), 157–161. https://doi.org/10.1002/j.1550-8528.1997.tb00657.x

Bruch, H. (1961). Transformation of oral impulses in eating disorders: A conceptual approach. *The Psychiatric Quarterly*, 35(3), 458–481. https://doi.org/10.1007/bf01573614

Bruch, H. (1964). Psychological Aspects of Overeating And Obesity. *Psychosomatics,* 5(5), 269–274. https://doi.org/10.1016/s0033-3182(64)72385-7

Brytek-Matera, A., Czepczor-Bernat K. ve Modrzejewska, A. (2021). The relationship between eating patterns, body image and emotional dysregulation: similarities between an excessive and normal body weight sample. *Psychiatr Pol*, 55(5), 1065–1078. https://doi.org/10.12740/PP/118816

Bucchianeri, M. M., Arikian, A. J., Hannan, P. J., Eisenberg, M. E. ve Neumark-Sztainer, D. (2013). Body dissatisfaction from adolescence to young adulthood: Findings from a 10-year longitudinal study. *Body Image*, 10(1), 1–7. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2012.09.001

Bulut, M. Aslan, R. ve Arslantaş, H. (2020). Kabul edilmemesi gereken toplumsal bir gerçek: Yakın partner şiddeti. *Sakarya Tıp Dergisi*, 10(2), 334-347. https://doi.org/10.31832/smj.681134

Bundock, L., Howard, L. M., Trevillion, K., Malcolm, E. M., Feder, G. ve Oram, S. (2013). Prevalence and risk of experiences of intimate partner violence among people with eating disorders: A systematic review. *Journal of Psychiatric Research*, 47 (9), 1134-1142. https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2013.04.014

Büyükgök, D. (2007). *Eşler arası şiddet: Belirleyicileri ve ruh sağlığına etkileri* [Yüksek lisans tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Aydın.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Atıf İndeksi, 1-360.

Büyükyılmaz, A. ve Demir, Ç. (2020). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddetin belirleyenleri: Multinomial logit model yaklaşımı. *Ege Akademik Bakış*, 16(3), 443-450.

Canetti, L., Bachar, E. ve Berry, E. M. (2002). Food and emotion. *Behavioural Processes*, 60(2), 157–164. https://doi.org/10.1016/s0376-6357(02)00082-7

Cardi, V., Leppanen, J. ve Treasure, J. (2015). The effects of negative and positive mood induction on eating behaviour: a meta-analysis of laboratory studies in the healthy population and eating and weight disorders. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 57, 299-309.

Caldwell, M. B., Brownell, K. D. ve Wilfley, D. E. (1997). Relationship of weight, body dissatisfaction, and self-esteem in African American and white female dieters. *International Journal of Eating Disorders,* 22(2), 127–130. https://doi.org/10.1002/(sici)1098-108x(199709)22:2<127::aid-eat2>3.0.co;2-h

Cash, T. F., Cash, D. W. ve Butters, J. W. (1983). "Mirror, Mirror, on the Wall...?" *Personality and Social Psychology Bulletin*, 9(3), 351–358. https://doi.org/10.1177/0146167283093004

Cash, T. F. ve Hicks, K. L. (1990). Being fat versus thinking fat: Relationships with body image, eating behaviors, and well-being. *Cognitive Therapy and Research*, 14(3), 327–341. https://doi.org/10.1007/bf01184000

Cash, T. F., Pruzinsky, T. ve Cline, C. J. (1992). Body Images. *Annals of Plastic Surgery*, 29(1), 94. doi:10.1097/00000637-199207000-00023

Cash, T. F. ve Szymanski, M. L. (1995). The development and validation of the body-image ideals questionnaire. *Journal of Personality Assessment*, 64(3), 466–477. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa6403_6

Cash, T. F. (2012). Cognitive-behavioral perspectives on body image. *Encyclopedia of Body Image and Human Appearance,* 334–342. https://doi.org/10.1016/b978-0-12-384925-0.00054-7

Choate, L. H. (2005). Toward a theoretical model of women's body image resilience. Journal *of Counseling & Development*, 83(3), 320–330. https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2005.tb00350.x

Cinal, B. (2018). *Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun anksiyete ve depresyon düzeyleriyle ilişkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Coker, A. L., Paige H. S., ve Fadden, M. K., (2005). Intimate partner violence and disabilities among women attending family practice clinics. *Journal of Women's Health*. 14(9), 829-838.

Crouter, A. C., Manke, B. A. ve McHale, S. M. (1995). The family context of gender intensification in early adolescence. *Child Development*, 66(2), 317–329. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1995.tb00873.x

Çakır Parmaksızoğlu, A. (2011). *Aile içi şiddet mağduru olup boşanma sürecinde bulunan kadınlarda travma sonrası stres belirtileri ve ilişkili özellikler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Çalışkan, H. ve Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.

Çetiner, Ş. G. (2006). *Aile içi şiddet yaşayan kadınlarda cinsel sorunlar ve intihar olasılığı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çiftçi, F. S. (2012). *Üniversite Öğrencilerinde beden algısı ve yeme tutumları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Çolak, H. ve Aktaç, Ş. (2019). Ağırlık yönetimine yeni bir yaklaşım: Yeme farkındalığı. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 212-222.

Dasre, A., Greulich, A. ve Inan, C. (2017). Combating domestic violence against women in Turkey. The role of women's economic empowerment. *Documents de travail du Centre d'Economie de la Sorbonne,* halshs01660703, 1-35.

Davidson, M. M. ve Gervais, S. J. (2015). Violence against women through the lens of Objectification Theory. *Violence Against Women,* 21(3), 330–354. https://doi.org/10.1177/1077801214568031

Davis, C., Patte, K., Levitan, R., Reid, C., Tweed, S. ve Curtis, C. (2007). From motivation to behaviour: A model of reward sensitivity, overeating, and food preferences in the risk profile for obesity. *Appetite,* 48(1), 12–19. https://doi.org/10.1016/j.appet.2006.05.016

Davis, C., Strachan, S. ve Berkson, M. (2004). Sensitivity to reward: implications for overeating and overweight. *Appetite*, 42(2), 131–138. https://doi.org/10.1016/j.appet.2003.07.004

Davison, T. E. ve McCabe, M. P. (2006). Adolescent body image and psychosocial functioning. *The Journal of Social Psychology*, 146(1), 15–30. https://doi.org/10.3200/socp.146.1.15-30

Demir B. D. (2006). *Liseye devam eden kız öğrencilerin beslenme alışkanlıkları ve beden algısını etkileyen etmenler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Deveci, B., Deveci B. ve Avcıkurt, C. (2017). Yeme davranışı: Gastronomi ve mutfak sanatları öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 5(3), 118-134. https://doi.org/10.21325/jotags.2017.86

Doğan, O., Bayhan, P., Yükselen, A. ve Isıtan, S. (2018). Body image in adolescents and its relationship to sociocultural factors. Educational Sciences: *Theory & Practice*. 18, 561–577. https://doi.org/10.12738/estp.2018.3.0569

Dorsey, R. R., Eberhardt, M. S. ve Ogden, C. L. (2009). Racial/ethnic differences in weight per-ception. *Obesity*,17, 790–795.

Duarte, C. ve Pinto-Gouveia, J. (2015). Returning to emotional eating: the emotional eating scale psychometric properties and associations with body image flexibility and binge eating. *Eat Weight Disord*. https://doi.org/10.1007/s40519-015-0186-z

Duval, S. ve Wicklund, R. A. (1972). *A theory of objective self-awareness*. Academic press: New York.

Ertekin, T. (2019). *Ergenlerde yeme tutumu ile bağlanma stilleri, dürtüsellik ve kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Evans, R. R., Roy, J., Geiger, B. F., Werner, K. A. ve Burnett, D. (2008). Ecological strategies to promote healthy body image among children. *Journal of School Health*, 78(7), 359–367. https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2008.00315.x

Evers, C., Dingemans, A., Junghans, A. F. ve Boevé, A. (2018). Feeling bad or feeling good, does emotion affect your consumption of food? A meta-analysis of the experimental

evidence. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 92, 195–208. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2018.05.028

Fairburn, C. G., Cooper, Z. ve Shafran, R. (2003). Cognitive behaviour therapy for eating disorders: a "transdiagnostic" theory and treatment. *Behaviour Research and Therapy*, 41(5), 509–528. https://doi.org/10.1016/s0005-7967(02)00088-8

Ferreira, M. de F., Moraes, C. L. de, Reichenheim, M. E., Verly Junior, E., Marques, E. S. ve Salles-Costa, R. (2015). Effect of physical intimate partner violence on body mass index in low-income adult women. *Cadernos de Saúde Pública*, 31(1), 161–172. https://doi.org/10.1590/0102-311x00192113

Furnham, A., Badmin, N. ve Sneade, I. (2002). Body image dissatisfaction: Gender differences in eating attitudes, self-esteem, and reasons for exercise. *The Journal of Psychology*, 136(6), 581–596. https://doi.org/10.1080/00223980209604820

Fredrickson, B. L. ve Roberts, T. A. (1997). Objectification Theory: toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173–206. https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x

Geller, S., Levy, S., Goldzweig, G., Hamdan, S., Manor, A., Dahan, S. ve diğerleri (2019). Psychological distress among bariatric surgery candidates: The roles of body image and emotional eating. *Clinical Obesity*, e12298, 1-6. https://doi.org/10.1111/cob.12298

Geller, S., Levy, S., Hyman, O., Jenkins, P. L., Abu-Abeid, S. ve Goldzweig, G. (2020). Body image, emotional eating and psychological distress among bariatric surgery candidates in Israel and the United States. *Nutrients*, 12(2), 490. https://doi.org/10.3390/nu12020490

Girgin, E. (2018). *Obez bireylerde duygusal yeme davranışının beslenme durumuna etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gitau, T. M. (2014). *Eating attitudes body image satisfaction, and self-esteem of South African urban adolescents: The impact of acculturation* [Mater's Thesis]. University of the Witwatersrand, Faculty of Health Sciences, South Africa.

Global Gender Gap Report (2021). Insight Report March 2021. Word Economic Forum. Erişim adresi: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf

Gold, A. E., MacLeod, K. M., Frier, B. M. ve Deary, I. J. (1995). Changes in mood during acute hypoglycemia in healthy participants. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(3), 498–504. https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.3.498

Gözegir, E. (2020*). Ergenlerde dürtüsellik ve duygusal yeme arasındaki ilişkide ebeveyn tutumunun aracı rolünün incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Greeno, C. G. ve Wing, R. R. (1994). Stress-induced eating. *Psychological Bulletin*, 115(3), 444–464. https://doi.org/10.1037/0033-2909.115.3.444

Grogan, S. (2006). Body image and health. *Journal of Health Psychology*, 11(4), 523–530. https://doi.org/10.1177/1359105306065013

Güleç Öyekçin, D., Yetim, D. ve Melih Şahin, E. (2012). Kadına yönelik farklı eş şiddeti tiplerini etkileyen psikososyal faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(2), 75-81.

Gündüz, M., Aktepe, V. ve Çalışoğlu, M. (2018). Türkiye'de kadına yönelik şiddetin sınıf öğretmenlerine göre analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (Özel Sayı), 1785-1796.

Güzel, K. (2016). *Üniversite öğrencilerinin beden algısının depresyon ile ilişkisi: Mizacın rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hamurcu, P. (2014). *Obez bireylerde benlik saygısı ve beden algısının değerlendi*rilmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hamurcu, P., Öner, C., Teletar, B. ve Yeşildağ, Ş. (2015). Obezitenin benlik saygısı ve beden algısı üzerine etkisi. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 19(3), 122-128. https://doi.org/10.15511/tahd.15.02122

Heatherton, T. F. ve Baumeister, R. F. (1991). Binge eating as escape from self-awareness. *Psychological Bulletin*, 110(1), 86–108. https://doi.org/10.1037/0033-2909.110.1.86

Heatherton, T. F., Herman, C. P. ve Polivy, J. (1991). Effects of physical threat and ego threat on eating behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(1), 138–143. https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.1.138

Heise, L. L. (2011), What Works to Prevent Partner Violence: An Evidence Overview, Strive Research Consortium, Tackling the Structural Drivers of HIV. Erişim: https://www.researchgate.net/publication/292047239_What_Works_to_Prevent_Partner_Violence_An_Evidence_Overview

Herman, C. P. ve Polivy, J. (1975). Anxiety, restraint, and eating behavior. *Journal of Abnormal Psychology*, 84(6), 666–672. https://doi.org/10.1037/0021-843x.84.6.666

Hovardaoğlu, S. (1992). Vücut algısı ölçeği. *Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi (3P)*. Testler Özel Eki. 1(1), 26-27.

Işıloğlu, B. (2006*). Anksiyete ve depresyon tanısı ile izlenen evli kadınlarda aile içi şiddetin sosyodemografik faktörler, çift uyumu ve hastalıkla ilişkisi* [Yayımlanmamış uzmanlık

tezi]. Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.

İpek, E. ve Ayvaz Kızılgül, Ö. (2019). Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadının iş gücüne katılımına ilişkin mikroekometrik analiz: Türkiye. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 455-474.

Jacques-Tiura, A. J., Lanni, D. J., Anderson, L. A. ve Naar, S. (2021). Victimization and food addiction symptoms: Direct and indirect effects through emotion dysregulation, impulsivity, and loss-of-control eating. *Psychology of Women Quarterly*, 45(2), 243–254. https://doi.org/10.1177/0361684320987126

Jang, H. Y., Ahn, J. W. ve Jeon, M. K. (2018). Factors affecting body image discordance amongst korean adults aged 19–39 years, *Osong Public Health and Research Perspectives*. 9(4),197-206. https://doi.org/10.24171/j.phrp.2018.9.4.09

Johnson, W. D., Bouchard, C., Newton, R. L., Ryan, D. H. ve Katzmarzyk, P. T. (2009). Ethnic differences in self-reported and measured obesit. *Obesity,* 17(3), 571–577. https://doi.org/10.1038/oby.2008.582

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020). T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara, 2016.

Kaplan, H. I. ve Kaplan, H. S. (1957). The psychomatic consept of obesity. *The Journal of Nervous and Mental Disease,* 125(2), 181–201. https://doi.org/10.1097/00005053-195704000-00004

Kara, Z. ve Uluç, M. A. (2019). Şiddetin cinsiyeti: Bir modern toplum anksiyetesi. *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergi,* 11(3). 1566-1581. https://doi.org/10.26791/sarkiat.655891.

Karaoğlu, M. ve Erzi, S. (2019). Yeme tutumları ve travmatik yaşantılar: Öz şefkat ve duygu düzenlemenin aracı rolü. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 1(3), 145-151.

Kasar, M. T. (2019). *Erişkin kadınlarda duygusal yeme, sıkıntıya katlanma ve duygudurum düzenleme becerileri ile ilişkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kelleci M. (1998). *Bedensel hastalıkla birlikte depresyonu olan hastalara hemşirelerin yaklaşımlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Kelly, A. C. ve Stephen, E. (2016). A daily diary study of self-compassion, body image, and eating behavior in female college students. *Body Image,* 17, 152–160. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.03.006

Kılıç B. (1999). *Aile içi kadına yönelik şiddetin belirlenmesi ve hemşirenin rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kılıç, G. (2017). *Kadın akademisyenlerin kadına yönelik ekonomik şiddet algısı: Düzce Üniversitesi örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Kolburan, Ş. G. (2017). Kadın cinayetleri konusunda nedensel bir değerlendirme: Sahip olma güdüsü. *Adli Tıp Bülteni*, 22(3), 194-199. https://doi.org/10.17986/blm.2017228672

Kremer, I., Orbach, I. ve Rosenbloom, T. (2013). Body image among victims of sexual and physical abuse. *Violence and Victims*, 28(2), 259–273. https://doi.org/10.1891/0886-6708.vv-d-12-00015

Kunter, E. (2021). *Examining the realitionship between psychological violence in intimate relationships and emotional eating with social support as the moderator variable* [Yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Lenze, J. ve Klasen, S. (2017). Does women's labor force participation reduce domestic violence? evidence from jordan. *Feminist Economics*, 23(1), 1-29. https://doi.org/10.1080/13545701.2016.1211305

Levitan, R. D. ve Davis, C. (2010). Emotions and eating behaviour: Implications for the current obesity epidemic. *University of Toronto Quarterly*, 79(2), 783–799. https://doi.org/10.3138/utq.79.2.783

Lowery, S. E., Kurpius, S. E. R., Befort, C., Blanks, E. H., Sollenberger, S., Nicpon, M. F. ve diğerleri (2005). Body image, self-esteem, and health-related behaviors among male and female first year college students. *Journal of College Student Development*, 46(6), 612–623. https://doi.org/10.1353/csd.2005.0062

MacCormack, J. K. (2016). *Feeling "hangry": When hunger is conseptualized as emotion* [Master's thesis]. University of North Carolina, North Carolina.

Macht, M. (2008). How emotions affect eating: A five-way model. *Appetite,* 50(1), 1–11. https://doi.org/10.1016/j.appet.2007.07.002

Macht, M., Haupt, C. ve Salewsky, A. (2004). Emotions and eating in everyday life: Application of the Experience-sampling method. *Ecology of Food and Nutrition*, 43(4), 11–21. https://doi.org/10.1080/03670240490454723

Macht, M. ve Müller, J. (2007). Increased negative emotional responses in PROP supertasters. *Physiology & Behavior*, 90(2-3), 466–472. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2006.10.01

Macht, M. ve Simons, G. (2010). Emotional eating. *Emotion Regulation and Well-Being*, 281–295. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-6953-8_17

Maltsberger, J. T. (1997). Ecstatic suicide. *Archives of Suicide Research,* 3(4), 283–301. https://doi.org/10.1023/a:1009686803234

Mathew, A. E., Marsh, B., Smith, L. S. ve Houry, D. (2012). Association between intimate partner violence and health behaviors of female emergency department patients. *Western Journal of Emergency Medicine,* 13(3), 278–282. https://doi.org/10.5811/westjem.2012.3.11747

McGrath, M. H. ve Mukerji, S. (2000). Plastic surgery and the teenage patient. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology,* 13(3), 105–118. https://doi.org/10.1016/s1083-3188(00)00042-5

Mellor, D., Fuller-Tyszkiewicz, M., McCabe, M. P. ve Ricciardelli, L. A. (2010). Body image and self-esteem across age and gender: A short-term longitudinal study. *Sex Roles*, 63(9-10), 672–681. https://doi.org/10.1007/s11199-010-9813-3

Merrill, L. L., Crouch, J. L., Thomsen, C. J., Guimond, J., & Milner, J. S. (2005). Perpetration of severe intimate partner violence - premilitary and second year of service rates. *Military Medicine,* 170(8), 705-709.

Miller, I. J. ve Reedy, F. E. (1990). Variations in human taste bud density and taste intensity perception. *Physiology & Behavior*, 47(6), 1213–1219. https://doi.org/10.1016/0031-9384(90)90374-d

Mills, J. S., Polivy, J., Herman, C. P. ve Tiggemann, M. (2002). Effects of exposure to thin media images: Evidence of self-enhancement among restrained eaters. *Personality and Social Psychology Bulletin,* 28(12), 1687–1699. https://doi.org/10.1177/014616702237650

Mond, J., Mitchison, D., Latner, J., Hay, P., Owen, C. ve Rodgers, B. (2013). Quality of life impairment associated with body dissatisfaction in a general population sample of women. *BMC Public Health*, 13(1). https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-920

Muyang, M., Chang, E. C., Jilani, Z. ve Yu, T. G. (2015). Predicting eating disturbances in Turkish adult females: Examining the role of intimate partner violence and perfectionism. *Eating behaviors*, 19, 102-105. https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2015.07.004

Nernekli, M. (2017). *Üniversite öğrencilerinde psikolojik dayanıklılık, beden imajı ve emosyonel yeme arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Neumark-Sztainer, D., Goeden, C., Story, M. ve Wall, M. (2004). Associations between body satisfaction and physical activity in adolescents: Implications for programs aimed at preventing a broad spectrum of weight-related disorders. *Eating Disorders,* 12, 125–137. https://doi.org/10.1080/10640260490444989

Newman, E., O'Connor, D. B. ve Conner, M. (2007). Daily hassles and eating behaviour: The role of cortisol reactivity status. *Psychoneuroendocrinology*, 32(2), 125–132. https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2006.11.00

Nguyen-Rodriguez, S. T., Chou, C.-P., Unger, J. B. ve Spruijt-Metz, D. (2008). BMI as a moderator of perceived stress and emotional eating in adolescents. *Eating Behaviors*, 9(2), 238–246. https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2007.09.001

Nolan, L. J., Halperin, L. B. ve Geliebter, A. (2010). Emotional Appetite Questionnaire. Construct validity and relationship with BMI. *Appetite,* 54(2), 314–319. https://doi.org/10.1016/j.appet.2009.12.004

Nur, N. (2012). The effect of intimate partner violence on mental health status among women of reproductive ages: A population-based study in a middle Anatolian city. *Journal of Interpersonal Violence,* 27, 3251-3236.

Okumuşoğlu, S. (2017). Diyet yapan kadınlarda beden algısı, benlik saygısı, yaş ve vücut kitle indeksi ilişkisinin araştırılması. *Ulakbilge*, 5(13), 1171-1181. https://doi.org/10.7816/ulakbilge-05-13-11

Oliver, G., Wardle, J. ve Gibson, E. L. (2000). Stress and food choice: A laboratory study. *Psychosomatic Medicine*, 62(6), 853–865. https://doi.org/10.1097/00006842-200011000-00016

Örsel S, Canpolat B, Akdemir A, Ozbay H. (2004). Diyet yapan ve yapmayan ergenlerin kendilik algısı, beden imajı ve beden kitle indeksi açısından karşılaştırılması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(1), 5-15.

Özaltın, G. (2003). Beden imgesi değişimine yaklaşımlar. *I. 0. F. N. H. Y. 0. Hemşirelik Dergisi,* 3(51), 3-14.

Özkan, Y. (2017). *Ergenlerde sosyal görünüş kaygısı ile duygusal yeme arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özvurmaz, S., Mandıracıoğlu, A. ve Lüleci, E. (2018). Universite öğrencilerinde yeme tutumu ve yeme tutumuna etki eden faktörler. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 841-849.

Park, S., Shin, J. ve Baek, S. (2020). Analysis of health-related behaviors of adult korean women at normal BMI with different body image perceptions: Results from the 2013–2017 Korea National Health and Nutrition Examination Survey (KNHNES). *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(15), 5534. https://doi.org/10.3390/ijerph17155534

Parkinson, B. ve Totterdell, P. (1999). Classifying Affect-regulation Strategies. *Cognition and Emotion,* 13(3), 277–303. https://doi.org/10.1080/026999399379285.

Parkinson, B., Totterdell, P., Briner, R. B. ve Reynolds, S. (1996). *Changing moods: The psychology of mood and mood regulation.* Harlow: Longman.

Patel, K. A. ve Schlundt, D. G. (2001). Impact of moods and social context on eating behavior. *Appetite*, 36(2), 111–118. https://doi.org/10.1006/appe.2000.0385

Pines, A. ve Gal, R. (1977). The effect of food on test anxiety. *Journal of Applied Social Psychology,* 7(4), 348–358. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1977.tb00759.x

Pokrajac, A. B. & Zivcic, I.B. (2005). Locus of control and self-esteem as correlates of body dissatisfaction in croatian university students. *European Eating Disorders Review*, 13, 54–60. https://doi.org/10.1002/erv.606

Polat, O. (2017). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22 (1) , 15-34.

Polivy, J., Herman, C. P. ve McFarlane, T. (1994). Effects of anxiety on eating: Does palatability moderate distress-induced overeating in dieters? *Journal of Abnormal Psychology*, 103(3), 505–510. https://doi.org/10.1037/0021-843x.103.3.505

Presnell, K., Bearman, S. K. ve Stice, E. (2004). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent boys and girls: A prospective study. *International Journal of Eating Disorders*, 36(4), 389–401. https://doi.org/10.1002/eat.20045

Rahme, C., Obeid, S., Sacre, H., Haddad, C., Hallit, R., Salameh, P. ve diğerleri (2020). Emotional eating among Lebanese adults: scale validation, prevalence and correlates. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 26(4), 1069–1078. https://doi.org/10.1007/s40519-020-01001-7

Rivara, F. P., Anderson, M. L., Fishman, P., Reid, R. J., Bonomi, A. E., Carrell, D. ve Thompson, R. S. (2009). Age, period, and cohort Effects on intimate partner violence. *Violence and Victims*, 24(5), 627–638. https://doi.org/10.1891/0886-6708.24.5.627

Rudd, N. A. ve Lennon, S. J. (2000). Body image and appearance-management behaviors in college women. *Clothing and Textiles Research Journal,* 18(3), 152–162. https://doi.org/10.1177/0887302x0001800304

Ruderman, A. J. (1986). Dietary restraint: A theoretical and empirical review. *Psychological Bulletin*, 99(2), 247–262. https://doi.org/10.1037/0033-2909.99.2.247

Sargın, A. (2012). *Kamu kurumları ve kadın sivil toplum örgütleri için kadına yönelik şiddet ile mücadele ve şiddete uğrayan kadınlara destek mekanizması*. Kadın ve Kadın STK'larının Güçlendirilmesi Projesi.

Sarwer, D. B., Wadden, T. A. ve Foster, G. D. (1998). Assessment of body image dissatisfaction in obese women: specificity, severity, and clinical significance. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66(4), 651-654. https://doi.org/10.1037/0022-006x.66.4.651

Schachter, S. (1971). Some extraordinary facts about obese humans and rats. *American Psychologist,* 26(2), 129–144. https://doi.org/10.1037/h0030817

Schachter, S., Goldman, R. ve Gordon, A. (1968). Effects of fear, food deprivation, and obesity on eating. *Journal of Personality and Social Psychology*, 10(2), 91–97. https://doi.org/10.1037/h0026284

Schilder, P. (1950). *The image and appearance of the human body*. London, UK: International Universities Press.

Schlundt, D.G., Sbrocco, T. ve Bell, C. (1988). Identification of high risk situations in a behavioral weight loss program: application of the relapse model. *International Journal of Obesity*, 13(2), 223/234.

Schwartz M. B. ve Brownell K. D. (2004). Obesity and body image. *Body Image*, 1(1), 43-56. https://doi.org/10.1016/S1740-1445(03)00007-X

Sekizkardeş, A. (2021). *Yetişkinlerde öfkenin yordayıcıları olarak kişilik, iyi oluş ve duygu düzenleme güçlüğünün sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Serin, S. (2016). *Eş şiddetine maruz kalıp sığınma evinde kalan kadınlarda bağlanma, başa çıkma ve ruhsal travma arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Sevinçer, G. M. ve Konuk, N. (2013). Emosyonel yeme. *Journal of Mood Disorders*, 3 (1), 171-178. https://doi.org/10.5455/jmood.20130926052526

Sheets, V., ve Ajmere K. (2005). Are romantic partners a source of college students' weight concern?. *Eating behaviors,* 6(1), 1-9. https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2004.08.008

Smith, P. M. ve Ferguson, A. V. (2008). Neurophysiology of hunger and satiety. *Developmental Disabilities Research Reviews*, 14(2), 96–104. https://doi.org/10.1002/ddrr.13

Souto, C. M. R. M. ve Garcia, T. R. (2002). Construction and Validation of a Body Image Rating Scale: A Preliminary Study. *International Journal of Nursing Terminologies and Classifications,* 13(4), 117–126. https://doi.org/10.1111/j.1744-618x.2002.tb00415.x

Soyyiğit, Y. (2020). Partner Şiddetinin Sosyal Roller Açısından İncelenmesi. *Ulakbilge*, 46, 325–339. https://doi.org/10.7816/ulakbilge-08-46-09

Stice, E. ve Whitenton, K. (2002). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent girls: A longitudinal investigation. *Developmental Psychology*, 38(5), 669–678. https://doi.org/10.1037/0012-1649.38.5.669

Subaşı, N. ve Akın, A. (2003). Kadına *yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları*. Toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın: Ankara: Hacetepe Üniversitesi Yayınları, HÜKSAM.

Şenlik, E. G. (2019). *Tıp fakültesi öğrencilerinde beden algısının değerlendirilmesi* [Uzmanlık tezi]. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul.

Tarakcı, K. (2019). *Kadınlarda erken dönem uyumsuz şemalar, beden algısı ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tezcan B. (2009). *Obez bireylerde benlik saygısı, beden algısı ve travmatik geçmiş yaşantılar*. [Yayımlanmamış uzmanlık tezi]. Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.

Tiggemann, M. ve Stevens, C. (1999). Weight concern across the life-span: Relationship to self-esteem and feminist identity. *International Journal of Eating Disorders*, 26(1), 103–106. https://doi.org/10.1002/(sici)1098-108x(199907)26:1<103::aid-eat14>3.0.co;2-0

Tokgözlü, Ö. (2021). *Yakın partner şiddeti olgularının değerlendirilmesi* [Uzmanlık tezi]. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Elazığ.

Tokuç, B., Ekuklu, G. ve Avcıoğlu, S. (2010). Domestic violence against married women in Edirne. *Journal of Interpersonal Violence*, 25, 832-847.

Tolman, D. L. ve Porche, M. V. (2000). The Adolescent Femininity Ideology Scale: Development and validation of a new measure for girls. *Psychology of Women Quarterly*, 24(4), 365–376. https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2000.tb00219.x

Torres, S. J. ve Nowson, C. A. (2007). Relationship between stress, eating behavior, and obesity. *Nutrition,* 23(11-12), 887–894. https://doi.org/10.1016/j.nut.2007.08.008

Trentowska, M., Bender, C. ve Tuschen-Caffier, B. (2013). Mirror exposure in women with bulimic symptoms: How do thoughts and emotions change in body image treatment?. *Behaviour Research and Therapy*, 51(2013), 1-6. https://doi.org/10.1016/j.brat.2012.03.012

Tural Büyük, E. ve Özdemir, E. (2015). Lise öğrencilerinin beden algısı ile yeme tutumu arasındaki ilişki. *International Anatolia Academic Online Journal*. 1(1), 1-12.

Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Eylem Planı (Özet Rapor). (2014). T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara, Aralık 2015.

Uluer, G. (2021*). Çocukluk çağı travma yaşantısı, duygu düzenleme güçlüğü ve öz-şevkatin duygusal yeme davranışı ile ilişkisi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Uluocak, S., Gökulu, G. ve Bilir, O. (2014). Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde stratejik bir başlangıç noktası: Partner şiddeti. *Journal of Human Sciences*, 11(2), 362–387. https://doi.org/10.14687/IJHS.V11I2.2942

UNSTATS (2015). The World's Women 2015: Trends and Statistics. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division. Sales No. E.15.XVII.8, Statistical Annex, https://unstats.un.org/unsd/gender/chapter6/chapter6.html.

Uskun E. ve Şabaplı A. (2013) Lise öğrencilerinin beden algıları ile yeme tutumları arasındaki ilişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 12(5), 519-528.

Utkan, R. (2019). *Romantik ilişkide psikolojik şiddet, algılanan sosyal destek ve öz yeterlik ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Uyan, Z. (2014). Ergenlerde dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu sıklığının araştırılması. *Konuralp Tıp Dergisi*, 6(3), 21-26.

Uzun, I. (2021). *Romantik ilişkisi olan kişilerin duygusal yeme düzeylerinin cinsel doyum ve algılanan ilişki kalitesi üzerinden incelenmesi* [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Walfish S. (2004). Self-assessed emotional factors contributing to increased weight gain in pre-surgical bariatric patients. *Obes Surg*, 14(10), 1402-5. https://doi.org/10.1381/0960892042583897.

Walker, D. C., White, E. K. ve Srinivasan, V. J. (2018). A meta-analysis of the relationships between body checking, body image avoidance, body image dissatisfaction, mood, and disordered eating. *International Journal of Eating Disorders*. https://doi.org/10.1002/eat.22867

Wang, S. B., Haynos, A. F., Wall, M. M., Chen, C., Eisenberg, M. E. ve Neumark-Sztainer, D. (2019). Fifteen-year prevalence, trajectories, and predictors of body dissatisfaction from adolescence to middle adulthood. *Clinical Psychological Science,* 216770261985933. https://doi.org/10.1177/2167702619859331

Wansink, B., Cheney, M. ve Chan, N. (2003). Exploring comfort food preferences across age and gender. *Physiology & Behavior*, 79(4-5), 739–747. https://doi.org/10.1016/s0031-9384(03)00203-8

Wardle, J., Marsland, L., Sheikh, Y., Quinn, M., Fedoroff, I. ve Ogden, J. (1992). Eating style and eating behaviour in adolescents. *Appetite,* 18(3), 167–183. https://doi.org/10.1016/0195-6663(92)90195-c

Watts, C. ve Zimmerman, C. (2002). Violence against women: global scope and magnitude. *The Lancet*, 359(9313), 1232–1237. https://doi.org/10.1016/s0140-6736(02)08221-1

Weaver, T. L., Elrod, N. M. ve Kelton, K. (2019). Intimate partner violence and body shame: An examination of the associations between abuse components and body-focused processes. *Violence Against Women*, 107780121987343. https://doi.org/10.1177/1077801219873434

Weaver, T. L., Resnick, H. S., Kokoska, M. S. ve Etzel, J. C. (2007). Appearance-related residual injury, posttraumatic stress, and body image: Associations within a sample of female victims of intimate partner violence. *Journal of Traumatic Stress*, 20(6), 999–1008. https://doi.org/10.1002/jts.20274

Webster, J. ve Tiggemann, M. (2003). The relationship between women's body satisfaction and self-image across the life span: The role of cognitive control. *The Journal of Genetic Psychology,* 164(2), 241–252. https://doi.org/10.1080/00221320309597980

Wing, R. R., Blair, E. H., Epstein, L. H. ve McDermott, M. D. (1990). Psychological stress and glucose metabolism in obese and normal-weight subjects: A possible mechanism for differences in stress-induced eating. *Health Psychology*, 9(6), 693–700. https://doi.org/10.1037/0278-6133.9.6.693

World Health Organization (WHO). (2002). World Report on Violence and Health. Genava. Erişim:https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf;jsessionid =62D899002D8AF724E36CF132A5CF9A64?sequence=1

World Health Organization (WHO). (2005). WHO multi-country study on women's health and domestic violence againstwomen initial results on prevalence, health outcomes and women's responses. Geneva: WHO Press. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/237389201_WHO_Multi_Country_Study_on_Women's_Health_and_Domestic_Violence_Against_Women

World Health Organization (WHO). (2006). BMI classification global database on body mass index. Retrieved from http://apps.who.int/bmi/index.jsp?introPageDintro_3.html

World Health Organization (WHO). (2010). Injuries and Violence: the Facts, WHO Library Cataloguing-in-Publication Data, Printed in France by Natura Print. Erişim adresi: www.who.int/violence_injury_prevention/en/

World Health Organization (WHO). (2013), Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence. A clinical handbook.

World Health Organization (WHO). (2021). Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018. Erişim adresi: www.who.int/publications/i/item/9789240022256

Wurtman, R. J. (1982). Nutrients that modify brain function. *Scientific American*, 246(4), 50–59. https://doi.org/10.1038/scientificamerican0482-50

Wyssen, A., Bryjova, J., Meyer, A. H. ve Munsch, S. (2016). A model of disturbed eating behavior in men: The role of body dissatisfaction, emotion dysregulation and cognitive distortions. *Psychiatry Research,* 246, 9–15. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.09.010

Xiaojing, A. (2017). Social networking site uses, internalization, body surveillance, social comparison and body dissatisfaction of males and females in mainland China. *Asian Journal of Communication*, 27(6), 616–630. https://doi.org/10.1080/01292986.2017.1365914

Yalçın, S. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ders notu. Ankara Üniversitesi, Ankara. Erişim adresi: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/7724/mod_resource/content/0/konu6.pdf

Yassı, F. (2014). *Boşanmış kadınlar ve eski eş şiddeti* [Yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yavuz, E. C. (2020). *Tıbbi beslenme tedavisi alan yetişkin bireylerde beslenme okuryazarlığı ve diyet özetkinlik inançlarının değerlendirilmesi: Isparta örneği* [Yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

Yıldırım, A. Z. (2019). *Self-blame as a mediator between intimate partner violence and disordered eating behaviors among turkish college women* [Yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırımlı G, Tosun A. (2012). Travma sonrası stres bozukluğunda bilişsel süreçler. *Journal of Human Sciences*. 9(2), 1429-1442.

Yıldırım, S., Uskun, E. ve Kurnaz, M. (2017). Bir il merkezinde liselerde eğitim gören öğrencilerin yeme tutumları ve ilişkili faktörler. *J. Pediatr Res*, 4, 149-55.

Yount K. M. ve Li L. (2011). Domestic violence and obesity in Egyptian women. *J Biosoc Sci*, 43,85-99. https://doi.org/10.1017/S0021932010000441

Yöyen E. (2017). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 25(6), 2185-2198.

Yüksel Kaptanoğlu, İ. ve Çavlin, A. (2015). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü, Ankara.

8. Ekler

Ek-1: Etik Kurul Onayı

Ek-2: Gönüllü Katılımcı Formu

Sizi İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler yüksek lisans programı kapsamında Psk. Gamze Nur Kalender tarafından, Doç. Dr. Zeynep Belma Gölge danışmanlığında yürütülen "Kadına Yönelik Yakın Partner/Eş Şiddeti ile Duygusal Yeme ve Beden Algısı İlişkisinin İncelenmesi" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı kadınlarda yakın partner/eş şiddetinin, kadınların bedenlerini beğenme düzeyi ve duygusal yeme davranışı üzerindeki etkisini incelemektir.

Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanmış Demografik Bilgi Formu, Kadına Yönelik Şiddet Ölçeği, Beden Algısı Ölçeği ve Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği kullanılacaktır, araştırmayı kabul ettiğiniz takdirde bu form ve ölçekleri doldurmanız beklenmektedir. Araştırmaya sizden tahminen 20 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya siz dahil tahminen 400 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına sahipsiniz. Ayrıca rahatsızlık duyduğunuz sorular olursa rahatsızlık duyduğunuz soruları geçebilme ya da çalışmayı sonlandırabilme hakkına da sahipsiniz.

Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Çalışmaya katılmak sağlığınızla ilgili bir risk içermemektedir. Ancak çalışma sonunda çalışma ile ilgili rahatsızlık verici duygu ve düşünceler oluştuğunda, destek ve danışmanlık ihtiyacı duyduğunuzda araştırmacıya iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz. Çalışmaya katılmakla parasal yük altına girmeyeceksiniz ve size de herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacı Psk. Gamze Nur Kalender ile ..... e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda sözü konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve teklin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Doç. Dr. Zeynep Belma GÖLGE

İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

Psikolog Gamze Nur KALENDER

Ek-3: Demografik Bilgi Formu

1. Yaşınız:

2. Eğitim durumunuzu son bitirdiğiniz okula göre işaretleyiniz

a) İlköğretim b)Lise c)Üniversite d)Yüksek Lisans e)Doktora

3. Partnerinizin/eşinizin eğitim durumunu son bitirdiği okula göre işaretleyiniz

a) İlköğretim b)Lise c)Üniversite d)Yüksek Lisans e)Doktora

4. Size ait aylık gelir durumu

a) Geliri yok b) Düşük c) Orta d) Ortaüstü

5. Boyunuzu ve kilonuzu lütfen belirtiniz. Boyunuz ..... cm Kilonuz .....kg

6. Partneriniz ile ilişki sürenizi lütfen belirtiniz. …….

Ek-4: Kadına Yönelik Eş/Partner Şiddeti Ölçeği

Aşağıda eşinizin/partnerinizin size yönelik uygulayabileceği davranış ve tutumlarla ilgili ifadeler yer almaktadır. Her bir seçeneğin karşısındaki cevaplardan size uygun olanı (**X**) şeklinde işaretleyiniz. Lütfen her seçeneğe uygun cevabı vermeye ve atlamamaya özen gösteriniz.

	Hiçbir zaman	**Bazen**	**Her zaman**
1.Tekme ve tokat atar.			
2.Yaptıklarımı över.			
3.Bana sözle hakaret eder.			
4. İşimi bırakmamı ister.			
5. Başka erkeklerle konuşmama izin verir.			
6. Boğazımı sıkarak boğmaya çalışır.			
7. Dışarı çıkmama izin verir.			
8. Benim kararlarımı da sorar.			
9. İş gezilerine, yemek ve eğlencelere gitmeme izin verir.			
10. Cinsel isteklerini yapmazsam bana kötü davranır.			
11. Cezalandırmak için elimi, kolumu, ağzımı bağlar.			
12. Bana sevgi gösterir.			
13. İsteklerini bağırarak belirtir.			
14. İşimde ilerlememi ister.			
15. İstemediğim halde cinsel ilişkiye zorlar.			
16. Aç susuz bırakır.			
17. Ailemi ve arkadaşlarımı aşağılar.			
18. Küfür eder.			
19. Kazandığım paranın hepsini alır.			
20. Başka kadınlarla ilgilenir.			
21. Üzerimde sigara söndürür.			
22. Bana güzel sözler söyler.			
23. Kötü bir anne olduğumu söyler.			

24. Gelirimizi içki, kumar gibi şeylere harcar.			
25. Cinsel bölgelerime zarar verir.			
26. Hamileyken döver.			
27. Ondan korkarım.			
28. Yaptığım iyi şeyleri över.			
29.Geliş gidiş saatlerimi kontrol eder.			
30. Benim cinsel isteklerimi de önemser.			
31. Eline geçeni üzerime doğru fırlatır.			
32. Sevdiğim şeyleri yapmama izin vermez.			
33. Düşüncelerimi sormaz.			
34. İş yerime gelip olay çıkarır.			
35.İstemediğim şekilde cinsel ilişkide bulunmamı ister.			
36. Bir odaya kilitler.			
37. Yıl dönümü, doğum günü gibi özel günlerde yanımda olur.			
38. Bir şey yapmamı istediğinde rica eder.			
39. Giydiklerime karışır.			
40. Kadınlık görevimi yapmadığımı söyler.			
41. Sopa, kemer gibi araçlarla döver.			
42. Diğer insanlarla ilişkilerimi kontrol eder, kısıtlar.			
43. Kötü bir eş/partner olduğumu söyler.			
44. Kendime harcama yapmama izin verir.			
45. Cinsel ilişki sırasında vurur.			
46. Silahla korkutur, yaralar.			
47. Kendisine karşı duygularımı ifade etmeme izin verir.			
48. İşe yaramadığımı söyler.			
49. Özel ihtiyaçlarımı karşılamam için para verir.			
50. Cinsel ilişkiye isteksiz olduğumu söyleyerek alay eder.			

Ek-5: Türkçe Duygusal Yeme Ölçeği

Aşağıda yaşamınızla ilgili bazı ifadeler bulunmaktadır. Herhangi teşhisi konmuş Bulimiya Nervoza, Anoreksiya Nervoza ve Tıkanırcasına Yeme Bozukluğunuz yok ise uygunluk derecesine göre (asla, nadiren, bazen, sıklıkla, neredeyse her zaman) seçeneklerinden bir tanesini işaretleyiniz.

		Asla	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Neredeyse Her Zaman
1	Zor zamanlarda, sağlıksız davranışlara daha eğilimli oluyorum					
2	Kendimi baskı altında hissedersem daha çok yerim					
3	Stresli olduğum zamanlarda daha çok yerim					
4	Kendimi çaresiz hissedersem yemek yemek isterim					
5	İş tempom yoğunlaşırsa daha çok yerim					
6	Yemeği abarttığımda suçlu hissederim					
7	Yiyecekleri, ödül ve zevk kaynağı olarak kullanırım					
8	Aç olmadığımda yerim					
9	Bir şeyler beklediğim gibi gitmezse yemek yemek isterim					
10	Bir şeylerden rahatsız olduğumda daha fazla yemek isterim					
11	Bir konuda depresif ya da üzgünsem yemek yemek isterim					
12	Bir konuda endişeli ya da kaygılı hissediyorsam yemek yemek isterim					
13	Canımın sıkkın olduğu zamanlarda yemek yemek isterim					
14	Yalnız hissettiğimde yemek yemek isterim					

15	Biri beni üzdüğünde yemek yemek isterim					
16	Bana acı veren bir deneyimimi hatırlatan benzer durumlarda yemek yemek isterim					
17	Korktuğum zaman yemek yemek isterim					
18	Sinirlerimin bozuk olduğu zamanlarda yemek yemek isterim					
19	Yaptığım bir şeyden dolayı kötü ya da suçlu hissedersem yemek yemek isterim					
20	Kendimi incinmiş hissedersem yemek yemek isterim					
21	Heyecanlı olduğum zamanlarda yemek yemek isterim					
22	Sorunlarımla baş edebilmek için yemek yerim					
23	Yememin kontrolümün dışında olduğunu hissediyorum					
24	Lezzetli bir şey görüp kokusunu alırsam onu yemek isterim					
25	Başkalarını yemek yerken görürsem ben de yemek yemek isterim					
26	Diyet söz konusu olduğunda irademe hakimim					
27	Kilo kontrolünde diyette istikrarı sağlayamıyorum.					
28	Lezzetli yiyeceklere karşı koyabilirim					
29	Yemek için ısrar edilirse hayır diyebilirim					
30	Yiyecekler duygularımla baş etmede bana yardım ediyor.					

Ek-6: Beden Algısı Ölçeği

Aşağıda çeşitli vücut özellikleri ve beğenip beğenmeme ifadeleri bulunmaktadır. Yapmanız gereken, bir vücut özelliğiniz hakkındaki duygularınızı bu ifadelere göre değerlendirmektir. Örneğin bir vücut özelliğinizi çok beğeniyorsanız, bu özellik için ‘’çok beğeniyorum’’ ifadesinin bulunduğu kutuya ‘’X’’ işareti koyunuz. Herhangi bir vücut özelliğinizi genel olarak beğenip beğenmediğinize göre duygularınızı değerlendiriniz.

	Çok Beğeniyorum	**Oldukça Beğeniyorum**	**Kararsızım**	**Pek Beğenmiyorum**	**Hiç Beğenmiyorum**
1.Saçlarım					
2. Yüzümün rengi					
3. İştahım					
4. Ellerim					
5. Vücudumdaki kıl dağılımı					
6. Burnum					
7. Fiziksel gücüm					
8. İdrar- dışkı düzenim					
9. Kas kuvvetim					
10. Belim					
11. Enerji düzeyim					
12. Sırtım					
13. Kulaklarım					
14. Yaşım					
15. Çenem					
16. Vücut yapım					
17. Profilim					
18. Boyum					
19. Duyularımın keskinliği					
20. Ağrıya dayanıklılığım					
21. Omuzlarımın genişliği					
22. Kollarım					

23. Göğüslerim					
24. Gözlerimin şekli					
25. Sindirim sistemim					
26. Kalçalarım					
27. Hastalığa direncim					
28. Bacaklarım					
29. Dişlerimin şekli					
30. Cinsel gücüm					
31. Ayaklarım					
32. Uyku düzenim					
33. Sesim					
34. Sağlığım					
35. Cinsel faaliyetlerim					
36. Dizlerim					
37. Vücudumdaki duruş şekli					
38. Yüzümün şekli					
39. Kilom					
40. Cinsel organlarım					

9. Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Gamze Nur KALENDER

İletişim:

EĞİTİM DURUMU

Lise: Ersin Bacaksız Anadolu Lisesi

Üniversite: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi/ Psikoloji Bölümü

Yüksek Lisans: İstanbul Üniversitesi/ Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü / Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

ÇALIŞMA YAŞAMI

Çorum İskilip Devlet Hastanesi – Psikolog (06.2018/…)